

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Право

Конвенція: від ратифікації до втілення свобод

СТОР. 4

Суспільство

«Даю ромам не гроші, а вудочку — хай ловлять рибу»

СТОР. 8

Вітаємо!

Борису Олійнику — 75 років

СТОР. 10—11

№ 198 (4948) П'ЯТНИЦЯ, 22 ЖОВТНЯ 2010 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Наступні півроку головуватимемо в ПАЧЕС

Це питання, а також інші обговорюватимуть на початку листопада в Трабзоні (Туреччина) під час 35-ї сесії асамблеї.

Напередодні цієї події Голова Верховної Ради Володимир Литвин зустрівся з Генеральним секретарем ПАЧЕС (Парламентська асамблея Чорноморського економічного співробітництва) Олексієм Кудрявцевим. Вони обговорили низку організаційних питань. СТОР. 2

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Рішення про доступ до публічної інформації відклали

Ранкове засідання 21 жовтня

Незважаючи на те, що проект закону про доступ до публічної інформації народні обранці не можуть ухвалити ось уже 2,5 року, вчора голосування за нього знову відклали. Представляти документ мав голова Комітету з питань свободи слова та інформації бютівець Андрій Шевченко. Однак представник Партії регіонів Едуард Павленко перед тим взяв слово і повідомив, що відповідно до свого права суб'єкта законодавчої ініціативи подав до проекту 10 поправок. Та, за його словами, керівництво комітету зробило все для того, щоб народний депутат на засідання, де розглядався цей проект закону, не потрапив. Тож більшість його пропозицій не враховано без жодних пояснень. СТОР. 2

Податковий кодекс знову «обмітингували»

Майбутній Податковий кодекс має всі шанси ввійти в історію України як найскандальніша законодавча ініціатива. Таких масових і численних акцій протесту, мабуть, ще жодне парламентське чи урядове рішення не викликало. Не встигли стихнути лозунги противників утиску секонд-хендів (це також одне із запланованих нововведень кодексу), як під стінами Верховної Ради зібралися чергові мітингувальники. До того ж тут вони уже не вперше. СТОР. 16

4 листопада відзначатиметься 60-та річниця прийняття Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод

Можемо пишатися нашим законодавством

Фото з архіву ЦДКФФА ім. Г. Пшеничного надане Інформуправлінням Верховної Ради України.

Зазвичай доля подібних протокольних знімків — заповнювати запилені архівні полиці. Але це фото 1995 року стало історією. На ньому зафіксовано момент після підписання Україною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Міністр закордонних справ Геннадій Удовенко та генеральний секретар Ради Європи Д. Таршис потиснули один одному руку, і країна отримала важливий документ, за яким намагається жити і нині. «Голос України» звернувся до безпосереднього учасника подій — Геннадія Удовенка, щоб він допоміг відтворити цей період, поділився роздумами про те, як позначився цей документ на нашому сьогоденні. СТОР. 3

ПОДІЇ

Євродепутати перенесли голосування по Україні

Європейський парламент переніс голосування по резолюції стосовно України на пленарне засідання в Брюсселі 10—11 листопада. Така ініціатива представника групи соціалістів і демократів Ханне Свобода була підтримана в ході пленарного засідання Європарламенту в четвер.

Напередодні було представлено шість різних проектів резолюції від різних політичних груп Європарламенту. Найкритичнішим є документ групи народних партій. Однак здебільшого в усіх проектах відзначалася важливість посилення відносин між ЄС і Україною. А дискусія стосовно України й зовсім розділила депутатів. Якщо Майкл Галер із групи Європейської народної партії та Ребекка Харм від фракції «Зелених» висловили занепокоєння щодо недемократичного розвитку нашої країни, то Адріан Северін із групи соціалістів і демократів нагадав, що нинішнє українське керівництво було обрано демократичним шляхом. Бачачи, які розгорілися пристрасті, Северін навіть закликав відкласти голосування по резолюції через майбутні вибори та поточні переговори України і ЄС щодо угоди про асоціацію.

Навкруги — борги...

Україна посіла перше місце з обсягів фінансової допомоги серед країн Східної Європи в період світової фінансово-економічної кризи, відповідно до інформації МВФ. З осені 2008 року країна домовилася про залучення 32,5 мільярда доларів кредитів, у тому числі від МВФ на 25,7 мільярда, Всесвітнього банку — 3,4, ЄС — 1,3, інших організацій — 2,1 мільярда доларів. Що стосується МВФ, то за Україною в списку боржників — Румунія з показником 26,3 млрд. дол., Угорщина — 25,4 млрд. і Польща — 20,6.

КОРОТКО

■ Біля Ялти виявили тіло моряка з екіпажу судна «Василій», яке затонуло поблизу Керчі 11 жовтня.

■ Проти голови Черкаської міської виборчої комісії Миколи К. порушено кримінальну справу, йому інкримінують перевищення службових повноважень і підроблення документів, **повідомляє наш власкор Лідія Титаренко.**

■ 18—19 листопада Львівська міськрада за підтримки Програми розвитку ООН проведе форум із розвитку «електронного управління» в місцевих органах влади.

Остаточний варіант Податкового кодексу Верховна Рада розгляне 18 листопада

Наступні півроку головуватимемо в ПАЧЕС

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Так, О. Кудрявцев, зокрема поінформував, що в Туреччині оприлюднять звіт роботи Асамблеї за минулі шість місяців. І окреслять основні напрямки, за якими працюватимуть надалі. На порядку денному, ймовірно, будуть також кадрові питання. Термін повноважень секретарів комітетів із питань культури та економічних відносин завершується. Саме з приводу останньої кандидатури можуть виникнути певні проблеми, спрогнозував О. Кудрявцев. Він також наголосив, що ПАЧЕС останнім часом нарощує свої міжнародні зв'язки, особливо на рівні міжпарламентських організацій.

Водночас глава українського парламенту зазначив, що наша делегація уже нині готується до візиту в Трабзон. Відтак він подякував російському колезі за допомогу і висловив сподівання, що наступні півроку, коли України головуватиме в ПАЧЕС, вдасться реалізувати всі намічені плани.

Надія СМІЯН.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Журналістам, авторському активу, читачам газети «Голос України»

Радий щиро вітати вас з нагоди ювілею газети — 20-річчя заснування. Днем її народження було 16 жовтня 1990 року, яким датовано відповідну Постанову Верховної Ради Української РСР.

«Голос України» ввійшов у вітчизняну історію як перше видання, що з'явилося на світ без погодження у вищих партійних інстанціях. А відтак як багатообіцяючий провісник нової доби в долі однієї з найбільших і найпотужніших союзних республік. Газета стала і ровесницею її незалежності, і літописом процесів, явищ та фактів державотворення.

Сьогоднішній «Голос України» — це наш спільний здобуток. Це дзеркало українського парламентаризму, який іде разом з молодою державою великим і непростим шляхом. Репрезентуючи політично різноголосу Верховну Раду, газета має незаангажований характер, а її редакція та авторський актив — реальну можливість сповідувати свободу слова як провідний принцип журналістики у демократичному світі.

Найбільш об'єктивним та інтегральним критерієм оцінки будь-якого видання є його популярність. «Голос України» читають не тільки у нас, а й на всіх континентах — оцінка, можна сказати, вичерпна. І є підстави сподіватися, що число уважних читачів та доброзичливих прихильників зростатиме й надалі.

Бажаю вам, шановні друзі, нових творчих здобутків і знахідок у дальшому поліпшенні газети, підвищенні її ролі у побудові нової, демократичної і процвітаючої держави. Нехай «Голос України» міцніє з кожним днем і знаходить дедалі ширший відгук у нашій країні та за її межами.

Голова Верховної Ради України
Володимир ЛИТВИН.

Рішення про доступ до публічної інформації відклали

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 21 жовтня

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Представники опозиції у відповідь нагадали, як у сесійній залі ухвалювався, зокрема, закон про засади зовнішньої і внутрішньої політики. Мовляв, тоді теж було чимало поправок, які ніхто до уваги не брав. А Андрій Шевченко наголосив на тому, що вісім з одинадцяти членів комітету підтримали проект закону про доступ до публічної інформації. Тому Голова Верховної Ради Володимир Литвин поставив розгляд цього законопроекту на сигнальне голосування, під час якого кнопку «за» натиснув 171 депутат. Натомість за те, щоб розгляд проекту закону перенести на 2 листопада, висловився 251 парламентарій.

Загалом депутати ухвалили вчора в цілому такі закони: про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом «єдиного вікна»; про особливості передачі в оренду та концесію об'єктів централізованого водо-, теплопостачання і водовідведення, що перебувають у комунальній власності; зміни до закону про планування і забудову територій, які стосуються будівель закладів освіти, культури, медичного і оздоровчого призначення; та зміни до статті 11 закону про управління об'єктами державної власності у частині врегулювання порядку участі та голосування представників держави на зборах господарських товариств. Натомість низка документів не знайшла підтримки в залі. Пізніше народні обранці ухвалили у першому читанні зміни до закону про вибори народних депутатів, які стосуються порядку зміщення парламентаріїв, повноваження яких достроково припинені; проект змін до закону про судоустрій і статус суддів, які стосуються підвідомчості прав, які пов'язані із соціальними виплатами; а також урядовий проект змін до статті 31 закону про телебачення і радіомовлення щодо визначення розміру ліцензійного збору.

Після ранкової перерви депутати встигли розглянути тільки питання про обрання та звільнення суддів. За новим законодавством про судоустрій та статус суддів з цього приводу доповідали представники вищої кваліфікаційної комісії суддів та Вищої Ради юстиції. Парламентарії змушені були в сесійній залі розглядати всі зауваження, які надійшли до тієї чи іншої кандидатури. Тож процедура розтягнулася на кілька годин. З цього приводу депутати і від більшості, і від меншості наголошували, що законодавство слід удосконалити.

Ще вранці під стінами парламенту розгорнулася акція протесту проти ухвалення Податкового кодексу. За дорученням Голови Верховної Ради Володимира Литвина, пікетувальники мають визначитися, хто представлятиме їхні інтереси в ініціативній групі на засіданні Комітету з питань податкової та митної політики.

Учора народні депутати привітали з днем народження своїх колег Олега Бабаєва та Ольгу Герасим'юк.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Надія СМІЯН.

Інші фото з цієї події шукайте у фотомагазині на сайті www.golos.com.ua.

Законопроект про внесення змін до Конституції України щодо проведення чергових виборів народних депутатів України, Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Внести до Конституції України (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 30, ст. 141) такі зміни:

частину першу статті 76 викласти в такій редакції:

«Стаття 76. Конституційний склад Верховної Ради України - чотириста п'ятдесят народних депутатів України, які обираються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років»;

частину першу статті 77 викласти в такій редакції:

«Стаття 77. Чергові вибори до Верховної Ради України відбуваються в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень Верховної Ради України»;

частину п'яту статті 103 викласти в такій редакції:

«Чергові вибори Президента України проводяться в останню неділю березня п'ятого року повноважень Президента України. У разі дострокового припинення повноважень Президента України вибори Президента України проводяться в період дев'яноста днів з дня припинення повноважень»;

у статті 136:

а) частину першу викласти в такій редакції:

«Стаття 136. Представницьким органом Автономної Республіки Крим є Верховна Рада Автономної Республіки Крим, депутати якої обираються на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Строк повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати якої обрані на чергових виборах, становить п'ять років. Припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим має наслідком припинення повноважень її депутатів»;

б) після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

«Чергові вибори до Верховної Ради Автономної Республіки Крим відбуваються в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обраної на чергових виборах».

У зв'язку з цим частини другу - п'яту вважати відповідно частинами третьою - шостою;

5) у статті 141:

а) частини першу та другу викласти у такій редакції:

«Стаття 141. До складу сільської, селищної, міської, районної, обласної ради входять депутати, які обираються жителями села, селища, міста, району, області на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Строк повноважень сільської, селищної, міської, районної, обласної ради, депутати якої обрані на чергових виборах, становить п'ять років. Припинення повноважень сільської, селищної, міської, районної, обласної ради має наслідком припинення повноважень депутатів відповідної ради.

Територіальні громади на основі загального, рівного, прямого виборчого права обирають шляхом таємного голосування відповідно сільського, селищного, міського голову, який очолює виконавчий орган ради та головує на її засіданнях. Строк повноважень сільського, селищного, міського голови, обраного на чергових виборах, становить п'ять років»;

б) після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«Чергові вибори сільських, селищних, міських, районних, обласних рад, сільських, селищних, міських голів відбуваються в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень відповідної ради чи відповідного голови, обраних на чергових виборах».

У зв'язку з цим частини третю та четверту вважати відповідно частинами четвертою та п'ятою;

6) розділ XV «Перехідні положення» доповнити пунктами 15 і 16 такого змісту:

«15. Чергові вибори до Верховної Ради України після відновлення положень Конституції України в редакції від 28 червня 1996 року за Рішенням Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 року № 20-рп/2010 у справі про додержання процедури внесення змін до Конституції України проводяться в останню неділю жовтня 2012 року.

16. Чергові вибори Президента України після відновлення положень Конституції України в редакції від 28 червня 1996 року за Рішенням Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 року № 20-рп/2010 у справі про додержання процедури внесення змін до Конституції України проводяться в останню неділю березня 2015 року».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про включення до порядку денного сьомої сесії Верховної Ради України шостого скликання законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо проведення чергових виборів народних депутатів України, Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів і його направлення до Конституційного Суду України

Відповідно до глави 26 Регламенту Верховної Ради України Верховна Рада України **постановляє**:

1. Включити до порядку денного сьомої сесії Верховної Ради України шостого скликання питання про законопроект про внесення змін до Конституції України щодо проведення чергових виборів народних депутатів України, Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів (реєстр. № 7265).

2. Законопроект про внесення змін до Конституції України щодо проведення чергових виборів народних депутатів України, Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів (реєстр. № 7265) направити до Конституційного Суду України для одержання висновку щодо відповідності законопроекту вимогам статей 157 та 158 Конституції України (додається).

3. Запропонувати Конституційному Суду України визнати розгляд законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо проведення чергових виборів народних депутатів України, Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів (реєстр. № 7265) невідкладним.

4. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
19 жовтня 2010 року
№ 2606-VI.

Можемо пишатися нашим законодавством

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Незважаючи на 15-річну давнину фотографії, досвідчений політик «прочитав» її з першого погляду: «Оно генеральний секретар Ради Європи Таршис, а це — Купчишин». Себе наче й не помітив. Каже, ніколи не любив на знімках висуватися на передній план. Та й у домашніх архівах переважають, власне, документи, мемуари, нотатки, а не фотографії. А от про Конвенцію Геннадію Йосиповичу справді знайшлося що розказати.

В основу Європейської конвенції лягла насамперед Загальна декларація ООН з прав людини. Нещодавно ми відзначали 60-річчя цього документу. Під час розробки Європейської конвенції також враховувався досвід трьох держав — США (положення в Декларації незалежності 1776 року), Британії (Хартія вольностей — близько 1200 року) і Франції (Декларація прав людини — 1779 року). У цих європейських країнах права людини не тільки чітко прописані (бо на папері вони гарно викладені й у нас), вони гарантуються і виконуються. Саме для цього й існує Європейський суд у Страсбурзі. Підписавши Конвенцію, ми надали право нашим громадянам (і це дуже важливо, бо в Радянському Союзі про це й подумати не можна було) звертатися до цієї установи.

Це положення можу назвати надзвичайно важливим і, на той час, інноваційним. Зауважу, що ця європейська система, нинішня Рада Європи, не одразу виникла. Фактичний початок був покладений якраз у 1950 році, коли підписали цю Конвенцію. Потім створили два органи: Європейську комісію з прав людини і Європейський суд із захисту прав людини. Пізніше вони трансформувалися, і в нинішньому вигляді Європейський суд став діяти лише в 1983 році.

Нині дуже багато наших співвітчизників звертаються до цієї установи по захист своїх прав. Водночас хочу наголосити, що звертаються туди люди з усіх країн, і з західних так само. Але наших громадян із кожним роком стає дедалі більше. Щоправда, є строга вимога — перед тим, як звернутися в Європу, людина має пройти всі судові інстанції у своїй країні.

Можу сказати, що скарги в Європейському суді розглядаються дуже повільно, бо від України там лише одна суддя. Знаю, на цій посаді нині жінка (Ганна Юдківська. — **Авт.**). Вона чудово володіє англійською та французькою, працювала клерком у цьому суді. Я сам багато працював в міжнародних організаціях (в ООН), і мені відомо, як важко перейти в таких організаціях з категорії клерків у категорію професіоналів. Ніколи не думав, що це можливо.

Під час розробки Конституції в 1996 році активно використовували саме Загальну декларацію прав людини і Європейську конвенцію, яку потім, значно пізніше, ратифікували. Я протягом двох каденцій очолював Комітет Верховної Ради з питань прав людини, національних меншин та міжнаціональних відносин, тож мені безпосередньо доводилося багато займатися не тільки захистом прав людини, а й розробляти законопроекти. Ми ухвалили в цій сфері набагато більше законів, ніж можна собі уявити. Найголовніший із них — про громадянство. Він діє і стосується буквально кожного громадянина. Відповідно до Конвенції, ми також розробляли закон про місце проживання і пересування в Україні, про ґендерну рівність тощо.

Але чи не найважливішим нашим кроком, який стосується безпосереднього втілення в життя Європейської конвенції, стало скасування смертної кари. Зобов'язання скасувати цей захід покарання ми взяли на себе із вступом у Раду Європи (1995 рік). Окрім того, перший і головний постулат Європейської Конвенції — це право на життя. Тобто, філософія західної демократії з питань захисту прав людини полягає у тому, що ніхто не має права позбавити особу життя. Бог дав, Бог узяв. Але це дуже складно втілювалося в нашій державі. Українці виховувалися тоталітарним режимом. У Радянському Союзі всіх привчали, що ворога треба вбити. У 30-ті роки, наприклад, масові збори трудящих розглядали справи відступників і опонентів ідеології комуністичної партії і голосуванням підтримували рішення про смертну кару зрадникам.

Тому в нас рішення про скасування смертної кари дуже складно проходило. Але треба було ратифікувати цей протокол, як додаток до Конвенції про права людини. Тут слід віддати належне Леонідові Кучмі, який особистим рішенням видав указ Президента про припинення виконання смертних вироків. Це був перший крок до скасування смертної кари. Хоча це питання і нині час від часу піднімається, але це було важливе рішення для України. З того часу в нас, мабуть, більш як тисячі осіб було збережено життя шляхом довічного ув'язнення.

Іще одне питання, яке хотів би згадати — заборона катувань. Це передбачене Конвенцією, але, на жаль, правоохоронні органи допускають порушення, трапляються навіть убивства. Міліція цих фактів, щоправда, не визнає, але проблема існує. У чому її суть? Не знаю. Мабуть, у низькій культурі, жорстокості певних міліціантів. З неофіційних джерел знаю: майже 30 відсотків людей, які нині відбувають покарання, засуджено незаконно. Причина, на мій погляд, у тому, що в нас дуже високі вимоги до правоохоронців у частині розкриття злочинів. Цей показник ставиться на найважливіше місце. Точно не пригадаю зараз, але в Австрії, наприклад, він не перевищує 20—30 відсотків, у нас же чи не 80—90 відсотків злочинів вимагають розкрити. Свого часу, очолюючи комітет з питань прав людини, я звертався до міністрів внутрішніх справ (до кожного новопризначеного) з проханням і пропозицією переглянути цей показник, бо, вважаю, саме він і провокує катування.

Як на мене, ми перетворюємося на поліцейську державу. І за Кучми, і за Ющенка, і нині. Від СРСР ми успадкували більш як мільйонну армію. Зруйнували її, скоротили до 150 тисяч. Чи може така армія забезпечити безпеку нашої держави? А з другого боку (оперативну цифрами ще 2006 року) наші каральні органи, внутрішні війська, спецпідрозділи, міліція нараховують не менше 500 тисяч осіб. Ці півмільйона — для боротьби із власним народом.

Загальні положення, які стосуються, наприклад, права на свободу висловлень, думки, слова, релігії, це, безумовно, важливі права. Вони закріплені в нашому Основному Законі. Хочу звернути увагу, що Конституція 1996 року містить дуже багато положень стосовно захисту прав людини. Її автори брали за основу і Загальну декларацію, і Європейську конвенцію. Тому я, свого часу, був категоричним противником перегляду Конституції. Пам'ятаю, якось сказав Леонідові Даниловичу, він тоді був Президентом, що ми ще не навчилися жити за Конституцією 1996 року, а вже в багатьох сверблять руки, щоб її переглядати. Не хочу дискутувати стосовно питання, яка в нас має бути держава — президентсько-парламентська чи парламентсько-президентська, але я боявся, щоб при перегляді Основного закону, хоч би хто це робив, не знизилися планки саме стосовно прав людини. Бо в тексті 1996 року в цьому контексті враховано світові стандарти, і ми повинні пишатися цією Конституцією.

Загалом в Україні створена дуже потужна законотворча і нормотворча база в сфері захисту прав людини, яка спирається на різні міжнародні документи. Ми можемо пишатися законодавством, яке в нас є. Важливо ще, щоб воно виконувалося, а для цього потрібно величезна робота.

Ми підписали низку конвенцій не тільки Ради Європи, а й цілий перелік різних міжнародних конвенцій, які розробила ООН. У цих організаціях існують спеціальні органи, які займаються перевіркою ходу виконання того чи іншого документа. Тобто, в країну приїжджає група експертів, які проводять бесіди, зустрічі з опозицією, правлячими колами, Президентом, міністрами... Держава також готує офіційну доповідь, як виконується та чи інша конвенція. Так, перед Радою Європи ми звітуємо, як виконується Конвенція, про яку ведемо мову. У спеціальних комітетах заслуховують доповідача, а потім починається обговорення. І оце найцікавіше. Саме на цьому етапі виникають дуже складні і не завжди приємні проблеми.

Я постійно порушував питання про те, щоб зробити прозорою підготовку таких доповідей і доводити до відома громадськості зміст цих обговорень. Бо ми маємо лише інформацію, що та чи інша установа їде кудись із доповіддю. А що там відбулося? Важливо, щоб люди знайомилися із зауваженнями, які висувають під час таких звітів.

Коли Україна набула незалежності, була така ейфорія, піднесення. Хотілося якомога швидше забути той тоталітарний режим, коли була єдина ідеологія, від якої не можна було відступити. Ще за Президента Кравчука ми подали заявку на вступ до Ради Європи. Але там досить обережно ставилися до прийому пострадянських держав і в тому числі України. Нас сприймали як провінцію Росії. Тому процес вступу був дуже складним, як от нині до СОТ чи Євросоюзу. Коли прийшов Кучма, його на Заході розглядали, як президента-реформатора. І він у принципі таким був, лише потім дещо змінився. Тоді вступ до Ради Європи означав, що нас визнали. Перед українським дипломатичним корпусом поставили чітке завдання: проводити агітаційну політику за вступ до цієї організації. Тож коли з'явилася пропозиція — вступити разом із Росією, мене це здивувало і обурило. Але ми швидко подолали це, особливо з огляду на те, що Росія в той час не надто поспішала приєднатися до Ради Європи.

Але підписання цієї Конвенції свого часу не викликало жодних протидій. Навіть із боку Верховної Ради. А це дуже консервативний орган. Пригадую, як тривалий час в парламенті відмовлялися приймати закон про гендерну рівність. Із ратифікацією Конвенції жодних проблем не виникло.

Є таке важливе положення в конвенції — право громадян на мирні збори. У нас воно записане в Конституції. Я протягом трьох каденцій вносив закон про мирні збори, і його провалювали весь час. На мій погляд, учасники чи ініціатори проведення мирного мітингу або ходи мають повідомити державну установу про свій захід, а установа не має права відмовити у виконанню цього конституційного права громадян. Опоненти такої законодавчої ініціативи наполягали, щоб держава надавала дозвіл на проведення подібних акцій. Передбачалося, що суд може заборонити зібрання під час стихійного лиха чи епідемії. Закон до цього часу не прийнято. Таким чином, а тепер це особливо помітно, ми позбавляємо громадян права мирно збиратися.

Чи не найголовніше, що стосується прав людини, це забезпечення гідного рівня життя наших громадян. Доки особа перебуватиме за межею бідності, її права на свободу слова чи віросповідання не турбують, їй хочеться краще жити.

Записала Надія СМІЯН.

ПРАВО НА ОСВІТУ

Аз і буки в клітинку

Кожна людина має право на освіту. Освіта повинна бути безплатною, принаймні якщо йдеться про початкову та загальну освіту...

Ст. 26 Загальної декларації прав людини.

За парти в місцях позбавлення волі в незалежній Україні сіли в 2002-му. І не тільки засуджені в колоніях, але й ті, хто перебуває під арештом у слідчих ізоляторах. Спільне рішення керівництва Міністерства освіти та науки і Держдепартаменту України з питань виконання покарань було правильним і логічним, але спричинило бурхливу реакцію.

Безграмотні громадяни виявили «отрицаловку» і спочатку просто плювали з нар на турботу суспільства. У ньому, у свою чергу, багато незадоволених платників податків підраховували додаткові витрати на навчання зловмисників.

Для працівників колоній організація навчального процесу за дротом стала черговим головним болем.

Та за вісім років усі пристрасті вляглися, ув'язнені з атестатом зрілості й дипломом фахівця — буденність.

Яке воно, «навчання в клітинку»?

Якщо вірити ув'язненим — користь є. Навчаються якщо і без задоволення (а на волі всі люблять школу?), але старанно.

— Адже це враховується у разі вирішення питання про умовно-дострокове звільнення, — зазначає грабіжник-рецидивіст Колян. — Свого часу, замолоду, навчання мені допомогло «відкинутися» раніше.

Стимулюючий мотив підтвердили мені й в закладах, в яких нещодавно побував.

Миколаївський СІЗО

— Ви, Сашко, до уроку не підготувалися, — каже чарівна вчителька ув'язненому. — Постарайтеся надолужити пропущене.

Сашко? Ви? Саме так звертаються педагоги вечірньої школи № 1 до своїх учнів. Їх в ізоляторі 72, вчаться в 8—11 класах. Неповнолітніх — 31, робітників госпобслуговування — 26, решта — вусаті підслідні.

Начальник СІЗО — начальник арештантського дому підполковник Олександр Шульга служить тут з 1991-го, починав з прапорщика.

— На жаль, спонукальних мотивів до виправлення у нас мало, — визнає Олександр Васильович. — Є невелике виробництво, та про повну зайнятість підслідних говорити не доводиться. А спецконтингент з кожним роком омолоджується. На волі юним наркоманам і грабіжникам не до навчання. А в нас вони можуть розуму набратися й відволіктися від тяжких дум.

Директор вечірньої ЗОШ із 17-річним стажем Катерина Таратухіна стверджує, що підопічні для неї, вчителя історії, і колег — не злочинці. Мабуть, на волі вони такого поважного ставлення не відчували. І хтозна, може, саме школа за гратами **(на знімку)** розбудить у них позитивні емоції й сприятиме появі усмішок на обличчях. До слова, уже тут вони демонструють небувалі вчинки: готують щирі святкові вітання наставникам, дарують їм свої вироби...

А ті відповідають пирогами, добрим словом, а то й просто дотиком до плеча...

Кам'янська ВК-101 у Запорізькій області

Тут утримують 279 осіб, котрі не мають середньої освіти. З них 96 навчаються у школі, якій позаздрили б не лише сільські діти. Уроки ведуть чотири педагоги у світлих, мебльованих і на совість відремонтованих класах. У них — телевізори, діапроектор, аудіомагнітофон, DVD-плеєр, комп'ютери, солідна бібліотека.

У Кам'янській ВК не тільки дають середню освіту, а й навчають професії.

Тішить, що у випускників ЗОШ немає проблем із продовженням навчання у вузах. Охочі беруть участь у зовнішньому незалежному оцінюванні й, якщо пощастить, стають студентами. Проте у Кам'янській колонії таких поки що не зафіксовано.

Качанівська жіноча ВК-54 у Харкові

Незвично, погодьтеся, чути в «царстві» засуджених: «Тут усе робиться жіночими руками. Сантехнічні, ремонтно-будівельні, комунально-побутові роботи». У розшифровці це звучить так: кладуть і облицьовують стіни, справляються з електро- і водопостачанням, печуть хліб, вирощують тварин, облаштовують територію тощо.

І роблять усе професійно, оскільки закінчили в колонії навчальний центр. Тут готують швачок, малярів, штукатурів, мулярів, плиточників — по 180—200 щорічно. А з моменту створення училища — 1500.

Але шлях сюди обов'язково лежить через школу. Сьогодні в ній навчаються 138 засуджених, минулого навчального року випущено 38 із середньою освітою і 22 — з базовою.

... Заглянувши в клас на урок, подумав, що перебуваю в жіночій гімназії. От тільки вік учениць був не дитячий — у колонії відбувають покарання 18—55-річні.

...З волі за тюремні ворота потрапляють, на жаль, не тільки з вищою освітою, а й малограмотні. Колись такими само неуками вони з колоній і звільнялися. Тепер у кожного, хто став на хибний шлях, є можливість «гризти граніт науки». Тобто стати іншим.

Іван ІЛЛЯШ.

Фото з архіву «Голосу України».

Конвенція: від ратифікації до втілення свобод

4 листопада Україна разом з європейською спільнотою відзначатиме видатну історичну подію — 60-річчя Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яку в 1950 році підписали в Римі десять європейських держав. Процес приєднання України до цього документа був доволі непростий. Як українці торували собі шлях до європейських свобод, «Голосу України» розповіла Уповноважений Верховної Ради з прав людини Ніна КАРПАЧОВА **(на знімку)**.

— Україна ратифікувала Конвенцію про захист прав людини вже коли була молодою незалежною державою, в липні 97-го. Ніно Іванівно, пригадайте, як проходив цей процес?

— Мені, як народному депутату України другого конституційного скликання Верховної Ради України, довелося бути координатором та співдоповідачем питання щодо ратифікації Конвенції про захист прав людини. Це був доволі драматичний процес, якому чинили активний спротив представники виконавчої влади, правоохоронних органів і досить велика частина депутатського корпусу. На розгляд у парламент було внесено два проекти закону щодо ратифікації: один — від Прем'єр-міністра України, другий — від Президента. Я мала взяти на себе відповідальність і вночі перед 17 липня 1997 року прийняти рішення, який саме законопроект виносити на розгляд Верховної Ради. Якби тоді ми на розгляд внесли одразу два законопроекти, то цей процес затягли б на дуже тривалий час або й зовсім провалили це питання. Довелося взяти відповідальність на себе і запропонувати документ від Президента України. Віце-прем'єр-міністром тоді працював Василь Дурдинець. Я йому зателефонувала, він підтримав мою позицію і пообіцяв, що законопроект від уряду буде відкликано. Тож у Верховній Раді розглядався тільки один законопроект.

— Ці законопроекти істотно відрізнялися?

— Вносився текст Конвенції, але закон про ратифікацію подавався в різних варіантах. В кожному з них були певні обмеження, свої застереження. Звичайно, стосовно застережень були суттєві відмінності. Але мова навіть не про ці розбіжності. Я вважала, що такий важливий документ має вносити на розгляд належний суб'єкт подання. Це для мене як юриста було абсолютно очевидно. Тому, за всієї моєї поваги до уряду, на розгляд Верховної Ради було внесено президентський варіант документа.

— Як голосували народні обранці? Мабуть, майже одностайно підтримали ратифікацію Конвенції, адже це величезний поступ України у захисті прав людини?

— На жаль, попри наші сподівання, з'ясувалося, що Верховна Рада виявилася абсолютно не готовою до ратифікації документа і провалила перше голосування. У залі розгорнулася бурхлива дискусія між депутатами щодо необхідності ратифікації документа взагалі. Дехто бігав по залу і кричав, що ця Конвенція дозволить розстрілювати людей під час мирних маніфестацій! Мені довелося ходити по міжряддях сесійної зали і переконувати мало не кожного, що європейські стандарти більше захищають права людини, в тому числі і під час мітингів та демонстрацій. Зрештою, довелося кликати на допомогу Бориса Олійника, який на той час був головою нашої парламентської делегації в Раді Європи, щоб він втрутився в ситуацію. Потім до слова запросили Володимира Буткевича як голову Комітету з прав людини, щоб він надав ґрунтовну аргументацію, адже вже після мого виступу і доповіді заступника міністра юстиції питання розгляду Конвенції було знято з порядку денного. Йду до Олександра Мороза, який тоді головував у Верховній Раді. Кажу йому: «Це неможливо, щоб Україна, яка прагне стати членом Ради Європи, не виконала своє головне зобов'язання щодо вступу — не ратифікувала Європейську Конвенцію. Ратифікація виводить нас на зовсім інший рівень забезпечення прав людини. Це ж відкриває шлях громадян України до Європейського суду з прав людини»... Тобто ратифікація Конвенції виводила нас на зовсім інший рівень з точки зору забезпечення прав людини. Ми отримали доступ до міжнародних інституцій, куди могли звертатися по захист своїх свобод.

— Вдалося переконати?

— Авжеж, того-таки дня парламент повернувся до голосування. Спочатку нас підтримали лише 176 народних обранців, потім — 218. І тільки після додаткового обговорення 248 народних депутатів проголосували за ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. З цього моменту вона стала складовою частиною національного законодавства України.

— Ратифікація вимагала істотних змін у вітчизняному законодавстві?

— Так, і одне з перших питань — це скасування смертної кари. З цього питання країна дуже довго вагалася. Головне право людини — це право на життя. Скільки суперечок було: суспільство виявилося не готове, не сприймало скасування смертної кари, і депутатський корпус наполягав на тому, щоб її зберегти в Україні. А ми прийняли Конвенцію із застереженнями: скасовуємо смертну кару в мирний час і залишаємо її у військовий.

Історичний епізод — Ніна Карпачова під час розмови з Олександром Крапивницьким. Між іншим, доля цього засудженого й досі на контролі, як і долі понад мільйона громадян, котрі за час існування в Україні Інституту омбудсмана звернулися зі своїми проблемами до Уповноваженого з прав людини...

До речі, в той само день, коли Конституційний Суд приймав рішення про визнання смертної кари неконституційною, я відвідала камеру смертників у Лук'янівському СІЗО. На той час в Україні до страти через розстріл були засуджені 417 громадян. Я зустрілася з 23-річним Олександром Крапивницьким, якого судовою колегією у кримінальних справах Київського міського суду було засуджено за вбивство чотирьох осіб до смертної кари. Трагедія сталася на проводах в армію. Хлопці добряче понапивалися, а під ранок Крапивницький схопився за сокиру і порубав чотирьох своїх друзів. Він три роки чекав на виконання вироку. За цей час сильно змінився: прийшов до Бога, розкаявся у скоєному. Але мені зізнався: я, каже, заслуговую на розстріл, я не маю права жити. Розумієте, наскільки неоднозначно сприймалась заборона смертної кари в суспільстві, навіть приреченими на страту?..

Ось у таких умовах, коли навіть в'язні вважали, що їх мають стратити, ми приймали рішення про скасування смертної кари.

— Це рішення повинна була приймати Верховна Рада?

— Так, парламент мав ратифікувати протокол №6 Конвенції — про усунення смертної кари й одночасно внести зміни до Кримінального, Кримінально-процесуального і Виправно-трудового кодексів. Що відбулося в Україні? Конституційний Суд поспішив, визнав смертну кару неконституційною. А парламент відповідних змін до законодавства ще не вніс. І нас, мене як омбудсмана, Конституційний Суд, Верховний, завалили скаргами в'язнів, засуджених до страти. Смертники на підставі рішення Конституційного Суду вимагали випустити їх на волю, адже іншого покарання для них передбачено ще не було. Цей правовий вакуум Україна мала негайно виправляти. Потім ми, звісно, замінили смертну кару на довічне ув'язнення.

— Скільки, до речі, сьогодні в Україні довічників?

— На момент скасування смертної кари, нагадаю, у нас було 417 в'язнів, засуджених до страти. А на 1 жовтня 2010 року в Україні налічується 1664 особи, засуджені пожиттєво, до довічного ув'язнення, з них 17 — жінки. Я зустрічалася з цими жінками в Харківській колонії. До речі, вони тоді носили помаранчевий одяг (помаранчевий одяг, знаєте, одягають дорожні служби, це своєрідне попередження про небезпеку. А коли до влади прийшла команда Віктора Ющенка, була дано розпорядження команда замінити помаранчевий одяг ув'язнених на синій. Вважалося неприпустимим одягати ув'язнених в одяг кольору революції. — **Н.К.**). Тож зустріч із жінками-вбивцями справила на мене гнітюче враження. Ніколи не зітреться з пам'яті знайомство з жінкою з Тернопільщини, яка вбиває свого 9-річного онука, а потім варить з нього бульйон, як із курки. Уявляєте, так та бабця покарала свого онука за якусь провину. І вона, ця вбивця, мені скаржиться: «Пані Ніно, в мене дуже жорстка постіль. Поміняйте мені постіль». І я маю реагувати на проблеми навіть таких в'язнів.

Я зустрічалася з кілершею, суд над якою довів шість вбивств, але загалом розглядалася її причетність до 20 замовних замахів на життя. Оце вам право на життя.

Виникає резонне запитання: а чому ми не захищаємо жертву так, як захищаємо засуджених? Я, як омбудсман, тепер вимагаю, щоб парламент України ратифікував Конвенцію про захист прав жертв від насильницьких злочинів. 2005 року вносила подання В. Ющенку, нині внесла подання В. Януковичу, щоб, зрештою, ця Конвенція була ратифікована Україною. Вимагаю, щоб жертви злочину були захищені не менше, ніж злочинці. І це дуже серйозна проблема...

— Ніно Іванівно, українське суспільство та й міжнародна спільнота добре обізнані з вашою діяльністю як омбудсмана. Жодна резонансна справа не залишається поза вашою увагою. Чимало справ в Україні набуває суспільного розголосу лише в разі втручання омбудсмана. Це і справа забитого в Шевченківському райвідділі міліції студента Ігоря Індила, і справи моряків...

— До речі, на сьогоднішній момент у піратському полоні перебувають близько чотирьохсот мореплавців, серед яких двоє наших співвітчизників. Звісно, я всі ці справи тримаю на контролі, постійно спілкуюся з родинами людей, які потрапили в біду. Пам'ятаєте справу Світлани Зайцевої, незаконно засудженої ще у 2001 році? Нагадаю, жінку виправдали, але від підхопленого у в'язниці туберкульозу вона померла вже на волі. Сиротами залишилися троє її малолітніх діточок. Суд зобов'язав державу компенсувати родині Зайцевої моральну та матеріальну шкоду у розмірі 2 мільйонів 25 тисяч гривень. А невдовзі померла мати Світлани Зайцевої — Тетяна Бережна. Опікуном була призначена 78-річна прабабуся постраждалих дітей — Євдокія Оболенських.

— У цій справі новий поворот?

— Так, Євдокія Оболенських звернулася до омбудсмана по допомогу. Її в судовому порядку намагаються позбавити житла: квартира опинилася під арештом і виконавча служба збиралася її реалізувати, щоб розплатитися за адвокатські послуги захисника Світлани Зайцевої. Колишній «довіритель» родини Зайцевої Максим Касьянов, нагадаю, ініціював низку судових справ, щоб поділити державну компенсацію з потерпілими. Фактично позбавив сім'ю грошей, ще й квартиру забажав відсудити у прабабці й викинути сиріт на вулицю...

— А як в Україні виконують судові рішення? Справно? Як виконують рішення Європейського суду, до якого ми тепер можемо безперешкодно звертатися?

— Я б сказала — на неналежному рівні, на жаль. До речі, рішення, ухвалені Євросудом щодо нашої держави, засвідчили наявність системних та масових порушень прав і свобод людини в Україні, вказують на серйозні недоліки в національному законодавстві та правозастосовній практиці. Зокрема, щодо функціонування судової системи України, державної виконавчої служби, правоохоронних органів, Департаменту з питань виконання покарань. На всі ці проблеми Уповноважений з прав людини постійно звертає увагу держави, суспільства та міжнародних організацій вже багато років поспіль у своїх щорічних та спеціальних доповідях та в актах реагування вищим посадовим особам держави.

Між іншим, на виконання рішень Європейського суду з прав людини (разом із рішеннями національних судів) нашою державою вже сплачено близько 50 мільйонів гривень бюджетних коштів. Виходячи з того, що з нашої країни надходить значна кількість заяв до Європейського суду з прав людини, Комісар Ради Європи з прав людини Томас Хаммарберг у 2009 році звернувся до омбудсмана України з проханням щодо посилення співпраці з Євросудом.

— Я знаю, що Томас Хаммарберг, знаючи вашу наполегливість у відстоюванні прав людини, особисто звертався до вас по допомогу...

— Було таке. Просив захистити право на життя Зінаїди Волошиної. Жінка 13 років провела за ґратами абхазької в'язниці. Вона не мала громадянства, була тяжко хворою, прикутою до ліжка полонянкою, від якої відмовилися всі. У далекому 1987-му вона за сімейними обставинами виїхала на проживання з Криму до Абхазії, потім потрапила у надзвичайно трагічну ситуацію,

Зінаїда Волошина, тепер вже громадянка України, вручила квіти Ніні Карпачовій та Томасу Хаммарбергу.

пережила період військового конфлікту, була помилково засуджена до смертної кари. П'ять років щоранкового очікування страти перетворилися для молодої жінки на нестерпні моральні тортури. Нам вдалося звільнити її з в'язниці і повернути на Батьківщину. З моїх рук вона отримала паспорт громадянки України, пройшла курс лікування і навіть уже почала ходити...

— Добре, коли все закінчується добре. Але ж Ніна Карпачова не може відстежувати всі кримінальні справи, контролювати виконання рішень судів. А вони, як свідчить практика, виконуються не завжди...

— Це неприпустимо. Свого часу я заявляла, що контроль моніторингових органів Ради Європи має бути знятий з України лише тоді, коли наша правова система почне виконувати рішення національних судів і Європейського Суду з прав людини. Хочу нагадати, що з травня 2011 року Україна буде головувати в Раді Європи. Під час своєї зустрічі з комісаром Хаммербергом на міжнародній конференції я його уклінно просила: пане комісаре, заради моєї країни, завітайте до нас напередодні нашого головування в РЄ. Я знаю, що за наслідками того візиту на нас обвалиться шквал критики за недотримання прав людини. Але краще нехай конструктивна критика пролунає до того, як ми посядемо почесне місце головуючого в Раді Європи. І, звісно, ми маємо виправлятися. Гадаю, не зайве нам буде провести міжнародну конференцію в галузі прав людини, запросивши до участі всіх членів—учасників Ради Європи, щоб довести: Україна справді робить послідовні кроки із втілення засад Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод...

Бесіду вела
Ірина ШАТРОВА.

Замість P.S. ***До речі, сьогодні, 22 жовтня, Верховна Рада планує заслухати спеціальну моніторингову доповідь Н. Карпачової «Стан дотримання Україною європейських стандартів з прав і свобод людини» з нагоди 60-річчя Конвенції. Доповідь буде перекладена англійською і французькою мовами. Це непоганий доробок Інституту омбудсмана в галузі прав людини. Адже це перша спроба на теренах Ради Європи, коли моніторингова доповідь готується національними зусиллями...***

Фото з архіву омбудсмана України.

Жертви злочину мають бути захищені не менше, ніж злочинці

Міжнародні стандарти парламентської нормотворчості

Про роль єдиного законодавчого органу у сфері дотримання прав і свобод людини ми розмовляємо з головою Комітету Верховної Ради з питань прав людини, національних меншин та міжнаціональних відносин, народним депутатом Олегом ЗАРУБІНСЬКИМ **(на знімку).**

— Олеже Олександровичу, українське законодавство у сфері захисту прав людини вважається одним із найкращих. Що лягло в його основу?

— Наша держава є стороною практично всіх конвенцій ООН у галузі прав людини. Ратифікувавши низку Європейських конвенцій, зокрема, про захист прав людини і основоположних свобод, про запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, Європейську соціальну хартію (переглянуту), Рамкову конвенцію Ради Європи про захист національних меншин, Конвенцію Ради Європи щодо протидії торгівлі людьми, Україна стала складовою частиною міжнародної системи захисту прав людини. Що, як відомо, є найефективнішою та найбільш розвиненою у світі.

Другий розділ Конституції України «Права, свободи й обов'язки людини і громадянина» має багато спільного з положеннями Загальної декларації прав людини. Основний Закон встановив, що людина, її життя, здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визначаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Утвердження, забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. На сьогодні можна констатувати: в державі створено значну законодавчу базу щодо забезпечення прав і свобод людини. Зокрема, були прийняті базові у цій сфері закони: «Про громадянство України», «Про національні меншини в Україні», «Про біженців», «Про охорону дитинства». Ухвалено нормативно-правові акти, які виписують механізм реалізації права на вільні вибори органів влади, свободу об'єднань у політичні партії та громадські організації, на свободу пересування та вільний вибір місця проживання, на звернення та інші. Законами встановлено соціальні стандарти та соціальні гарантії — прожитковий мінімум, мінімальну зарплату, мінімальну пенсію. А прийняття законів «Про Конституційний Суд України», «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» дало змогу утворити нові для нашої держави інституції — Конституційний Суд та посаду Омбудсмена. Маємо в доробку новий Цивільний, Цивільно-процесуальний, Господарський, Земельний, Сімейний, Кримінальний та низку інших кодексів.

— Як ви можете охарактеризувати стан захисту прав національних меншин в Україні?

— Українська держава гарантує громадянам України, незалежно від їх етнічного походження, раси, релігійних переконань, мови або інших ознак, рівні політичні, економічні, соціальні та культурні права. Гарантії прав і свобод національних меншин закріплені в Конституції, Законі «Про національні меншини в Україні», Декларації прав національностей України та інших нормативно-правових актах. Крім того, держава надає підтримку громадським організаціям національних меншин під час проведення культурно-мистецьких і мовно-просвітницьких заходів. А в державному бюджеті щорічно передбачаються видатки на розвиток культури нацменшин і фінансову підтримку їхніх газет. Здійснюються заходи і щодо відновлення прав депортованих осіб. Зокрема, забезпечується виконання програми «Розселення та облаштування депортованих кримських татар та осіб інших національностей, які були депортовані з території України». Проте варто чітко усвідомлювати: проголошення будь-якого права, навіть закріпленого у законодавстві, — ніщо без реальних гарантій його здійснення.

— Головною передумовою дотримання прав людини є сильна і незалежна судова гілка влади. Без цього захист прав людини перетворюється на ілюзію...

— Так, у цивілізованій державі центральне місце в правовій системі належить суду. Саме суд є ключовою ланкою механізму захисту прав людини. Тобто будь-який спір з приводу порушення прав, свобод і охоронюваних законом інтересів громадян може розглядатися судом. Та, на жаль, ефективність судової системи на даному етапі вкрай низька. Сьогодні найбільша кількість скарг від громадян приходить саме на рішення судів, зволікання з розглядом справ. Значні проблеми також із забезпеченням виконання судових рішень. А відсутність ефективних механізмів надання правової допомоги безплатно або за доступну плату позбавляє найбідніші прошарки населення можливості належним чином захистити свої права в суді.

Вимушений констатувати: Україна входить у п'ятірку «лідерів» за кількістю звернень громадян до Європейського суду з прав людини. А це означає, що національна судова система не спроможна захистити їхні права належним чином. Це розуміють на найвищих щаблях влади. Саме тому одним із перших законопроектів, внесених Президентом, став проект закону «Про судоустрій і статус суддів», який 7 липня 2010 року був ухвалений парламентом. Цей закон змінює систему судів загальної юрисдикції, запроваджує прозору процедуру призначення судді на посаду вперше, вдосконалює та оптимізує процедуру притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, визначає засади функціонування кваліфікаційних комісій суддів, посилює кримінальну відповідальність за невиконання судового рішення тощо. Правда, до цього закону лунали й критичні зауваження. Але зволікати далі з його ухваленням було просто злочинно. Судова система роз'їдена корупцією, справи розглядаються роками, громіздка і тривала система призначення суддів на посади не давала можливості заповнити значну кількість вакансій.

> Україна входить у п'ятірку «лідерів» за кількістю звернень громадян до Європейського суду з прав людини. А це означає, що національна судова система не спроможна захистити їхні права належним чином.

Крім того, відновлення чинності Конституції 1996 року ліквідувало функцію загального нагляду прокуратури за дотриманням прав і свобод людини, а також за дотриманням відповідного законодавства органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами. Відтак, застереження Венеціанської комісії, яке стосувалося необхідності узгодження функцій прокуратури з демократичними стандартами та принципом верховенства права, було знято.

Ще одним елементом механізму захисту прав людини є інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Проте життя засвідчило необхідність підвищення інституційної спроможності Омбудсмена. Як на мене, то необхідно переглянути у бік звуження підстави для дострокового припинення повноважень Уповноваженого, розширити його права у судовому процесі, запровадити механізм безпосереднього реагування на факти порушень прав людини тощо. Наразі комітет працює над удосконаленням законодавства про Уповноваженого з урахуванням міжнародного досвіду.

> Необхідно створити умови для здобуття засудженими освіти і набуття професії, їх соціальної адаптації в суспільстві.

Діє в країні й розгалужена мережа громадських правозахисних організацій, які здійснюють моніторинг дотримання прав людини з боку органів влади, реалізують навчальні та просвітницькі проекти, надають правову допомогу громадянам.

— Упродовж сьомої сесії шостого скликання комітет планує розглянути і внести до сесійної зали близько 40 законопроектів. Які з них найактуальніші?

— На жаль, у нас відсутня ціла низку законів, які повинні закріпити фундаментальні права людини та регламентувати їх забезпечення. Наприклад, право на свободу мирних зборів, передбачене міжнародними документами з прав людини та закріплене статтею 39 Конституції України. Хоча норми Конституції України мають пряму дію, в рішенні Конституційного Суду з цього питання зазначається, що визначення конкретних строків завчасного сповіщення з урахуванням особливостей форм мирних зібрань, їх масовості, місця, часу проведення є предметом законодавчого регулювання. Проект закону про порядок організації і проведення мирних заходів, внесений Кабінетом Міністрів України, був прийнятий у першому читанні й підготовлений комітетом у співпраці з громадськими організаціями до другого читання. Нині законопроект надісланий на висновок до Венеціанської комісії.

> Проголошення будь-якого права, навіть закріпленого у законодавстві, — ніщо без реальних гарантій його здійснення.

Одним із основоположних прав людини є свобода слова. В останні роки забезпечення цього права було чи не єдиним предметом гордості влади. Проте, не відбулося головного — інституційного закріплення досягнень у царині свободи слова. Очевидно, що свобода слова та вільні ЗМІ не повинні залежати від волі чи бажання чиновника. Для цього необхідно провести відповідну законодавчу діяльність та прийняти закони, які б унормували роздержавлення друкованих засобів масової інформації, заснованих органами державної влади та місцевого самоврядування, перетворили державні телерадіокомпанії на канали суспільного мовлення, гарантували незалежну діяльність журналістів.

Варто зазначити, що недавно до Верховної Ради України був поданий законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України» (нова редакція). Він спрямований на визначення правових засад створення та функціонування суспільного мовлення в Україні. На розгляді парламенту також перебуває законопроект «Про доступ до публічної інформації», підготовлений профільним комітетом до повторного другого читання. Цей проект закону передбачає створення механізмів реалізації права кожного на доступ до публічної інформації через визначення режиму доступу до неї, а саме — виключних підстав обмеження доступу до інформації, встановленням відповідальності за відмову чи відстрочку у наданні інформації тощо.

Не врегульованим залишається й питання щодо права людини брати участь в управлінні своєю країною. Конституція гарантує реалізацію цього права через участь у виборах та референдумах. Якщо законодавство про вибори народних депутатів України, депутатів місцевих рад, міських голів у нас періодично вдосконалюється, то реалізація права на участь у референдумах практично неможлива, адже Закон «Про всеукраїнський та місцевий референдуми» був ухвалений ще 3 липня 1991 року, до здобуття Україною незалежності. Процес ухвалення нової редакції закону був максимально заполітизований і відбувається не через призму забезпечення реалізації одного з фундаментальних прав людини, а з позиції політичної доцільності. Проте, на сьогодні відповідний законопроект опрацьовується до другого читання і є реальні сподівання на його ухвалення.

Крім того, на мою думку, необхідно розробити та впровадити дієвий механізм залучення громадськості до системи управління державою, вдосконалити механізм громадського контролю за діяльністю органів влади і, головне, вдосконалити нормативно-правову базу з питань діяльності громадських організацій. Нині правові та організаційні основи реалізації права на свободу об'єднання регулюються Законом «Про об'єднання громадян», який є застарілим та не забезпечує дотримання європейських стандартів у цій сфері. 2008 року за результатами розгляду справи № 40269/02 «Корецький та інші проти України» Європейський суд визнав державу Україна такою, що порушила право, зафіксоване у статті 11 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (право на вільне об'єднання громадян). Зокрема, суд визначив, що Закон України «Про об'єднання громадян» є дуже нечітким і не прогнозованим щодо його виконання та залишає занадто багато можливостей для органу влади на власний розсуд приймати рішення, реєструвати чи не реєструвати громадську організацію. Якщо ми прагнемо розвитку громадянського суспільства, то в першочерговому порядку на основі положень статті 11 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. та відповідно до статті 36 Конституції України має бути розроблений і ухвалений закон «Про громадські організації».

Маємо також виконати зобов'язання, взяті державою при ратифікації Факультативного протоколу до Конвенції ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження. А також створити національний превентивний механізм щодо недопущення катувань, залучивши до процесу формування такого механізму широкі кола громадськості.

— Напевно, умови в яких відбувають покарання засуджені громадяни, також не відповідають європейським вимогам? Як вирішується питання щодо покращення умов перебування в установах відбування покарань?

— Створення нових моделей установ відбування покарань, які відповідатимуть європейським вимогам і стандартам, а також гарантуватимуть право засуджених на захист людської гідності, — це одна з нагальних проблем. Необхідно створити умови для здобуття засудженими освіти і набуття професії, їх соціальної адаптації в суспільстві. Для цього потрібно реформувати Державну кримінально-виконавчу службу, розвивати матеріально-технічну базу установ виконання покарань та слідчих ізоляторів, визначити правові засади діяльності служби пробації. Очевидно, що цей процес має супроводжуватися прийняттям низки законодавчих актів. І такий процес уже йде. В січні 2010 року було прийнято Закон «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу щодо забезпечення прав засуджених осіб в установах виконання покарань». Цей закон спрямований на ефективніше забезпечення захисту прав засуджених осіб в установах виконання покарань, гуманізації кримінальних покарань і умов їх відбування. Зокрема, запроваджено норму про заборону дискримінації засуджених за ознакою раси, кольору шкіри, статі, мови, релігійних, політичних та інших переконань, національного або соціального походження, майнового стану, сімейного становища або за іншою ознакою. Розширено повноваження щодо громадського контролю — без спецдозволів на території установ виконання покарань допускатимуться члени Європейського комітету із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню та голова і члени спостережних комісій. Крім того, таке право надано міністру юстиції України. Було знято й обмеження на телефонні розмови та одержання засудженими посилок (передач) і бандеролей.

У січні 2010 року Верховна Рада схвалила закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо забезпечення права осіб, що тримаються під вартою, та засуджених осіб на безперешкодне листування з адвокатом)». Цей закон привів положення чинного законодавства у відповідність до статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, в якій міститься зобов'язання забезпечити, зокрема, право особи на безперешкодне та конфіденційне листування з адвокатом.

Це лише невеликий приклад, який ілюструє, що має відбуватися скрупульозна, ґрунтовна і водночас динамічна робота з приведення законодавства у сфері прав людини до міжнародних стандартів. З огляду на це, важливим є те, що парламент відновив темпи законотворчого процесу.

— Дякую за розмову.

Записала
Олена ГОРБУНОВА.

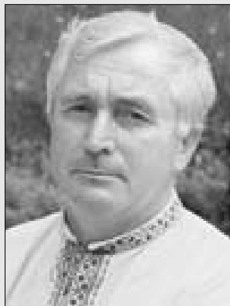
Сьогодні найбільша кількість скарг від громадян приходить саме на рішення судів, зволікання з розглядом справ

У невільній країні вони почали поводитись як вільні люди

У липні 1988 року, під час багатотисячного мітингу у Львові, В'ячеслав Чорновіл та брати Михайло і Богдан Горині проголосили «Декларацію принципів Української Гельсінкської Спілки». Головою спілки заочно було обрано Левка Лук'яненка, котрий на той час ще перебував на засланні. Ця громадсько–політична організація постала на основі створеної у 1976 році правозахисної Української Гельсінкської Групи, майже всі члени якої були репресовані та перебували в ув'язненні. Показово, що навіть побіжний огляд цієї декларації свідчить: більшість її положень лише через два роки лягли в основу «Декларації про державний суверенітет України», ухваленої Верховною Радою 16 липня 1990 року. Тобто з липня 1988–го минуло лише два роки, та який колосальний стрибок було зроблено за цей короткий проміжок часу! Проте все це було підготовлено попередньою, майже 30–літньою жертовною і героїчною боротьбою за права нації і права людини.

Сьогодні на прохання «Голосу України» про цю боротьбу розповідає правозахисник та колишній політв'язень Василь ОВСІЄНКО.

ІЗ ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Василь Овсієнко, філолог, публіцист. Народився 8 квітня 1949 року в с. Леніне (Ставки) Радомишльського району Житомирської області. Учасник українського правозахисного руху. Політв'язень радянських тюрем і концтаборів (1973—1977, 1979—1988). З 1978 року член Української Гельсінкської Групи, з 1988–го — член–засновник Української Гельсінкської Спілки. Автор низки публікацій про репресії і правозахисний рух.

Початок легальної боротьби за права людини

1 серпня 1975 року 33 держави Європи (тобто всі, крім Албанії), а також США та Канада, після тривалих переговорів і зволікань, таки підписали в столиці Фінляндії Гельсінкі Прикінцевий акт Наради з безпеки та співпраці в Європі (НБСЄ).

Радянський Союз зобов'язався дотримуватися гуманітарної частини Прикінцевого акта, зокрема, прав людини в межах Загальної декларації прав людини ООН від 10 грудня 1948 року. Прикінцевий акт також передбачав, що виявлення фактів переслідування людей за переконання віднині викликатиме юридично обґрунтовані претензії інших сторін і більше не буде трактуватись як втручання у внутрішні справи країни.

Звичайно, підписуючи Гельсінкський акт, керівництво СРСР зовсім не збиралося його дотримуватися, але демократичний Захід мав свою тактику в протиборстві з тоталітарним СРСР: йому важило відкрити доступ правдивої інформації незалежно від державних кордонів. Тим паче що відтепер його демагогія про «втручання у внутрішні справи СРСР», коли йшлося про порушення елементарних прав людини, ставала неспроможною. А оскільки Прикінцевий акт НБСЄ прирівнювався до національного законодавства, то його підписання відкривало юридичні можливості для легальної і цілком законної боротьби за права людини. Першими це збагнули московські правозахисники з кола академіка Андрія Сахарова. З ініціативи професора Юрія Орлова 12 травня 1976 року вони створили Московську громадську групу сприяння виконанню гельсінкських угод. Правозахисники, за висловом Андрія Амальрика, вчинили революційний переворот у свідомості стерроризованого за попередні десятиліття населення: у невільній країні вони почали поводитись як вільні люди.

Другою (за ініціативою письменника Миколи Руденка, генерала Петра Григоренка (Москва), громадської діячки Оксани Мешко, письменників Олеся Бердника, юриста Левка Лук'яненка (Чернігів) 9 листопада 1976 року була створена Українська громадська група сприяння виконанню гельсінкських угод. Її членами-засновниками також стали біолог Ніна Строката-Караванська, інженер Мирослав Маринович, історик Микола Матусевич, учитель Олекса Тихий, юрист Іван Кандиба. Вони підписали Декларацію про створення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод та Меморандум №1.

Щоб забезпечити виконання гельсінкських угод, УГГ поставила за мету ознайомлювати громадськість із Загальною декларацією прав людини ООН, сприяти розширенню контактів між народами і вільному обмінові інформацією, домагатися акредитації в Україні представників зарубіжної преси. Група також порушила питання про визнання її світовим співтовариством, а саме, щоб Україна була представлена на наступних нарадах окремою делегацією. Це був геніальний здогад: поставити українське питання на міжнародну правову основу, у контекст протиборства демократичного Заходу з тоталітарним Сходом — і лише через півтора десятки років міф про Україну наповнився реальним змістом: вона стала незалежною! Проте автори Декларації наголошували, що головний мотив їхньої діяльності не політичний, а гуманітарно-правовий. Формулювання документів Гельсінкської групи були дуже обережні, цілі — елементарні. Україна повинна була знову заявити про своє право на повноправтісне життя, а для цього їй потрібна була найважливіша із свобод — свобода слова, що так чітко сформульована в ст. 19 Загальної декларації прав людини ООН.

Гельсінкський рух швидко став міжнародним: 25 листопада 1976 року Гельсінкська група була створена в Литві, 14 січня 1977 року — в Грузії, 1 квітня — у Вірменії... А в США була створена спеціальна комісія Конгресу. Отож брежнєвське керівництво жорстко прорахувалося: навіть після десятиліть постійних «чисток» усе-таки знайшлися люди, які зважилися відкрито викривати фальш і облудність режиму, збираючи й оприлюднюючи факти порушень прав людини. Це вперше по десятиліттях репресій така нечисленна українська інтелігенція організувалася і заговорила на увесь світ про неволю і безправ'я свого народу. У цьому розумінні гельсінкський рух був для України куди важливішим, ніж для народів, які мали свою державність, тому він у нас виявився в 70—80-х роках найстійкішим.

Зазначу, що в русі за права людини і за національні права панувала висока культурна і моральна атмосфера, чутливість до нових ідей. Тому правозахисний рух в Україні об'єднав як низку течій (національно-визвольний рух, загальнодемократичний, релігійний, соціально-економічний або ж робітничий, боротьба за право на еміграцію), так і видатних особистостей (Левко Лук'яненко, Іван Світличний, Михайло Горинь, Іван Дзюба, Євген Сверстюк, В'ячеслав Чорновіл, Оксана Мешко, Ніна Строката-Караванська, Василь Стус, Микола Руденко, Петро Григоренко, Мустафа Джемілєв, Йосиф Зісельс, Зіновій Красівський, Василь Романюк — майбутній Патріарх Володимир та інші). У ньому знаходили собі місце українці та євреї, віруючі різних конфесій і атеїсти, націоналісти й націонал-комуністи, соціал-демократи й анархісти.

Отже, підписання Прикінцевого акта НБСЄ і виникнення гельсінкського руху мало таке важливе значення, що це дозволяє поділити історію правозахисного руху в Україні на період до цієї події і після неї.

Шістдесятництво. Становлення

Рух, який свідомо ставив за мету домагатися визнання прав людини державою, — явище, що могло виникнути тільки в 60-х роках, у період хрущовської «відлиги». Оскільки «сталінська», а потім «брежнєвська» Конституції СРСР містили низку статей, що проголошували свободу слова, зібрань, віросповідання, то правозахисний рух намагався використати цю обставину, вимагаючи «дотримання Конституції». Але в міру розширення руху правозахисники дедалі більше покликалися на міжнародні документи з прав людини — Загальну декларацію прав людини ООН від 10 грудня 1948 року, прийняті ООН 16 грудня 1966 року Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, Міжнародний пакт про громадянські й політичні права, що були підписані УРСР 19 жовтня 1973 року, та Факультативний протокол до останнього, що набрав чинності 23 березня 1976 року.

Це вперше по десятиліттях репресій така нечисленна українська інтелігенція організувалася і заговорила на увесь світ про неволю і безправ'я свого народу. У цьому розумінні гельсінкський рух був для України куди важливішим, ніж для народів, які мали свою державність, тому він у нас виявився в 70—80-х роках найстійкішим.

Треба сказати, що як тільки в епоху хрущовської «відлиги» ослабли залізні пута сталінщини, поодинокі вцілілі представники української творчої інтелігенції — Олександр Довженко, Максим Рильський, Борис Антоненко-Давидович — почали привертати увагу до ненормального становища свого народу, насамперед, його культури, мови. Вони й стали «духовними батьками» покоління, яке дістало назву шістдесятники. Перші його прояви — культурницькі. Це поезія Ліни Костенко, Василя Симоненка, Миколи Вінграновського, Івана Драча, Ігоря Калинця; публіцистика та літературна критика Івана Світличного, Євгена Сверстюка, Івана Дзюби, твори художників Алли Горської, Панаса Заливаха, Стефанії Шабатури та інших. У Києві ці люди згуртувалася в Клубі творчої молоді (1959—1964 рр., президент Лесь Танюк). Коли ж восени 1962 року Лесь Танюк, Алла Горська та Василь Симоненко відвідали місце поховання жертв репресій 30-х років у Биківні під Києвом і оприлюднили меморандум до міськради з вимогою розслідувати ті події, на КТМ почався інтенсивний тиск, що увінчався його закриттям у 1964 році, побиттям В. Симоненка, еміграцією Л. Танюка до Росії та вбивством Алли Горської.

Хочу зазначити: перше усвідомлення того, що в годину поразки нація в боротьбі за самостійність повинна опертися не на фізичну силу, а на силу права, зафіксованого в Конституції і задекларованого в міжнародних правових документах, у 60-х роках прийшло до членів Української робітничо-селянської спілки (1958—1961 рр., лідер Левко Лук'яненко). Покликаючись на ст. 14 Конституції УРСР, згідно з якою республіка мала право на вихід зі складу СРСР, зберігаючи існуючий соціальний лад, УРСС висунула цілком законну ідею референдуму з цього питання. Проте 20 січня 1961 року члени УРСС, так і не вийшовши з підпілля, були заарештовані, а Л. Лук'яненка закритий суд засудив до страти, яку через 72 доби було замінено на 15 років ув'язнення. Сім інших членів спілки дістали від 7 до 15 років ув'язнення. Однак у «велику зону», як називали СРСР, інформація про «справу юристів» вийшла лише у 1967 році.

З весни 1962 року почалося інтенсивне спілкування київських і львівських шістдесятників, вироблялася спільна лінія поведінки. В Україні, яка поволі виходила з чорної смуги тотальних репресій, за словами Миколи Вінграновського, «наросли з худеньких матерів в саду порубаних» нові люди, молоде покоління інтелігенції, яке готувалося взяти на себе вищу відповідальність за долю свого народу. Здебільшого це не були відверті противники комунізму, декотрі щиро хотіли вдосконалити соціалістичну систему. Подією, що сколихнула сумління шістдесятників, стала пожежа 24 травня 1964 року в Центральній науковій бібліотеці АН УРСР ім. В. Вернадського в Києві: згорів відділ українських стародруків і рукописів, архів Центральної Ради. У самвидаві з'явився анонімний твір під назвою «З приводу процесу над Погружальським», де писалося: «Не втішаймо себе вічною істиною про безсмертя народу — його життя залежить від нашої готовності постояти за себе». Автори цього документа — Євген Сверстюк та Іван Світличний.

Щоб уникнути звинувачення в підпільній діяльності, шістдесятники переважно не прагнули створювати документально оформлені організації, а в самвидавських матеріалах переважно не ставилося питання про зміну ладу, тому їх поширення важко було кваліфікувати як «антирадянську агітацію та пропаганду» (ст. 62 КК УРСР). Проте це не врятувало шістдесятників від репресій. Та арештами влада сама підштовхнула інакодумців від комунізму у стан своїх непримиренних ворогів.

Зокрема, у серпні-вересні 1965 року було заарештовано десятки осіб. У Києві це літературний критик Іван Світличний, інженери Іван Русин та Олександр Мартиненко, студент Ярослав Геврич, лаборантка Євгенія Кузнецова, у Львові — психолог Михайло Горинь, мистецтвознавець Богдан Горинь, студент Іван Гель, викладачі університету Михайло Осадчий та Михайло Косів, у Криму — літератор Михайло Масютко, у Житомирі — лінотипіст Анатолій Шевчук, в Одесі — письменник Святослав Караванський, в Івано-Франківську — історик Валентин Мороз, художник Панас Заливаха, інші. 21 особу було засуджено до невеликих, якщо порівнювати зі сталінськими, термінів ув'язнення — найбільше до 6 років. До того ж чимало провідних осіб залишилися на волі, а І. Світличного випустили через вісім місяців «за відсутністю доказів». Тому, замість залякати, ці не надто жорстокі репресії збудили інтерес суспільства до заарештованих і до проблем, які вони порушували. Здійнялася ціла хвиля протестів, було зібрано сотні підписів на підтримку заарештованих (тут відзначилася Ліна Костенко). Під судами у Львові натовпи скандували «Слава!», підсудним кидали квіти. А такі дії вже мали характер організованого правозахисного руху.

Хто проти відродження сталінізму — прошу встати!

Першим відкритим протестом проти арештів був виступ Івана Дзюби 4 вересня 1965 року на перегляді фільму «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова в кінотеатрі «Україна» в Києві. Він сказав, що це свято національного мистецтва затьмарене численними арештами і став перелічувати імена заарештованих. Здійнявся галас, директор кінотеатру почав стягувати промовця зі сцени. Та Дзюбу, за домовленістю, підтримав В'ячеслав Чорновіл, а Василь Стус несподівано закликав встати тих, хто проти відродження сталінізму.

Зрозуміло, ті, хто найактивніше захищав заарештованих, самі зазнали репресій: виключення з вузів, з аспірантури (Василь Стус), звільнення з роботи (Михайлина Коцюбинська, Юрій Бадзьо, Світлана Кириченко), зняття із захисту дисертацій (Євген Пронюк), заборона друкуватися сотням творчих людей. В. Чорновіл уклав книгу матеріалів про заарештованих «Лихо з розуму (Портрети двадцяти «злочинців»)», за яку 1967 року теж був ув'язнений. Такі факти позбавили шістдесятників ідеологічних ілюзій щодо тоталітарного, антиукраїнського характеру влади в Україні.

Арештанти 1965 року принесли в політичні табори новий дух, відзначав Левко Лук'яненко. Ці люди вже були вільні від «шпигуноманії» і відверто заговорили про свій зв'язок з українською патріотичною діаспорою, нелегально діставали в неволі самвидав і, головне, налагодили вихід інформації із зон про факти порушення прав людини. Відтоді вся історія концтаборів — це протести проти нелюдських умов утримання, боротьба за елементарні людські права політв'язнів, пошуки способів передати на волю інформацію про цю боротьбу — з великим ризиком бути додатково покараним. Бо жодна акція протесту, в тому числі страйки, тривалі голодовки, не досягала позитивного результату, якщо протестувальників не підтримували закордонні правозахисні організації чи зарубіжні політики. Це воістину драматична і героїчна історія, пов'язана зі стражданнями не самих в'язнів, так і їхніх родин, проте рідко хто з них уклякав на коліна. А поняття «в'язень сумління» набуло реального змісту: кожен міг вийти на волю достроково, потоптавши власне сумління, тобто написавши «покаянну» заяву, виказавши все про себе та інших людей, доносячи на ближнього.

Сили духу в'язням сумління додавала моральна підтримка вільного світу, української діаспори, наявність у концтаборах визнаних моральних авторитетів — останніх із повстанців УПА, 25-літників, які були також учасниками повстань політв'язнів (Михайло Сорока, Катерина Зарицька, Данило Шумук, Євген Пришляк, Мирослав Симчич, Степан Мамчур та багато інших), з якими молодше покоління швидко порозумілося.

Основна течія національно-визвольного руху, що дістала назву «шістдесятники», найяскравіше виявилася в позацензурному машинописному журналі «Український вісник» (1970—1972, редактор В'ячеслав Чорновіл), характеризувалася поєднанням боротьби проти національного гноблення з боротьбою за права людини. Вузьке було коло шістдесятників, але вони засвідчили неперервність поривань українського народу до волі. Друга половина 60-х років була часом інтенсивного множення літератури самвидаву. До його виготовлення, зберігання, розповсюдження причетне широке коло людей, які не «засвітилися» в карних справах, але їхня лепта неоцінена. Професіоналізації самвидаву дуже посприяла поява цілого прошарку «кочегарів з вищою освітою» — викинутих з роботи творчих людей, які не мали де застосувати свій потенціал. Відновилася традиція вшанування Тараса Шевченка 22 травня — у день його перепоховання в Україні 1861 року. Причому, коли у 1967 році влада спробувала схопити у Києві кількох учасників вшанування Шевченка, то близько 600 осіб на заклик Миколи Плахотнюка пішли до будинку ЦК КПУ і домоглися їх звільнення. Це була перемога: надалі, до 1972 року, влада стала проводити біля пам'ятників свої офіційні «фестивалі дружби народів», а потенційних учасників несанкціонованих зібрань декани попереджували про виключення з вузів, керівники установ — про звільнення з роботи. Утім, 1970 року Володимир Рокецький, а 1972 року Анатолій Лупиніс були схоплені за читання біля пам'ятника віршів й ув'язнені.

Сильні середовища української, російської та єврейської опозиційної інтелігенції, де визрівали ідеї захисту прав людини, також були в Одесі (Ніна Строката, Василь

Барладяну, Ганна Михайленко, Леонід Тимчук, В'ячеслав Ігрунов, Давид Найдіс, Рейза Палатник), у Харкові (Генріх Алтунян, Володимир Недобора, Володимир Пономарьов, Аркадій Левін), у Дніпропетровську (Іван Сокульський, Олександр Кузьменко, Микола Береславський), в Умані (Надія Суровцова, Кузьма Матвіюк, Богдан Чорномаз), у містах Галичини.

Не можу не згадати й студента Георгія Москаленка і робітника Віктора Куксу, які в ніч проти 1 травня 1966 року вивісили синьо-жовтий прапор над Київським інститутом народного господарства. Їх знайшли через 9 місяців та ув'язнили. То тут, то там розкидалися листівки проти русифікації. За них 1968 року були ув'язнені робітники будівництва Київської ГЕС Олесь Назаренко, Василь Кондрюков, Валентин Карпенко, у 1969-му — Левко Горохівський в Тернополі, за вірші — Микола Горбаль у Борщеві. Окремі патріоти на знак протесту проти порушення права українців бути господарями на своїй землі вдавалися до прилюдного самоспалення. Так, Василь Макух учинив це на Хрещатику в Києві 5 листопада 1968 року — раніше за чеха Яна Палаха. Микола Береславський з Бердянська робив таку спробу 10 лютого 1969 року у вестибюлі Київського університету, та його скрутили в останній момент. Уночі проти 21 січня 1978 року, розкидавши листівки, спалив себе біля могили Т. Шевченка в Каневі колишній політв'язень Олекса Гірник із Калуша.

Згодом Василь Стус писав про цю гнітючу атмосферу так: «Не один із нас розпачливо думав, що саме духовне існування рідного народу сьогодні поставлено під загрозу. І не один із нас відчував: коли якийсь порятунок іще є, то тільки сьогодні. Бо завтра вже буде пізно. І ми, живі свідки цього тихого, потаємного затоплення нашого національного суходолу, змушені були заговорити про явища геноциду».

Першою в Україні власне правозахисною організацією треба вважати «Громадський комітет захисту Ніни Строкатої-Каравaнської» (заяву від 21 грудня 1971 року про його створення підписали В'ячеслав Чорновіл, Ірина Стасів-Калинець, Василь Стус, Леонід Тимчук, Петро Якір). Комітет мав намір діяти на засадах Конституції і міжнародних правових актів — Загальної декларації прав людини ООН та Пакту про громадянські та політичні права. Окрім заяви, комітет устиг оприлюднити бюлетень «Хто така Н. А. Строката (Караванська)», та вже на початку 1972-го майже всі члени комітету опинилися за гратами.

Покіс 1972 року. Кінець шістдесятництва

28 червня 1971 року ЦК КПРС потай ухвалив постанову «Про заходи протидії нелегальному розповсюдженню антирадянських та інших політично шкідливих матеріалів», яку через місяць продублював ЦК КПУ, додавши «місцевого матеріалу». До того ж для українського руху було розіграно окремий, «шпигунський детектив». 4 січня 1972 року на кордоні в Чопі затримали туриста, громадянина Бельгії Ярослава Добоша, члена Спілки української молоді. Він після належної «обробки» показав, що зустрічався у Львові та в Києві й «обмінявся інформацією» з кількома шістдесятниками, зокрема, з Іваном Світличним.

Починаючи з 12 січня 1972 року в Україні було заарештовано близько ста осіб, проведено тисячі обшуків, десятки тисяч людей були стероризовані допитами як свідки, викинуті з роботи та з вузів. Цього разу майже всі провідні діячі шістдесятництва дістали максимальний реченець (7 років ув'язнення в таборах суворого режиму та 5 років заслання) й були етаповані за межі Батьківщини — в Мордовію та Пермську область Росії, потім до Сибіру (Іван та Надія Світличні, В'ячеслав Чорновіл, Євген Сверстюк, Іван Гель, Ірина та Ігор Калинці, Стефанія Шабатура, Михайло Осадчий, Василь Стус, Зіновій Антонюк та інші). Найвпертіші, котрі не давали жодних показів (Микола Плахотнюк, Леонід Плющ, Борис Ковгар, Василь Рубан), були запроторені до психіатричок. Тоді майже кожного звинуваченого в «антирадянській агітації та пропаганді» відверто шантажували, проводячи через психіатричну експертизу, а поодинокі спроби протесту проти арештів присікалися щонайжорстокіше.

Так, філософ Василь Лісовий 5 липня 1972 року подав до ЦК КПУ «Відкритий лист членам ЦК КПРС і ЦК КП України», який закінчувався так: «Після подання цього листа я безперечно опинюся в числі «ворогів». Мабуть, це й правильно, бо Добоша звільнено, а «справа Добоша» — це вже просто справа, обернена проти живого українського народу і живої української культури. Така «справа» дійсно об'єднує всіх заарештованих. Але я вважаю себе теж причетним до такої справи — ось чому прошу мене також заарештувати і судити». Наступного дня його «прохання» задовольнили. З кипою не розкладених машинописних відбитків листа, призначеного для розповсюдження, 6 липня був заарештований і Євген Пронюк, а 5 березня 1973 року в цій справі заарештували й мене.

За цих умов були зрозумілими тенденції до згортання публічної опозиційної діяльності та повернення до підпільних методів. Так, підготовлений В. Чорноволом, але зупинений 6-й випуск «Українського вісника» анонімно видали Ярослав Кендзьор, Михайло Косів, Атена Пашко. Паралельно в Києві 6-й випуск видали Євген Пронюк та Василь Лісовий. Окрім як дати громадськості правдиву інформацію, видавці мали ціль сплутати слідству карти та відвернути звинувачення від В. Чорновола. З цією ж метою у 1973—1975 роках Степан Хмара, Віталій Шевченко та Олесь Шевченко підпільно видали спарений 7—8 випуски «Українського вісника», проте 9-й мусили знищити безпосередньо перед обшуками. Їх було виявлено та засуджено аж у 1980 році.

Проте сподівання влади репресіями викорінити інакодумство і правозахисний рух не виправдалося. Боротьбу за права людини вони продовжили й у таборах Мордовії, Пермській області, у Володимирському централі. Юридично кримінальні, але «засуджені за особливо небезпечні державні злочини», політв'язні розгорнули боротьбу за Статус політв'язня. Оскільки влада реагувала на вироблений 1975 року з активною участю «зеківського генерала» В. Чорновола

Коли у 1967 році влада спробувала схопити у Києві кількох учасників вшанування Шевченка, то близько 600 осіб на заклик Миколи Плахотнюка пішли до будинку ЦК КПУ і домоглися їх звільнення.

проект Статусу політв'язня лише додатковими репресіями, то з 1976 року в'язні почали переходити на нього явочним порядком: страйкували, оголошували голодовки з приводу позбавлення побачень, зривали нашивку з прізвищем, відмовлялися носити табірний одяг. Тож окремі в'язні сумління проводили в карцерах, приміщеннях камерного типу (ПКТ), на тюремному режимі, голодуючи, ледве не половину свого терміну (наприклад, В'ячеслав Чорновіл, Василь Лісовий, Василь Стус, Зорян Попадюк).

Про акції, що готувалися, насамперед намагалися повідомити «Міжнародну амністію», інші міжнародні правозахисні організації. Вони, а відтак і лідери західних держав (насамперед президенти США Ніксон, Картер, Рейган), чинили тиск на керівництво СРСР, внаслідок чого багатьом в'язням сумління вдалося зберегти життя, а декого навіть удалося вирвати з неволі (Леонід Плющ, Валентин Мороз), часом в обмін на радянських шпигунів. Зразки героїчної стійкості демонстрували жінки-політв'язні Стефанія Шабатура, Надія Світлична, Ірина Калинець — адже перед ними були живі приклади оунівок-підпільниць Ірини Сеник, Оксани Попович, які були ув'язнені вже вдруге — 25-літниць Катерини Зарицької, Дарки Гусяк, Галини Пальчак. У найтяжчому, цілковито безправному (гірше смерті!) становищі перебували жертви каральної психіатрії (Микола Плахотнюк, Василь Рубан, Борис Ковгар, Анатолій Лупиніс, Леонід Плющ, пізніше Василь Сірий, Ганна Михайленко).

Вступ до групи означав неминучий арешт

Влада була переконана, що після «покосу» шістдесятників 1972 року з «українським буржуазним націоналізмом», як вона йменувала все, що було пов'язане з проявами національної самосвідомості, не матиме жодного клопоту не менш як 10—15 років. І помилилася. Показовою тут є доля письменника Миколи Руденка. Син шахтаря, фронтовик, парторг Спілки письменників, він міг користуватися всіма привілеями радянського істеблішменту. Та він, як порядна людина, твердо відмовлявся давати негативні характеристики на репресованих колег. Згодом, у 1974 році, за критику марксизму Руденка було виключено з КПРС, у 1975-му — із Спілки письменників. На початку 70-х Руденко включився в роботу на захист прав людини. Мав тісні стосунки з московськими правозахисниками Андрієм Сахаровим, Петром Григоренком, став членом радянського відділення «Міжнародної амністії». 18 квітня 1975 року був заарештований за правозахисну діяльність, але ще під час слідства у зв'язку з 30-річчям Перемоги амністований як учасник війни. І саме він 9 листопада 1976 року під час прес-конференції на квартирі Олександра Ґінзбурґа в Москві (у Києві не було акредитованих іноземних журналістів) оголосив про створення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод. А 5 лютого 1977 року за гратами опинилися Микола Руденко та Олекса Тихий. Спочатку їх було звинувачено за ст. 187-I КК УРСР — «Розповсюдження завідомо неправдивих вигадок, що паплюжать радянський державний і суспільний лад», максимальне покарання за що — три роки ув'язнення, але під час слідства цю статтю замінили на 62-гу — «Антирадянська агітація і пропаганда». Обох було засуджено на максимальні терміни: М. Руденка до 7 років ув'язнення в таборах суворого режиму і 5 років заслання (хоча він інвалід війни), а О. Тихого — до 10 років таборів особливого режиму і 5 років заслання з визнанням особливо небезпечним рецидивістом, оскільки Тихий уже був у 1957 році засуджений за «антирадянську агітацію». Обом інкримінували написані та підписані ними документи Української Гельсінкської Групи, а Тихому ще й «зберігання зброї».

Процес у справі Руденка—Тихого, незважаючи на вжиті заходи, був висвітлений по радіо «Свобода», тож він не дезорганізував, а навпаки, ще більше активізував діяльність інших членів Групи. Та невдовзі, 2 березня 1977 року, в Одесі було заарештовано близького до Групи Василя Барладяну. Він отримав три роки карних таборів, а за три тижні до кінця терміну, 29 лютого 1980 року, йому додали ще три роки. 23 квітня 1977 року в Києві були заарештовані Микола Матусевич і Мирослав Маринович. Вони також не визнали за собою вини, та це не вплинуло на вирок — 7 років ув'язнення в таборах суворого режиму і 5 років заслання.

12 грудня 1977 року в Чернігові заарештований за звинуваченням в антирадянській агітації і пропаганді Левко Лук'яненко, який перебував там під адміністративним наглядом після звільнення в січні попереднього року. Під час слідства Л. Лук'яненко тримав тривалу голодовку, відмовився від радянського громадянства, а 20 липня 1978 року Чернігівський обласний суд виніс вирок: 10 років позбавлення волі в таборах суворого режиму і 5 років заслання з визнанням особливо небезпечним рецидивістом.

Таким чином, у 1978—1980 роках було репресовано майже всіх членів-засновників Групи, але на їхнє місце із впертою одержимістю йшли нові й нові люди. В УГГ вступили Петро Вінс, Ольга Гейко-Матусевич, Віталій Калиниченко і Василь Стрільців (усі в 1977 році), Василь та Петро Січко, Юрій Литвин, Володимир Малинкович, Михайло Мельник, Василь Овсієнко (всі у 1978 році). Вступ до Групи в кожному випадку був свідомим актом хоробрості й жертовності: адже оголошений її член тримався на волі лічені тижні чи місяці. Тому дехто працював як неоголошений член, залишаючи заяву, якою просив вважати його членом Групи з моменту арешту.

Попри це та протиставляючи репресіям законність і легалізм, Група 14 жовтня 1977 року подала до Ради Міністрів УРСР клопотання про реєстрацію її як громадської організації і надання їй офіційного статусу. Після арешту М. Руденка нового голову не обирали, але неформальними лідерами її були Олесь Бердник (до арешту 6 березня 1979 року) та Оксана Мешко. Влітку 1978 року Група оприлюднила програмовий документ «Наші завдання», де заявила, що виходить із «засад єдності загальнолюдських і національних прав українських громадян». Авторський колектив, яким вважала себе Група, виявився надзвичайно продуктивним: за три перші роки, працюючи в умовах постійного ризику, він створив сотні висококваліфікованих, скрупульозно вивірених і добре зредагованих правозахисних документів, які склали б кілька томів. Це десятки Меморандумів та Інформбюлетенів про порушення прав конкретних людей. Матеріали доводилося возити до Москви, а звідти вони передавалися за кордон.

22 травня 1978 року в Групу вступив засланий у Якутію після ув'язнення В'ячеслав Чорновіл. У лютому 1979-го оголосила себе членами УГГ ціла група політв'язнів і засланців: Оксана Попович, Богдан Ребрик, Василь Романюк, Ірина Сеник, Стефанія Шабатура, Данило Шумук, Юрій Шухевич-Березинський (тепер він каже, що насправді з ним не зв'язалися), у жовтні 1979-го членами Групи стали Йосиф Зісельс, Зіновій Красівський, Ярослав Лесів, Петро Розумний, Іван Сокульський, пізніше Микола Горбаль (21 січня 1980), Михайло Горинь (листопад 1982), Валерій Марченко (жовтень 1983), Петро Рубан (1985). Як наслідок, ніхто з членів Групи не виходив на волю: незадовго до звільнення, а то й у день звільнення, жертві фабрикували нову справу (Василь Овсієнко, Юрій Литвин, Микола Горбаль, Василь і Петро Січки, Ярослав Лесів, Іван Сокульський, Ольга Гейко, Василь Барладяну).

Коли ж восени 1962 року Лесь Танюк, Алла Горська та Василь Симоненко відвідали місце поховання жертв репресій 30-х років у Биківні під Києвом і оприлюднили меморандум до міськради з вимогою розслідувати ті події, на КТМ почався інтенсивний тиск, що увінчався його закриттям у 1964 році, побиттям В. Симоненка, еміграцією Л. Танюка до Росії та вбивством Алли Горської.

Усього в Групу за час її існування вступила 41 особа, 24 з яких у зв'язку з цим були засуджені. Разом вони відбули в концтаборах, в'язницях, психіатричках, на засланні понад 170 років. А загалом на страсному рахунку 39 членів Групи — понад 550 років неволі. Група розплатилася п'ятьма життями: Михайло Мельник наклав на себе руки напередодні неминучого арешту 9 березня 1979 року, а чотири в'язні табору особливого режиму ВС-389/36 (селище Кучино Чусовського р-ну Пермської обл.) загинули у неволі: Олекса Тихий 5 травня 1984 року, Юрій Литвин 4 вересня 1984 року, Валерій Марченко 7 жовтня 1984 року і Василь Стус 4 вересня 1985 року.

Тим часом на тлі розгрому УГГ з'являються нові спроби відновити підпільну діяльність. 1979 року в Івано-Франківську були заарештовані члени «Українського національного фронту» Микола Крайник, Микола Зварич, Іван Мандрик. Останнього під виглядом виклику у відрядження забрали троє невідомих, а через три дні дружині повідомили, що він покінчив життя самогубством. На суді з'ясувалося, що до УНФ-2 входило близько 40 осіб, вони вели виключно просвітницьку діяльність, зокрема, видали №№ 10 і 11 «Українського вісника».

У 1980 році з'являється звернення «Українського патріотичного руху». Анонімні автори (тепер відомо, що цей текст написав Василь Стус) констатували, що СРСР перетворився на військово-поліцейську державу, яка має далекосяжні імперські цілі. Вільна Україна могла б стати надійним захистом Заходу від комуністичної експансії, тому деколонізація СССР — єдина гарантія миру в усьому світі. В умовах тотального контролю тривають спроби ідеологічного обґрунтування руху опору. Починаючи з 1973 року філолог Юрій Бадзьо, заробляючи на прожиття фізичною працею, потай працював над фундаментальною історіософічною працею «Право жити», за що дістав 7 років ув'язнення та 5 років заслання.

Тож хоч владі жорстокими репресіями вдалося приглушити правозахисний рух в Україні, та остаточно вона його не викорінила. 1981 року, в 9-ту річницю арештів, у Києві було розклеєно листівки: «Співвітчизники! 12 січня — День українського політв'язня. Підтримайте його!». Це була справа рук п'ятьох молодих інтелігентів, троє з яких українці, а двоє євреї. Журналіст Сергій Набока, перекладач Леонід Мілявський, математик Лариса Лохвицька, ендокринолог Інна Чернявська дістали по три роки ув'язнення за «наклепи на радянську дійсність», виявлені в їхніх статтях та віршах. Наталка Пархоменко, мати малої доньки, була звільнена.

Група діяла й у неволі. Так, у 1979 році з табору особливого режиму Сосновка (Мордовія) вислизнуло «Звернення українського національного визвольного руху в справі української самостійності» (ще відоме як «Заява 18-х політв'язнів», автор Л. Лук'яненко), де викривався колоніальний характер влади в Україні.

Окремо хочу згадати документ «Спроба узагальнення» Олекси Тихого та Василя Романюка (1978), у якому автори проголошують вищим принципом громадського і міжнаціонального співіснування Загальну декларацію прав людини ООН, пакти і документи ООН про незалежність і суверенітет націй і народів. Блискучим зразком правозахисної публіцистики є «З таборового зошита» Василя Стуса, що вкупі з висуненням його поетичної творчості на здобуття Нобелівської премії, коштувало йому життя.

Сила і величезна моральна перевага українських правозахисників над режимом полягали в тому, що вони не стали підпільниками, а підписували документи своїми іменами, відкрито демонстрували легалізм, апелюючи до радянського закону і міжнародних правових документів, підписаних СРСР. Українські правозахисники мали заслужену повагу й моральну підтримку в демократичному світі. І якщо Московська Гельсінкська група припинила свою діяльність у вересні 1982 році, бо одні її члени були ув'язнені, а інші викинуті за кордон, то українські правозахисники, будучи майже всі в неволі, твердо вирішили не здаватися і Українську Гельсінкську Групу не розпустили.

Перебудова в концтабори суворого режиму прийшла на початку 1987 року у вигляді «помилувань», на особливий режим — у 1988 році. Тобто влада й далі вважала правозахисників злочинцями, але виявила до них «милосердя». В основному вони були реабілітовані після ухвалення Закону УРСР «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні» від 17 квітня 1991 року.

А з середини 80-х років навіть правляча верхівка СРСР переконалася, що тоталітарна держава повністю вичерпала свої внутрішні можливості. Політика «гласності» означала, що держава неохоче, але потроху відмовляється від тотального контролю над друкованим словом, а суспільство цим негайно скористалося: з'явилася маса видань, які раніше називалися б самвидавом. Це право на свободу слова, зібрань, сумління, зрештою, право на громадську і політичну діяльність, об'єднання в політичні партії суспільство вибороло тяжкими зусиллями передусім жменьки правозахисників, які пройшли гарт у тюрмах і концтаборах. Саме вони стали моральним та ідейним осердям багатьох громадських та політичних організацій, які почали формуватися наприкінці 80-х років, зокрема, утвореної в 1988 року Української Гельсінкської Спілки, яка, власне, вже ставила перед собою мету здобуття незалежності України. І здобула її.

***P. S.** Зрозуміло, що в одній статті просто неможливо охопити всі події, пов'язані із правозахисним рухом в Україні. Проте на сьогодні вже з'явилося чимало спогадів колишніх політв'язнів, опубліковано документи Української Гельсінкської Групи та Спілки, інших правозахисних організацій. Крім того, цьогоріч у видавництві «Смолоскип» побачив світ енциклопедичний довідник «Рух опору в Україні. 1960—1990». У цьому, майже 800-сторінковому виданні, окреслено феномен шістдесятництва, вітчизняного самвидаву, зародження дисидентського руху, окремі статті довідника присвячені діячам правозахисного руху, їхнім творам, організаціям та комітетам, які захищали українських політв'язнів.*

**Підготував
Сергій ЛАВРЕНЮК.**

В об'єктиві — права людини

До спеціального засідання Верховної Ради, присвяченого 60–й річниці з дня підписання Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, у парламенті розгорнулася тематична виставка.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

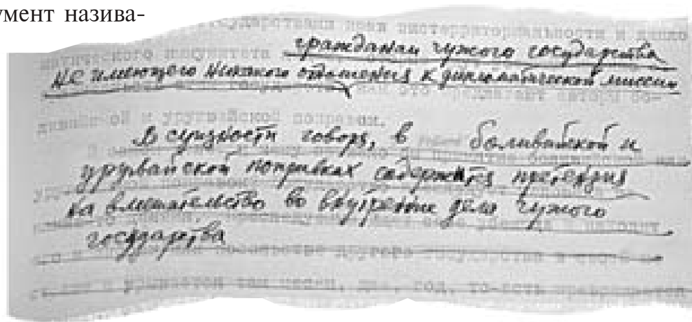
«Голосу України» вдалося поспілкуватися з керівником Інформаційного управління апарату Верховної Ради Віктором Резванюком **(на знімку вгорі)**, коли експозиція тільки-но створювалася. Увесь його стіл був завалений ксерокопіями документів, фотографій, роздруківками книг — експонатами виставки.

«Готуємося показати матеріали, які стосуються не тільки Конвенції, а й Загальної декларації прав людини, прийнятої ООН», — зауважив В. Резванюк. Експозиція здебільшого стосуватиметься ролі саме України у світовому процесі становлення свобод і прав людини. Умовно її можна поділити на три розділи — в одному будуть фото, які стосуються знаменної події. Тут розмістять знімки із засідань ООН 1946 і 1948 років, світлини, які засвідчують присутність делегації УРСР на подібних зібраннях. Цей розділ ілюструватиме тему здебільшого в міжнародному вимірі. На виставці також представлено документи, підписані нашою країною, що стосуються прав людини. У третьому розділі можна буде ознайомитися з друкованими виданнями, а також публікаціями про цю подію.

Матеріали збирали по крупинках з усіх відомих архівів. «Маємо непоганий досвід підготовки різноманітних виставок, — зауважив перший заступник керівника Інформаційного управління Сергій Горячев. — Але саме в ході підготовки до цієї, яка стосується 60-річчя і, взагалі, України на шляху розбудови законодавчого поля прав людини, з'ясувалося, що документів збереглося не так і багато».

От і вийшло, що, відіславши запит на отримання знімка, який ілюструє участь постійного представника УРСР у комісії ООН з прав людини П. Недбайла і Збігнєва Резича (ПНР) на засіданні 21-ї сесії цієї комісії в березні 1965 року **(на знімку праворуч)**, організатори виставки отримали два ідентичні знімки і з фондів ЦДКФФА ім. Г. Пшеничного, і з галузевого архіву Міністерства закордонних справ . Очевидно, це пов'язано із цензурою, яка на той час процвітала. Ймовірно, знімків з цієї події й не робили багато, але навіть з того, що було, відібрали один «підходящий» і розіслали його в усі архіви.

Подібні проблеми і з документами. Це може видатися незвичним нині, в час цифрових технологій, коли навіть учень середньої школи може легко знайти будь-який потрібний документ у Інтернеті. Однак всесвітня мережа в Україні активно розвивається десь із початку 2000 року. Усе, що було раніше, часто із комп'ютерної павутини випадає. Та, попри складнощі, організаторам все-таки вдасться продемонструвати зразки деяких цікавих документів. Ось, наприклад, сторінка з виступу делегації УРСР, датованого 1947 роком. Поверх надрукованого тексту рука доповідача пана Літовченка робить свої правки, якими наголошує на неможливості втручання у внутрішні справи чужої держави. Не менш цікавий текст критичних зауважень МЗС УРСР до проекту міжнародної декларації, ухваленого другою сесією Комісії із прав людини від 16 грудня 1947 року. Цей документ називають перевантаженим статтями, які стосуються окремих осіб або невеликих груп осіб (ще б пак, для колективного совка це речі неприпустимі). Приміром, авторам зауважень зайвою видається частина, яка надає право «індивідуумам покинути свою країну і, якщо вони цього бажають, прийняти громадянство будь-якої країни, готової його надати».

гражданам чужого государства
не имеющего никакого отношения к дипломатической миссии
В сущности говоря, в боливийской и уругвайской поправках содержится призыв на вмешательство во внутренние дела чужого государства

На виставці також представлено матеріали із сивої давнини. Адже говорити про права людини в Україні почали ще з часів Конституції Пилипа Орлика. А ще були Руська правда, статут Ярослава Мудрого, Учення Володимира Мономаха... На жаль, не всі першоджерела вдалося віднайти. Містить експозиція й матеріали підписання Конвенції Україною, а також першої доповіді Омбудсмана Ніни Карпачової.

Усе це наша історія й вона торкається прав людини. Відтак організаторам довелося чимало попрацювати, аби показати всю ретроспективу розвитку цього питання. «Орієнтувалися на те, що виставка має бути цікава учасникам спеціального засідання, — наголошує Віктор Резванюк. — Розуміли, що там будуть представники із-за кордону, наші парламентарії та фахівці, які коли-небудь мали стосунок до законотворення в галузі прав людини».

Надія СМІЯН.

Фото ЦДКФФА України ім. Г. Пшеничного.

«Даю ромам не гроші, а вудочку — хай ловлять рибу»

Таке кредо у голови Закарпатської обласної громадської організації «Романі чгіб» («Ромська мова») Бориса Бучка.

На Закарпатті діють 17 ромських об'єднань обласного рівня. За офіційними даними, в Ужгороді проживає 1,7 тисячі ромів, три тисячі в Ужгородському районі та 14 тисяч у всій області.

— Ніхто так не чекає добрих змін у нашій державі, як роми, — переконує нас Борис Бучко.— Дуже приємно, що нам допомагають, що нова влада не просто говорить, а й робить. Про нас піклуються. Ми не відчуваємо ніякої дискримінації. Навпаки: нас просять учитися, проводити фестивалі ромської культури, здобувати освіту... Приміром, одна молода мати мала двоє діточок, а недавно народила двійню й отримає реально сто тисяч гривень... Хотів би сказати, що відколи відділ у справах національностей облдержадміністрації очолив Юрій Гузинець, нам стало працювати набагато краще, а значить, і результат роботи зріс.

Про себе й свою справу Борис Ладиславович розповідає чистою літературною українською охоче й з оптимізмом. Малим він мріяв стати музикантом. Але мати, яка керувала при ЖЕКу двірниками, виступила категорично проти: «Де музика, там пиятика. І потім — яка робота?..»

А роботи, на відміну од деяких інших ромів, малий Борис не цурався. «Якщо в мене такі чутливі і вправні пальці, піду вчитися на годинникаря», — твердо вирішив, заручившись згодою владної матері. Вивчився. З часом сповна оволодів фахом. Про нього почали писати в газетах...

— Тридцять років я працював годинникарем, з них десять — у Ризі. Потім знову в Ужгороді, — розповідає про себе Борис Бучко. — А 1990-го організував перший профільний кооператив. Після двохтисячного п'ять років викладав годинникарську справу у СПТУ і перекваліфіковував робітників, яких присилали з Центру зайнятості. Паралельно займався й громадською роботою, яка й підштовхнула мене 2003 року створити організацію «Романі чгіб»...

Розрахунок у нього був простий: допомогти одноплемінникам здобути робітничу професію і працевлаштуватися. Адже ринкова економіка, яка тоді ввірвалася в буденне життя кожного громадянина України, призвела до часткового або й цілковитого закриття в Ужгороді взуттєвої та інших фабрик, фанерно-меблевого комбінату імені Борканюка, механічного й машинобудівного та заводу «Більшовик»... Там скрізь, як і «Комунтрансі», працювали роми — навіть цілі їхні династії. А тепер у пошуках роботи, в безнадії розбрелися хто куди. Спритніші зайнялися сякою-такою торгівлею — їздять у Чернівці, Одесу й Хмельницький, мудріші — й на ринки сусідніх держав, менш просунуті живуть збиранням метолобрухту й паперу. А інші сидять без роботи, що спонукає до всіляких, сказати чесно, правопорушень...

У цій ситуації мусить хтось хоч трохи посприяти таким людям якось протриматися, не втратити надію, не осиротити дітей... Таку місію серед інших взяв на себе й Борис. Домігся, а обласна влада підтримала, аби виділили в мікрорайоні «Шахта» колишній філіал СПТУ №6. Довів усе до ладу, а тоді отримав відповідні ліцензії Міносвіти на три роки (до речі, зараз міністр Д. Табачник знову поновив їх). І почав навчати юних ромів таких професій, як перукар, кравець, чоботар, швачка, автослюсар. «Це великий плюс для молодих ромів, — каже Бучко. — Переважна більшість з моїх учнів працюють. І успішно. Стали фаховими авторемонтниками, відкрили свою справу, заробляють. Навчають дітей».

Борис Бучко випустив 240 дипломованих спеціалістів робітничих професій.

Бучко побував у Канаді, де вивчав тамтешній досвід. Привіз багато нових ідей. Останнім часом заснував чудовий культурний центр. На 90 відсотків готовий гуртожиток для 20 учнів — перший в області. А з'явився він завдяки тому, що Борис Ладиславович виграв грант, оголошений урядом Нідерландів, плюс міська влада Ужгорода виділила землю. Виросла нова будівля. На черзі — організація дитячого садочка для ромських дітей. Словом, цей чоловік робив і робить дуже багато для піднесення культурно-освітнього рівня ромського населення як самого Ужгорода, так і Закарпаття загалом.

А ще Борис Бучко організував проведення культурних, з дотриманням усіх давніх традицій ромських весіль — зал завжди повний і звучать лише ромам притаманні мелодії, то до краю сумні, то до безмежжя веселі й чарівні у поєднанні з іскрометним танцем, плачем скрипки і бурмотінням бубна...

Василь НИТКА.

Ужгород.

Роми Ужгорода запрошують гостей.

Фото автора.

Соборність — крок до національного примирення та єднання

Знайома з родиною, релігійно–духовний устрій якої засвідчує дієвість закону про права людини та свободу віросповідання. Однак, на жаль, свобода вибору релігії не завжди дорівнює порозумінню і злагоді. Як в окремій сім'ї, так і в державі.

Моя ровесниця Олександра — велика патріотка і прихильниця УПЦ Київського патріархату. Вона, педагог за фахом, співає у церковному хорі, викладає у недільній школі, здійснює разом з вірянами паломництва у близькі і далекі святі місця.

Її мама, Валентина Василівна, відвідує храм УПЦ Московського патріархату.

Син Валентини Василівни і Олександрин брат, Сергій, програміст, кілька років тому захопився вченням Будди. Сергієву віру сприйняли у родині негативно. Він ще глибше занурився у філософію Сходу і став байдужим до рідних. Додому приходив тільки ночувати, усамітнюючись у своїй кімнаті. «Колись дружна, щаслива сім'я перестала існувати, з гіркотою ділилася зі мною Олександра. — Уявляєш, навіть тато, досі байдужий до релігії, почав відвідувати зібрання рунвірівців... (РУН-віра — одна з течій язичництва. — **Авт.**) — Мені тепер не хочеться повертатися ввечері додому», — витирала очі подруга.

Драма родини, про яку я розповіла, ілюструє драматизм, а то й трагедію всієї нашої країни, де релігійний плюралізм роз'єднує, розмежовує, розриває суспільство. Непоодинокі, на жаль, а типові ситуації, коли в одному селі одна релігійна громада йде проти іншої. Коли у конфлікт втручаються священнослужителі. За ними — політичні сили, котрі стоять по різні боки «барикад». Не осторонь залишається й влада, яка також втягується у суперечки.

МОВОЮ ФАКТІВ

На Черкащині зареєстровано 1228 релігійних організацій і 1199 релігійних громад 37 конфесій.
З них — 537 УПЦ Московського патріархату,
172 — УПЦ Київського патріархату,
58 — УАПЦ,
402 — протестантських,
17 — іудейських,
12 — католицьких,
4 — мусульманських і 21 — інших.

Ми можемо тільки з білою заздрістю дивитися на наших братів-слов'ян: поляків, чехів, болгар, сербів, які мають незалежність своїх держав і одну незалежну, соборну церкву. Одна віра, одна релігія згуртовує, зцементовує народ, робить його сильнішим і мудрішим.

...На початку романтичних 90-х років минулого століття, коли, здавалось, ще крок-другий і за проголошенням незалежності України утвердиться й канонічна автокефалія Української православної церкви, у «Голосі України» автор цих рядків надрукувала звернення до державних мужів, інтелігенції, громадськості, побудувати у першій історичній столиці Української держави, у гетьманському Чигирині, міжконфесійний храм національного примирення і єднання. Церкву-монумент народним героям-лицарям, які протягом століть воювали, боролись і поклали голови за матір-Україну. І щоб біля його підмурівок покласти пригорщі землі, привезені з усіх святих місць, а навкруг храму закласти Сад Соборності України — 25 дерев-символів нашої єдності.

Ідея ця сподобалася багатьом. Навіть керівникам держави. Митці пропонували проекти міжконфесійного храму. Один раз урядовці, народні депутати, представники з усіх областей держави збиралися у Чигирині, щоб закласти Сад Соборності України. Чекали на приїзд прем'єр-міністра В. Ющенка, котрий також, ніби, загорівся цим задумом. Однак Віктор Андрійович передумав тоді їхати до Чигирина, а пішов на «зелений» суботник у Києві разом з Президентом Л. Кучмою. Як у нас водиться — немає великого начальника — немає і справи. Задуманий Сад Соборності, у вигляді географічної карти України, навесні 2001-го року, не було закладено. Як, на жаль, і в наступні роки.

Проте, гадаю, ідея ця не вмерла. Сьогодні Чигирин має відтворені гетьманську резиденцію великого державотворця, дипломата і полководця Богдана Хмельницького, фортецю гетьмана Петра Дорошенка, унікальні музейні комплекси. Гетьманська столиця готується у 2012-му році, на високому рівні, з участю іноземних посольств тих країн, котрі ще у сімнадцятому столітті мали дипломатичні зв'язки з Українською козацькою державою, відзначати 500-ліття свого заснування. Тому побудова у славному Чигирині міжконфесійного храму національного примирення і єднання, створення Саду Соборності України — знову на часі. І він, історичний час, чекає на своїх творців і героїв.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімках: Свято-Троїцький собор у Черкасах; макет проекту міжконфесійного храму національного примирення і єднання заслуженого художника України Валентина Сірого.

Фото автора.

Однією рукою дали, іншою — забрали

Нині на території України мешкає близько 130 національностей. Які права вони мають, чи можуть їх реалізувати, які ще потрібні зміни до законодавства для того, щоб інші національності відчували себе добре — про це наша розмова з президентом Ради національних товариств України, президентом Єврейської ради України, головним редактором газети «Єврейські вісті», президентом фонду «Пам'ять Бабиного Яру» Іллею Михайловичем Левітасом **(на знімку)**.

— Які права мають національні меншини, чи достатньо для їхнього захисту існуючої законодавчої бази?

— У нас такі ж права, як у пересічних громадян України. За роки незалежності в Україні прийнято низку офіційних документів, які мають сприяти збереженню та розвитку культур національних меншин — українців різного національного походження, які становлять в Україні 22 відсотки від загального населення.

Ці документи: Конституція України (де п'ять разів згадуються національні меншини), Закон «Про національні меншини України», Хартія мов національних меншин та регіональних мов, Декларація «Про національні меншини в Україні» тощо. На жаль, вони залишаються суто декларативними, бо майже завжди не виконуються або не розроблено механізму їх втілення у життя. До речі, в 1992 році, коли ухвалювався закон про нацменшини, наші представники брали участь в обговоренні закону. Єдиний раз ми допомагали його готувати з нуля. Тепер до написання законів нас не залучають. На жаль. Закони, які нас стосуються, готують далеко не фахівці й люди не дуже обізнані з нашими проблемами. Нам треба зберегти свою культурну ідентичність, мову. Але не забувати, що ми також українці. До речі, під гаслом «Ми — українці» ми проводимо наші конференції.

— Які проблеми на сьогоднішній день потребують реагування з боку влади?

— Закон про національні меншини (стаття 14) гарантує нам висування кандидатів під час виборів в органи влади. Але потім був прийнятий закон про вибори, який скасував це наше право. Таким чином, порушено Конституцію, оскільки не може бути звуження прав або утиску за національною ознакою. А відповідно до закону про вибори національні меншини не можуть висувати своїх кандидатів. Отже, один закон дає таке право — інший позбавив.

Ось приклад: один Мустафа Джемілєв представляє в українському парламенті весь кримськотатарський народ — а це 300—400 тисяч осіб. Ми порахували, у Верховній Раді представників не менше 15 національностей. Але їх, на жаль, делегували не ми. Тому, зрозуміло, вони не турбуються про національні проблеми. Дивно, що в Комітеті Верховної Ради з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин немає зацікавлених представників нацменшин, натомість вони працюють в інших комітетах.

Ще одне. В тому самому законі про національні меншини є 16 стаття: «В державному бюджеті передбачаються спеціальні асигнування на розвиток національних меншин». Тобто в бюджеті має бути окремий рядок. Його немає всі роки незалежності. Ми вбачаємо в цьому, хоча й ненавмисний, але ж усе-таки утиск за національною ознакою. А це є порушення Конституції України.

Постійно підвищується оплата оренди приміщень національним товариствам, хоча всі вони не є комерційними, не мають прибутків і існують винятково на добровільні внески. Всі вони — культурологічні й потребують певних пільг. На них і лише на них тримається культура національних меншин.

Багато років ми пропонуємо встановити День національностей України, на що не потрібно додаткового фінансування. День бухгалтера в країні є, а Дня національностей немає. Ми хочемо не стільки взяти в держави, скільки дати.

Гроші розпорошуються по різних міністерствах і не завжди використовуються за призначенням. Держкомнацрелігії виділяє 70 млн. на рік, але 55 млн. із них передбачено на облаштування кримських татар, а не на розвиток культури національних меншин. Це можливо робити через кримський бюджет. Інакше створюється ілюзія, що національні меншини все мають. Мало того, гроші йдуть на депортованих, мігрантів. А представник національних меншин отримує по 10 копійок на рік. Це турбота держави? Цього року в 10 разів взагалі зменшилося асигнування на Хартію.

Ще порушується стаття 119, параграф 3 Конституції України, що зобов'язує державні адміністрації всіх рівнів надавати допомогу в розвитку національних меншин. Що означає допомогу і яку допомогу? Й досі не розроблено механізму втілення його в життя, а також юридично не визначено саме поняття «місце компактного проживання», «корінні народи».

Також потребують захисту караїмська, кримчацька мови. Їхніх представників навіть тисяча не набереться. І, до речі, мова українських євреїв — ідиш — теж зникає.

Національні товариства не прибуткові, але за оренду ми платимо шалені гроші. Я газету двічі видавав за свої кошти. Менше ста тисяч виділено на наступний рік на шість національних газет.

— Які законопроекти ще має прийняти Верховна Рада для поліпшення ситуації?

— Наші неодноразові звернення до найвищих державних установ зустрічались доброзичливо, але залишались нереалізованими. Верховна Рада має вирішити питання беззаконня — законами. А влада — повернути те, що обіцяла. Насамперед треба синхронізувати законодавство, а то один закон дає нам права, а інші — їх забирають. Усе, що я вам сказав, знайшло своє відображення у зверненні до Президента України Віктора Януковича. Документ підписали представники 52 національних організацій і товариств, більш як 30 національностей. Ми вже півроку чекаємо реакції. Просимо Президента взяти під особистий контроль проблеми національних меншин, що він, до речі, обіцяв зробити. Нас у країні майже 11 млн. Провести зустріч із Радою національних товариств України, яка існує понад 20 років і куди входять представники 35 національностей України. Ми просимо скликати нараду керівників усіх державних організацій, які опікуються культурою національних меншин України (в тому числі, й облдержадміністрації), розробити Державну програму розвитку національних меншин на період 2011—2016 роки, провести спільне засідання Верховної Ради та Кабінету Міністрів України із зазначеної проблеми.

— Дякуємо за розмову.

Наталя ДАВИЧ.

Борис ОЛІЙНИК: «Насамперед я українець»

Відомий поет, громадський діяч, політик зустрівся з колективом редакції «Голосу України». Поет поділився спогадами, баченням сьогодення, розумінням перспектив українського державотворення.

Ред.: Ваш перший твір вийшов у світ 1948 року...

Олійник: На превеликий жаль, я таки не вельми юний.

Ред.: Ви не пам'ятаєте, який саме то був вірш?

Олійник: Його, пригадую, наполовину переписав відповідальний секретар районки, чудовий журналіст Дмитро Безручко. Мій батько його ще до війни брав у редакцію. Він до мене, як до рідного ставився.

Ред.: Ваш батько також був журналістом?

Олійник: Так. За розповідями баби Катерини — його матері, з 9-го класу батько втік на шахти. Там його в забої привалило. В нього була контрактура правої руки. Писав лівою. Взяли в газету як дописувача ще зі школи. Потім став заступником редактора газети «Ленінським шляхом», що у моїх Нових Санжарах на Полтавщині.

Жили ми в Зачепилівці, а потім у 39—40-му батька закинули в Тернопільську область. Там і застала війна. Рушили на схід, доїхали до Санжар, а оскільки батько був не першого призову, то тодішній редактор районки здав йому газету, а сам — на фронт, тож іще зо два місяці батько її вів, потім зв'язав шрифти і десь сховав у колодязь. Планував нас забрати, перед тим через Ворсклу пішов у редакцію, щоб завершити справи, та й не повернувся. Загинув він під Харковом у 1943-му. Ну а ми з матір'ю почали відступати. Впросилися до якоїсь напіввійськової автоколони. Неодноразово потрапляли під перехресний вогонь. Одне слово, все — як на війні. І в районі Чутово, за кілька десятків кілометрів від Санжар, ми потрапили в полон автоколоною.

Водіїв, обшукавши, кудись повели. А нас відпустили на всі чотири. Ми вийшли за лісок, чи це парк був, а там поле — від краю до краю лежить вибита наша кавалерія. Той пластом на коні, той — під конем, видно по планшету — офіцери. Німець ходить поміж ними, показує нам — не зупинятися. І почали ми йти додому.

Як ми живими пройшли ті десятки верств — одному Богу відомо.

Отже, я належу до покоління дітей війни. Ріс без батька. Але ніколи не почувався сиротою між добрих людей. Бо нас вчили — один за всіх, всі за одного, а нинішня система передбачає один проти всіх. Ми не всі готові були виплівати за такої різкої зміни ладу.

Ред.: Той, що заліз нагору, не думає, коли він буде внизу.

Олійник: Люди не янголи. Я, скажімо, вважаю себе нормальним патріотом. Для мене всі народи рівні перед Богом. Але це не заважає мені вважати найкращою з усіх Україну. Щедрою талантами, які подарувала всьому світові — аж до класика японської літератури нашого земляка Єрошенка. А нам декотрі пропонують вивчати російську літературу як іноземну. Шановні колеги, так добра ж половина російської класики — це етнічні українці!

Ред.: Ваш курс в університеті був дуже талановитий.

Олійник: Так, наш курс був особливий. Я вступав ще на відділ, а вже навчався на поновленому факультеті журналістики. На нашому курсі було понад 160 осіб. Тих, хто за балами не пройшов на філософський чи ще кудись, перекинули до нас. Так що курс був вельми колоритний і талановитий. Назву хоча б нині відомих письменників: Олексу Мусієнка, Івана Власенка, Вадима Крищенка, Валерія Гужву, Миколу Шудрю, Степана Колесника, Олександра Маландія, Роберта Третьякова і я цей ряд не завершую.

Ред.: Симоненко...

Олійник: Василь на рік раніше вступив, але жив в гуртожитку разом з нами. Він пішов з четвертого курсу на газетярську роботу і приїздив уже доздавати. Хороші були дні. Не вельми щедрі на статки, але сповнені надій на грядуще.

Ред.: Якраз розпочиналась хрущовська відлига...

Олійник: Саме 50-ті, 60-ті. Тоді й розквітнув талант Василя Симоненка, котрий не бавився у формальні переконання, працював у регульованому, класичному катрені, хоч не цурався й інших форм. Неординарність його в тому, що він у життєвих ситуаціях знаходив те, що ми самозакохано проминали, задивившись у небеса.

Вельми неординарна особистість, яка вже стала постійною величиною у нашому духовному просторі.

Ред.: А коли ви стали членом Спілки письменників?

Олійник: Та вже давненько, десь у 63-му. Рекомендували мене Володимир Сосюра, Павло Усенко, критик Юрій Бурляй.

Ред.: Останні події навколо музею Шевченка змушують замислитись над такою реконструкцією.

Олійник: Я хочу вже по реставрації вкотре навідати Канів. Те, що часу, не входить у той стиль, стилістику, яку запрограмував легендарний Кричевський. Отож треба переконатися навіч, а тоді вже засвідчити свою позицію.

Ред.: З музеєм Шевченка є ще одна історія, ніби ви рятували його, коли там пропонували зводити щось?

Олійник: Це було у 80-х. Мав справу з досить серйозною організацією — Мінатоменерго. Вони планували побудувати потужне підприємство і вивести трубу з викидами буквально на рівень пам'ятника Тарасові. Мені потрапили документи, які засвідчують, що вітри нестимуть викиди прямо на пам'ятник. Я виступив в «Радянській Україні» зі статтею «Не відають, що творять». Газета потрапила до Щербицького. Скандали були, виводили людей на демонстрації проти мене, позаяк, мовляв, забираю у них роботу. Але ми все-таки перемогли. І зупинили те будівництво.

Ред.: Борисе Іллічу, дивіться, що зараз в Києві робиться...

Олійник: Я трохи ширше відповім. Після проголошення незалежності у нас за класикою жанру, по суті, не було держави. Нині, принаймні, намагаються вибудувати виконавчу вертикаль. А ще недавно деміург на Банковій писав розпорядження, а Юнона на Грушевського їх акуратно не виконувала. Скажіть: хіба це держава? Хотів би в цьому зв'язку кілька слів сказати з приводу свого рідного народу, включаючи й себе. Скільки можна сидіти за тином і чекати, доки хтось прийде і наведе лад?! Є всі конституційні права, створюймо ініціативну групу, затверджуймо її, виходьмо на вулиці захищати свої права. Але більшість огинається. А в обороні людських прав християнський принцип підставляти другу щоку — не діє. Тут уже треба відповідати кривднику одразу адекватно, аби він подумав, чи варто йому замахуватися вдруге.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Ред.: Борисе Іллічу, ви ж були в Спілці письменників секретарем парторганізації?

Олійник: Так, цілих десять років. За мого «комісарства» жодного не посадили і не виключили зі Спілки. Це мене Олесь Терентійович благословив. Підіть, мовляв, на два роки, бо нам хочуть підсунути якогось недоброго чоловіка.

Ред.: Стали секретарем на один строк?

Олійник: На один. Через два роки Олесь Терентійович знову каже, побудь ще два роки. І отак десять літ.

Ред.: А кого із сучасних літераторів виокремлюєте...

Олійник: Є чимало хороших і різних. З молодших я назвав би Павла Вольвача, Ігоря Павлюка, Євгена Пашковського...

Ред.: Сергія Лавренюка...

Олійник: Сергія Лавренюка. Не можна творити лакуни між поколіннями. Як тут не згадати істинних поетів, трохи старших за Михайла Шевченка, Миколу Луківа, Дмитра Іванова, Дмитра Кременя, Анатолія Кичинського, Світлану Йовенко, Людмилу Таран, Катерину Мотрич. І старших од них Василя Стуса, Леоніда Талалая, Володимира Базилевського, Леоніда Горлача. Не кажу вже про Івана Драча, Миколу Вінграновського. І ще й далі, на моє щастя, міг би подовжувати цей шляхетний ряд.

Ред.: А що привело вас у політику?

Олійник: У політику письменники потрапили значною мірою по нещастю. Кому найбільше болять мовні утиски? Правильно — письменникам. Хоча б тому, що слово для них — не лише душа, а й, сказати б, будівельний матеріал.

Не один із «перших хоробрих» у змаганні за рідну мову пройшов страдницьку дорогу — аж до Соловків.

Мушу, на жаль, констатувати: певно, значно б менше було страдників, коли б не так рясно було донощиків. Бо навіть «трійка» не могла засісти без імпульсу. От оце треба викорінювати до сьомого коліна, якщо й не глибше.

Ред.: А от московський період вашої діяльності політичної...

Олійник: Досить несподівано для себе я випірнув аж на верховинах. Скажу без удаваної скромності, я й там дещо зробив. Скажімо, першим на рівні XIX Всесоюзної партконференції порушив табу щодо голоду в Україні 32—33-х років. Після мого виступу в Кремлівській світлиці запала мертва тиша, а довкола мене утворився вакуум.

Ред.: Але ви були не один з України? Ті українці довкола вас теж розбіглися?

Олійник: Першими...

Ред.: Хто тоді був серед української делегації?

Олійник: То вже історія... До своєї промови я підібрав такий ключ: чому ми зациклилися тут тільки на 37-му? Адже в Україні відстріл почався з двадцятих. І давайте, нарешті, напишемо Білу книгу про чорні дні голоду 32—33-х років. О, там, звичайно, знали про те жахіття, про котре заборонено було навіть згадувати.

Потому на розвій цієї трагічної теми від імені Українського фонду культури ми з видатним драматургом Олексою Коломійцем звернулися до всіх українців — за козацьким звичаєм насипати пагорб зажури і відспівати душі загиблих. Що й було сподіяно під Лубнами, біля Мгарського монастиря 1989 року задовго до урядових рішень. На цю учту зібралося кілька тисяч людей. Перед тим я зустрівся з Алексієм II, котрий дав розпорядження у всіх церквах Радянського Союзу того дня відправити панахиду по убієнних голодом.

Це була воістину всенародна акція. Далі все одержавили і почався конвеєр із зведення хрестів і меморіалів на мільйони, а то й на сотні мільйонів на костях полеглих з голоду. Це блюзнірство тим гріховніше, що супроводжується гонитвою з визначення чисел загиблих: одні називають три мільйони виморених голодом, інші — п'ять, ще інші — сім, а то й десять мільйонів. Це цинічне перекидання на смертній рахівниці мільйонами спочатку шокує, в кінцевому ж рахунку злегковажує трагедію, а то й викликає недовіру і сумнів: почекайте, чи вони не бавляться? Як на мене, варто взяти за правило: публікувати тільки науково доведені дані на сьогодні, додавши — дослідження ведуться далі, наслідки повідомлятимуться.

Ще раз скажу: ті меморіали-мільйонники, зведені на костях загиблих з голоду, це непростиме блюзнірство, яке девальвує святість. Та, зрештою, не можна всю Україну перетворювати на місце суцільних поховань. Ми ж просто пригнічуємо оптимізм нації, огортаючи перспективу в жалобний креп.

Ред.: Борисе Іллічу, саме ваш голос був 226-м, коли Верховна Рада приймала політичне рішення про перерахунок голосів у 2004 році.

Олійник: А хіба я був ще там?

Ред.: Були, були.

Олійник: А які перераховували?

Ред.: Коли Верховна Рада приймала рішення щодо голосування під час президентських виборів Ющенко — Янукович.

Олійник: Що ж, коли був, то був. Позаяк всі тоді сподівались: нарешті прийшов етнічний українець. На жаль, переважна більшість разом зі мною попались на цей рідновірний живець.

Ред.: Ви були в багатьох «гарячих точках»...

Олійник: Я побував у траншеях Боснії — Герцеговини, був під час ракетних бомбувань Косово, майже у всіх «гарячих точках» за розпаду Союзу від Карабаха до Вільнюса.

Ред.: «Гарячі точки», Карабах, Вільнюс, Сербія, де все-таки найгарячіше,

1995 рік — Борис Олійник — віце-голова Парламентської Асамблеї Ради Європи. Страсбург.

Фото з фондів Укрінформу.

Грудень 1996-го — Полтавська область, Нові Санжари, Борис Олійник на відкритті нової школи.

Фото з фондів Укрінформу.

В обороні людських прав християнський принцип підставляти другу щоку — не діє

найскладніше. Де було найпроблемніше? Де найбільш зачепило?

Олійник: Ну «зачепило найбільше», звичайно, в Карабасі. Після повернення з трагічного Спітака, на черговій зустрічі Михайла Сергійовича з інтелігенцією, у своєму виступі я просив його ввести в Карабасі президентське правління. Він сердито відреагував: «Сначала поедьте туда, а потом будете рассуждать». Я вже був, кажу, тричі там. «Еще раз, потому что там не так просто».

Що ж, поїхали з цілою групою депутатів ще раз. Щоб читач відчув ситуацію, підкреслю, що пересувались ми між азербайджанською і вірменською общинами так: першою йшла машина з солдатами, за нею — джип з полковником, зв'язківцем і двома автоматниками, потім ми у військовому «РАФі», за нами ще одна машина з солдатами. Одне слово, вам тепер легше уявити обставини, в яких ми намагалися владнати ситуацію. На жаль, і не вперше — запізнилися.

Ред.: Ви якось були причетні до проблеми Чорнобиля...

Олійник: У 87-му запросили мене на всесоюзний з'їзд «Знання». Спочатку відмовився — занудність же неймовірна! Але потім спохопився: це ж можливість сказати правду про Чорнобиль, прорвавши цензуру. А в мене витяги із статті Патона, які вирізала цензура, де Борис Євгенович правдиво говорить про глобальну небезпеку тієї аварії. Та й ексклюзивні висновки учених Сорбони про страшні наслідки цього лиха мені передали добрі люди.

Почав свій виступ з належної подяки товариству «Знання», і одразу, аби не встигли зняти з трибуни, кажу: «Неужели, при нынешней гласности, когда можно прочитать с высоты космоса полосу «Правды», мы хотим скрыть от общественности, чем грозит Чернобыльская трагедия?» Я виклав усе одним залпом: і про тонни радіоактивних відходів, і про те, що під реактором — два прісних моря, які поять 34 млн. людей, і ще й не менш моторошні факти.

Спочатку запала тиша, а потім — оплески. Одначе недовго я почувався героєм. З президії підхопився членкор АН СРСР (забув його прізвище, пам'ятаю лиш, що брат одного із космонавтів). Порадувавши, що любить мене як поета, він накинувся на мене за те, що я сію паніку. І — головне: де я, мовляв, узяв ці непевні документи? Я, зрозуміло, знову вибрався на трибуну і «відчитав» ученого, аби він стосовно брехні не міряв усіх на свій копил. І пообіцявши з готелю принести затребувані ним документи, рушив до виходу.

Поки я їх доправляв, головуючий (академік-нобелят), висваривши мого опонента, щоб він ніколи не зв'язувався з письменниками, порадив йому зникнути.

Що було далі — окрема розмова. Коли я повернувся з документами, мене розшукували керівники делегації, яким уже влетіло з Києва від самого, а тому — від самого Михайла Сергійовича за панікерські настрої, які спричинюють його підлеглі.

Одне слово, я відчув, що можу не встигнути повернутися додому, відтак зібрав пожитки і рушив на Київ. А там мені повідомили, що наді мною не лише хмари згромадились, а вже й блискавки з громом.

Але то вже — іншим разом.

Ред.: А зараз над чим працюєте... Яке життєве кредо, які головні теми, яка філософія вашої творчості?

Олійник: Дуже багато запитань. Філософія проста: навіть у нелюдських ситуаціях не втрачати координацію рухів і, незважаючи ні на що, залишатись людиною. Бо інколи стаєш перед вибором: або здати свої принципи і врятуватись, або вистояти, втративши якщо не все, то багато. Мене здавали не раз, і не два, мабуть, ви самі знаєте. Але я можу спокійно спати, оскільки нікого не здав. Вважаю, що кращої країни, як Україна, немає, в якій би партії не був. Позаяк дію за єврейським принципом: спочатку я українець, а потім комуніст, безпартійний і все решта. Коли б діяли за цим принципом, ми б уже давно були справді незалежною державою.

Ред.: Борисе Іллічу, ви все-таки були причетні до однієї ідеології. Зараз ви відійшли від неї. Було розчарування? В чому ви розчарувались — в ідеї чи людях?

Олійник: Та ні. Ідея соціальної справедливості вічна. І шляхетнішої од неї немає. Ідея ж невинна, що її деформували. Винні ті, хто це вчинив.

У тій системі були речі непростимі, які ми відтяли назавжди. Але ж були фрагменти, від яких відмовлятись не варто. А, до речі, хто правив Союзом? На самому ж верху — в ранзі генсеків не було жодного росіянина. Хрущов — українець, Брежнєв — українець, і далі за текстом. А Горбачов? На жаль, українець, добравшись до влади, інколи намагається зробити все, щоб його не звинуватили в якомусь ізмі, і тому тисне своїх.

Ред.: До речі, про Симоненка. Говорили, що помер він нібито від раку нирок. А за другою інформацією, яка ходила в 70-ті роки, що насправді його сильно побили міліціонери.

Олійник: Що було, то було. Побили. Не стверджую, що помер внаслідок того побиття, бо у Василя до того були хворі нирки. Про це знає найбільш втаємничий його побратим Микола Сом. А Василь уже став постійною величиною в нашому духовному просторі.

Давайте тепер почитаю вам вірші:

Прощай

От і стрілися знов... Через тисячу літ.
— Ніби ти? — запитав, сполотнівши.
— Вже й сама не згадаю, — зітхнула в одвіт —
Мабуть, все ж таки я... але інша. —

Все вернулось немов у зворотнім кіно:
Перший дотик. І брови врозліт...
Може, тим тільки й жив, що кохане вікно
Зореніло крізь тисячу літ.

А вона одвернулась — і світ мені згас.
І не стримавши сльози безсилі,
Простогнала: — Не вернеш.
Встають поміж нас
Вже не тільки літа, а й... могили. —

От і сталось: ішов я крізь тисячі гроз,
Не старцюючи в долі плаща,
Щоб сказать не «до завтра» як звіку велось,
А промовить востаннє: «Прощай».

Останній

Настане день скорботи світової —
І попливе у лодії труни
За вічний круг і пруг Останній Воїн
Великої, Священної війни.

Душа солдата в потойбічнім краї
Повільно рушить на суворий звіт,
І від осколків давніх перед раєм
Дуга безпеки заячить у світ.

І сам Петро, зачудування повен
З небаченої досі дивини,
У Всеблагого запитає: — Хто він?
І Бог відкаже: — Се — Останній Воїн
Великої, Священної війни.

Ти відчини Йому ворота, Петре,
І — грішного — до раю запроси:
Він на землі зазнав такого пекла,
Що Я Його простив на всі часи! —

...Останній залп пронизе тишу гостро.
І в щемну мить, як сироти в сльоту,
Таку печаль відчують час і простір,
Що навіть кутий з каменю Апостол
Ледь стримає за вією сльозу.

Балада вірності

Всім удовам війни
присвячую

Застогнало, заплакало, —
Чи сова чи вдова?
Покотило байраками.
Задиміла трава.

Недобілене около...
Щітка випала з рук.
Тільки здавлено охнула,
І осіла на рунь.

...Він спіткнувся край битого
За сусіднім селом.
Підняли на граніт його
В піднесся чолом.

...Прийде, здійме натдужені
У небесну безмеж:
— Що ж ти довго так, суджений,
Все додому не йдеш?

Скільки білено около,
Стільки сипався квіт.
Вже онуки,
як соколи,
Розлетілись у світ.

Вже й сусіда не сватає —
Удівець-самина.
Вже і свято не святиться,
А тебе все нема. —

...Поховати замовила
Біля того села.
Побілила ще й около,
І покірно лягла.

На причасті
отерплими
Прошептала душа:
— Я до тебе хоч ... мертвою,
Мій єдиний,
прийшла...

Прийшлі

Прийшли.
Розсілись, як у власній хаті.
Обчистили до нитки всі кутки.
А вже до них біжать, як в ті роки,
Найнятись чимскоріш в поліцаянти
Мої блаватно-жовті землячки.

Ще комендант години не розграфив,
Та партизанам крізь далекий сон
Нагадують розхрестя телеграфні
Таке, що ... проти ночі, Бог боронь!

...Прийшли
Розставили не кулемети,
А із місцевих найпильнішу з варт.
І ти ж диви: ще й не запіли треті,
А вже в нацсторях радісні поети
Оспівують новітній каганат.

Все, як було.
Хіба одна різниця:
У ті часи під рейвах канонад
Везли чорнозем наш у фатерлянд,
А нинішні похітливі ординці
Вивозять наших — як товар! — дівчат.

Все, як було...
Егей, не все, миряни:
Тоді під окупантами земля
Горіла, мов у кратері вулкану,
Тепер же — тільки попіл і зола.

Таки ж не все!
У тій тяжкій золі
Огонь на споді ще не вмер для ватри.
Гей, на міхи натисніть, ковалі:
Щось забарились ви мечі кувати!

Всевишній,
що в долонях світ трима,
Простить і боягузові,
дарма,
Що перед окупантом горбив спину.
Лише вовіки прощення нема —
Поету, що мовчить у злу годину,
Коли народ вбивають крадькома.

Чекання

Десь він згубивсь у степах, у вселенській завії.
Так от... пішов. І по ньому — лиш вітер і сніг.
...Жінка скрадливо ховає сльозину за вію.
Спиться законному. Діти літають вві сні.

Так і тоді завірюха крутила вороже...
Журно обняв: «Ти ж чекай, — обіцяв, —
повернусь».
Ще й під вінцем завмирало під серцем:
«А може?..»
Суджений нелюб кусав насторожено вус.

Роки миналися. Діти та будні обсіли.
Все ніби втихло. Спливло. Увійшло в береги.
Тільки ж, бува, щось засторгає двері у сіни, —
Скинеться чайкою, а за дверима — сніги...

Весни дарують жіноцтву манливі замрії.
Будять притайне, на грудях хвилюючи шовк.
Тільки вона — понад весни — чекає завію
З білих снігів, у які він востаннє пішов...

Дякую за увагу.

3 листопада 2005-го — Володимир Литвин і Борис Олійник у кулуарах Верховної Ради України.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

19 грудня 2007-го — у столичному Українському домі відкрито Київську міжнародну виставку-ярмарок «Книжкові контракти».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ АТ "Дельта Банк" за III квартал 2010 року

Ліцензія НБУ № 225 від 08.10.2009р., м. Київ, вул. Щорса, 36-б.

БАЛАНС АТ "Дельта Банк" за III квартал 2010 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На 01.10.2010 р.	На 01.01.2010 р.
1	2	3	4
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	2 779 352	2 018 942
2	Торгові цінні папери	0	0
3	Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визначенням результату переоцінки у фінансових результатах	0	0
4	Кошти в інших банках, у тому числі:	223 665	520 909
4.1	В іноземній валюті	13 398	520 909
5	Резерви під знецінення коштів в інших банках	(137)	(803)
5.1	Резерви у відсотках до активу	0,06	0,15
6	Кредити та заборгованість клієнтів, у тому числі:	10 599 116	4 199 703
6.1	Кредити та заборгованість юридичних осіб, у тому числі:	6 744 429	1 782 733
6.1.1	В іноземній валюті	1 716 220	1 008 812
6.2	Кредити та заборгованість фізичних осіб, у тому числі:	3 854 687	2 416 969
6.2.1	В іноземній валюті	938 775	151 846
7	Резерви під знецінення кредитів	(2 666 020)	(255 325)
7.1	Резерви у відсотках до активу	25,15	6,08
8	Цінні папери в портфелі банку на продаж	268 197	122 606
9	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	(13 997)	(1 354)
9.1	Резерви у відсотках до активу	5,22	1,1
10	Цінні папери в портфелі банку до погашення	0	0
11	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	0	0
11.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
12	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	0	0
13	Інвестиційна нерухомість	0	0
14	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	0	0
15	Відстрочений податковий актив	0	0
16	Основні засоби та нематеріальні активи	172 501	154 469
17	Інші фінансові активи	1 697 955	1 653 113
18	Резерви під інші фінансові активи	(863)	(878)
18.1	Резерви у відсотках до активу	0,05	0,05
19	Інші активи	12 281	54 609
20	Резерви під інші активи	(1 427)	(1 261)
20.1	Резерви у відсотках до активу	11,62	2,31
21	Довгострокові активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	0	0
22	Резерви під зменшення корисності інвестицій в асоційовані й дочірні компанії, що утримуються з метою продажу	0	0
22.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
23	Усього активів, у тому числі:	**13 070 623**	**8 464 730**
23.1	В іноземній валюті	5 030 599	5 121 620
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
24	Кошти банків, у тому числі:	4 169 130	1 656 658
24.1	В іноземній валюті	210 136	268 496
25	Кошти юридичних осіб, у тому числі:	1 152 900	1 672 524
25.1	В іноземній валюті	521 892	1 267 687
25.2	Кошти юридичних осіб на вимогу, у тому числі:	848 186	171 517
25.2.1	В іноземній валюті	268 989	21 301
26	Кошти фізичних осіб, у тому числі:	4 473 293	2 604 590
26.1	В іноземній валюті	2 373 477	1 639 246
26.2	Кошти фізичних осіб на вимогу, у тому числі:	518 748	120 079
26.2.1	В іноземній валюті	372 552	73 171
27	Боргові цінні папери, емітовані банком, у тому числі:	0	0
27.1	В іноземній валюті	0	0
28	Інші залучені кошти	101	376
29	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	0
30	Відстрочені податкові зобов'язання	4 996	828
31	Резерви за зобов'язаннями	4 635	155
32	Інші фінансові зобов'язання	1 632 607	1 666 441
33	Інші зобов'язання	325 296	468
34	Субординований борг	712 204	273 188
35	Зобов'язання, що пов'язані з довгостроковими активами, призначеними для продажу, чи групами вибуття	0	0
36	Усього зобов'язань, у тому числі:	**12 475 162**	**7 875 228**
36.1	В іноземній валюті	5 312 320	5 031 265
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
37	Статутний капітал	510 000	510 000
38	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	0	0
39	Емісійні різниці	0	0
40	Резерви, капіталізовані дивіденди та інші фонди банку	83 366	75 350
41	Резерви переоцінки необоротних активів, у тому числі:	0	0
41.1	Резерви переоцінки нерухомості	0	0
41.2	Резерви переоцінки нематеріальних активів	0	0
42	Резерви переоцінки цінних паперів	(1 286)	(3 864)
43	Резерви переоцінки за операціями хеджування	0	0
44	Прибуток/Збиток минулих років	0	0
45	Прибуток/Збиток поточного року	3 381	8 016
46	Усього власного капіталу	**595 461**	**589 502**
47	Усього пасивів	**13 070 623**	**8 464 730**

Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках" АТ "Дельта Банк" за III квартал 2010 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На 01.10.2010 р.	На 01.01.2010 р.	Зміни після 01.01.2010 року (+; -)
1	2	3	4	5
1	Гарантії, що надані	83 311	10 040	+73 271
2	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0	0
3	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	2 572 815	2 128 234	+444 581
4	Надана застава	3 444 213	2 295 910	+1 148 303

Примітка "Рахунки довірчого управління" АТ "Дельта Банк" за III квартал 2010 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На 01.10.2010 р.	На 01.01.2010 р.	Зміни після 01.01.2010 року (+; -)
1	2	3	4	5
1	Готівкові кошти за операціями довірчого управління	0	0	0
2	Поточні рахунки банку - управителя з довірчого управління	0	0	0
3	Дебіторська заборгованість за операціями довірчого управління	0	0	0
4	Цінні папери в довірчому управлінні	421 001	0	+421 001
5	Банківські метали в довірчому управлінні	0	0	0
6	Інші активи в довірчому управлінні	0	0	0
7	Витрати за операціями довірчого управління	0	0	0
8	Нараховані доходи за об'єктами довірчого управління	0	0	0
9	Усього за активними рахунками довірчого управління	421 001	0	+421 001
10	Фонди банківського управління	0	0	0
11	Рахунки установників	421 001		+421 001
12	Кредиторська заборгованість за операціями довірчого управління	0	0	0
13	Доходи від операцій довірчого управління	0	0	0
14	Усього за пасивними рахунками довірчого управління	421 001	0	+421 001

Звіт про фінансові результати АТ "Дельта Банк" за III квартал 2010 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату кварталу: На 01.10.2010 р.	На 01.10.2009 р.
1	2	3	4
1	Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	2 272 291	(140 018)
1.1	Процентні доходи	2 967 641	443 065
1.2	Процентні витрати	(695 350)	(583 083)
2	Чистий комісійний дохід/(Чисті комісійні витрати)	388 686	409 310
2.1	Комісійні доходи	410 744	429 675
2.2	Комісійні витрати	(22 058)	(20 365)
3	Результат від торгових операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку	0	0
4	Результат від операцій з хеджування	0	0
5	Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	0	0
6	Результат від торгівлі іноземною валютою	0	0
7	Прибуток/(Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	0	0
8	Прибуток/(Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	0	0
9	Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	0	0
10	Результат від переоцінки іноземної валюти	23 650	26 719
11	Резерви під заборгованість за кредитами	(2 413 027)	(72 294)
12	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	(8 621)	0
13	Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	(190)	277
14	Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	0	0
15	Банківські резерви на покриття ризиків і втрат	(4 479)	(64)
16	Інші операційні доходи	41 014	61 987
17	Доходи/(Витрати) від дострокового погашення заборгованості	0	0
18	Адміністративні та інші операційні витрати	(291 561)	(274 082)
19	Результат від участі в капіталі	0	0
19.1	Дохід від участі в капіталі	0	0
19.2	Втрати від участі в капіталі	0	0
20	Дохід/(Збиток) від довгострокових активів, призначених для продажу	0	0
21	Прибуток/(Збиток) до оподаткування	7 763	11 835
22	Витрати на податок на прибуток	(4 382)	(3 977)
23	Прибуток/(Збиток) після оподаткування	3 381	7 858
24	Чистий прибуток/(збиток) від продажу довгострокових активів, призначених для продажу	0	0
25	Чистий прибуток/(збиток) банку	3 381	7 858

Примітка "Окремі показники діяльності банку" АТ "Дельта Банк" за III квартал 2010 року

Рядок	Найменування рядка	На 01.10.2010 р.	Нормативні показники
1	2	3	4
1	Регулятивний капітал банку (тис. грн.)	1 443 940	Не менше 74 194 тис. грн.
2	Адекватність регулятивного капіталу (%)	12,91	Не менше 10%
3	Співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (%)	9,36	Не менше 9%
4	Поточна ліквідність (%)	140,20	Не менше 40%
5	Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (%)	18,95	Не більше 25% від РК
6	Великі кредитні ризики (%)	267,46	Не більше 800% від РК
7	Максимальний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (%)	0,59	Не більше 5% від статутного капіталу
8	Максимальний сукупний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (%)	1,29	Не більше 30% від статутного капіталу
9	Рентабельність активів (%)	0,05	х
10	Кредитні операції, що класифіковані як "стандартні" (тис. грн.)	4 460 430	х
10.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	18 932	х
11	Кредитні операції, що класифіковані як "під контролем" (тис. грн.)	1 275 391	х
11.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	15 923	х
12	Кредитні операції, що класифіковані як "субстандартні" (тис. грн.)	2 676 506	х
12.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	235 873	х
13	Кредитні операції, що класифіковані як "сумнівні" (тис. грн.)	3 051 052	х
13.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	776 185	х
14	Кредитні операції, що класифіковані як "безнадійні" (тис. грн.)	57 370	х
14.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	57 370	х
15	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	83,79	х
16	Сума сплачених дивідендів за 2009 рік на одну:	0	х
16.1	Просту акцію	0	х
16.2	Привілейовану акцію	0	х
17	Перелік акціонерів банку, які прямо та опосередковано володіють 10 % і більше відсотками статутного капіталу банку	Лагун Микола Іванович, код країни - 804, пряма участь - 100%, опосередкована участь - 0%	х

Голова Ради Директорів — *О.Ю. Попова*
Головний бухгалтер — *Н.К. Шевчук*

Господарський суд Київської області (01032, м. Київ, вул. Комінтерну, 16) Ухвалою від 28 вересня 2010 року порушив справу № Б3/155-10 про банкрутство суб'єкта господарської діяльності СТОВ «Побережківське», код ЄДРПОУ 33505209, адреса: 09732, Київська обл., Богуславський район , с. Побережка (р/р 260091561200 ФАБ «Київська Русь», МФО 319036).

Розпорядником майна призначено Білика Юрія Миколайовича (ліцензія серії АВ № 347249 від 12.10.2007 р.; ідентифікаційний номер 2301110893; м. Київ, вул. Ахматової, 13-Б, кв. 67).

Письмові заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Господарським судом Дніпропетровської області (49000, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева 1а) порушено провадження у справі № Б38/230-10 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю фірми «СоюзАгроброксервіс» (49000, м. Дніпропетровськ, вул. Панікахи, 2, корп. 1, кім. 707, ЄДРПОУ 23900462, р/р 26008025542100 в АТ «Райффайзен банк Аваль», МФО 34984523).

Ухвалою господарського суду Дніпропетровської області від 12.10.10 р. по справі № Б38/230-10 введено процедуру розпорядження майном боржника.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Плющову Наталію Олексіївну (ліцензія АВ № 307204 від 18.01.07 р., 49083, м. Дніпропетровськ, вул. Дарницька, 4/132).

Вимоги кредиторів та інвесторів приймаються протягом 30 днів з дня публікації.

Постановою господарського суду Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1а) від 12.10.10 р. по справі № Б38/231-10 Товариство з обмеженою відповідальністю «Сатурн-Трейд» (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Будьонного 2А, кімн. 32, ЄДРПОУ 33612553) визнано банкрутом в порядку ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» та відкрито ліквідаційну процедуру строком на 1 рік. Ліквідатором призначено голову ліквідаційної комісії Лелеко Юрія Олексійовича (49124, м. Дніпропетровськ, вул. Семафорна, буд. 36, кв. 214).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Відкрите акціонерне товариство акціонерний банк "СТОЛИЧНИЙ"

40024, м.Суми, вул.Харківська, 1, т/ф: (0542)659819, МФО 397133
Ліцензія НБУ №114 від 14.08.2006р.

Голова Правління — Шульженко Г.М.
Головний бухгалтер — Колесник Л.Г.

Баланс на III квартал 2010 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітна дата	На кінець попереднього фінансового року
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	7850	10185
2	Торгові цінні папери	0	0
3	Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визначенням результату переоцінки у фінансових результатах	0	0
4	Кошти в інших банках, у тому числі:	1351	1351
4.1	В іноземній валюті	0	0
5	Резерви під знецінення коштів в інших банках	(1351)	(1351)
5.1	Резерви у відсотках до активу	100	100
6	Кредити та заборгованість клієнтів	285558	199095
6.1	Кредити та заборгованість юридичних осіб, у тому числі:	282242	195764
6.1.1	В іноземній валюті	0	0
6.2	Кредити та заборгованість фізичних осіб, у тому числі:	3316	3332
6.2.1	В іноземній валюті	797	947
7	Резерви під знецінення кредитів	(52904)	(39075)
7.1	Резерви у відсотках до активу	19	20
8	Цінні папери в портфелі банку на продаж	4457	4457
9	Резерви під знецінення ЦП у портфелі банку на продаж	(131)	(131)
9.1	Резерви у відсотках до активу	3	3
10	Цінні папери в портфелі банку до погашення	0	0
11	Резерви під знецінення ЦП у портфелі банку до погашення	0	0
11.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
12	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	0	0
13	Інвестиційна нерухомість	0	0
14	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	15	20
15	Відстрочений податковий актив	0	0
16	Основні засоби та нематеріальні активи	5093	8772
17	Інші фінансові активи	13	12
18	Резерви під інші фінансові активи	0	0
18.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
19	Інші активи	75	84
20	Резерви під інші активи	0	0
20.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
21	Довгострокові активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	0	0
22	Резерви під зменшення корисності інвестицій в АК та ДК, що утримуються з метою продажу	0	0
22.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
23	Усього активів, у тому числі:	250026	183419
23.1	В іноземній валюті	4297	1040
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
24	Кошти банків, у тому числі:	13000	38000
24.1	В іноземній валюті	0	0
25	Кошти юридичних осіб, у тому числі:	30893	21033
25.1	В іноземній валюті	3733	72
25.2	Кошти юридичних осіб на вимогу, у тому числі:	8449	1946
25.2.1	В іноземній валюті	3733	72
26	Кошти фізичних осіб, у тому числі:	104648	51274
26.1	В іноземній валюті	5070	2523
26.2	Кошти фізичних осіб на вимогу, у тому числі:	23022	7059
26.2.1	В іноземній валюті	90	0
27	Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0
27.1	В іноземній валюті	0	0
28	Інші залучені кошти	21500	42
29	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	0
30	Відстрочені податкові зобов'язання	9	9
31	Резерви за зобов'язаннями	0	0
32	Інші фінансові зобов'язання	522	696
33	Інші зобов'язання	5084	48
34	Субординований борг	0	0
35	Зобов'язання, що пов'язані з довгостроковими активами, призначеними для продажу чи групами вибуття	0	0
36	Усього зобов'язань, у тому числі	175656	109102
36.1	В іноземній валюті	8803	2585
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
37	Статутний капітал	72335	72335
38	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	0	0
39	Емісійні різниці	0	0
40	Резерви, капіталізовані дивіденди та інші фонди банку	2625	2023
41	Резерви переоцінки основних засобів, у тому числі	5	5
41.1	Резерви переоцінки нерухомості	0	0
41.2	Резерви переоцінки нематеріальних активів	0	0
42	Резерви переоцінки ЦП	0	0
43	Резерви переоцінки за операціями хеджування	0	0
44	Прибуток/збиток минулих років	(648)	(1251)
45	Прибуток/збиток поточного року	53	1205
46	Усього власного капіталу	74370	74317
47	Усього пасивів	250026	183419

Звіт про фінансові результати проміжної фінансової звітності банку за III квартал 2010 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітна дата	Відповідна дата минулого року
1	Чистий процентний дохід	21659	19817
1.1	Процентний дохід	37156	32587
1.2	Процентні витрати	(15497)	(12770)
2	Чистий комісійний дохід	1041	863
2.1	Комісійні доходи	1082	883
2.2	Комісійні витрати	(41)	(20)
3	Результат від торгових операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку	0	0
4	Результат від операцій з хеджування	0	0
5	Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	0	0
6	Результат від торгівлі іноземною валютою	149	60
7	Прибуток/(Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	0	0
8	Прибуток/(Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	0	0
9	Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	0	0
10	Результат від переоцінки іноземної валюти	0	0
11	Резерви під заборгованість за кредитами	(13835)	(12677)
12	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	0	(1)
13	Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	0	0
14	Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	0	0
15	Банківські резерви на покриття ризиків і втрат	0	0
16	Інші операційні доходи	38	14
17	Доходи/(Витрати) від довгострокового погашення заборгованості	0	0
18	Адміністративні та інші операційні витрати	(8854)	(7106)
19	Результат від участі в капіталі	0	0
19.1	Дохід від участі в капіталі	0	0
19.2	Втрати від участі в капіталі	0	0
20	Дохід/(Збиток) від довгострокових активів, призначених для продажу	0	0
21	Прибуток/(Збиток) до оподаткування	198	770
22	Витрати на податок на прибуток	(145)	(377)
23	Прибуток/(Збиток) після оподаткування	53	393
24	Чистий прибуток/(збиток) від продажу довгострокових активів, призначених для продажу	0	0
25	Чистий прибуток/збиток банку	53	393

Примітка "Рахунки довірчого управління" за III квартал 2010 року

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу (звітний рік)	На кінець попереднього фінансового року (попередній рік)	Зміни після дати останньої річної звітності (+,-)
1	Готівкові кошти за операціями довірчого управління	0	0	0
2	Поточні рахунки банку - управителя з довірчого управління	19758197	19731547	26650
3	Дебіторська заборгованість за операціями довірчого управління	475540978	476158478	-617500
4	Цінні папери в довірчому управлінні	0	0	0
5	Банківські метали в довірчому управлінні	0	0	0
6	Інші активи в довірчому управлінні	0	0	0
7	Витрати за операціями довірчого управління	26066650	26099475	-32825
8	Нараховані доходи за об'єктами довірчого управління	0	0	0
9	Усього за активними рахунками довірчого управління	521365825	521989500	-623675
10	Фонди банківського управління	0	0	0
11	Рахунки установників	521365825	521989500	-623675
12	Кредиторська заборгованість за операціями довірчого управління	0	0	0
13	Доходи від операцій довірчого управління	0	0	0
14	Усього за пасивними рахунками довірчого управління	521365825	521989500	-623675

Довідкова інформація "Окремі показники діяльності банку" за III квартал 2010 року

Рядок	Найменування статті	На звітну дату	Нормативні показники
1	Регулятивний капітал банку (тис.грн.)	78 987	120 000
2	Адекватність регулятивного капіталу 1 (%)	31,79	не < 10
3	Співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (%)	29,41	не < 9
4	Поточна ліквідність 2 (%)	70,62	не < 40
5	Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (%)	24,50	не > 25
6	Великі кредитні ризики (%)	340,24	не > 800
7	Максимальний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (%)	4,84	не > 5
8	Максимальний сукупний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (%)	5,08	не > 30
9	Рентабельність активів3 (%)	0,04	х
10	Кредитні операції, що класифіковані як "стандартні" (тис. грн.)	3913	х
10.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	8	х
11	Кредитні операції, що класифіковані як "під контролем" (тис. грн.)	93125	х
11.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	1964	х
12	Кредитні операції, що класифіковані як "субстандартні" (тис. грн.)	136561	х
12.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	24957	х
13	Кредитні операції, що класифіковані як "сумнівні" (тис. грн.)	39313	х
13.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	18166	х
14	Кредитні операції, що класифіковані як "безнадійні" (тис. грн.)	4846	х
14.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	4846	х
15	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0,00	х
16	Сума сплачених дивідендів за 2008 рік на одну:	0	х
16.1	Просту акцію	0	х
16.2	Привілейовану акцію	0	х
17	Перелік учасників (акціонерів) банку, які прямо та опосередковано володіють 10 % і більше відсотками статутного капіталу банку :		х
	1.ПІБ Ткаченко Сергій Михайлович		
	Код країни -804		
	Пряма участь у %	19,49	
	Опосередкована участь у %	0,00	
	2.ПІБ-Антипенко Євген Миколайович		
	Код країни -804		
	Пряма участь у %	22,75	
	Опосередкована участь у %	0,00	

Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках" за III квартал 2010 року

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	Зміни після дати останньої річної звітності (+,-)
1	Гарантії, що надані	0	0	0
2	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0	0
3	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	109	902	-793
4	Надана застава	5600	50290	-44690

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "БАНК НАРОДНИЙ КАПІТАЛ"

за 3 квартал 2010 року станом на кінець дня 30 вересня 2010 року

МФО 322432 м.Київ - 03067, бул. І.Лепсе, 4

Баланс

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року
1	2	3	4
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	32252	21072
4	Кошти в інших банках, у тому числі:	12000	16500
4.1	В іноземній валюті	-	-
5	Резерви під знецінення коштів в інших банках	(600)	-
5.1	Резерви у відсотках до активу	5	-
6	Кредити та заборгованість клієнтів, у тому числі:	81360	76533
6.1	Кредити та заборгованість юридичних осіб, у тому числі:	80607	75948
6.1.1	В іноземній валюті	-	-
6.2	Кредити та заборгованість фізичнихосіб, у тому числі:	753	585
6.2.1	В іноземній валюті	-	-
7	Резерви під знецінення кредитів	(13221)	(11151)
7.1	Резерви у відсотках до активу	16	15
14	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	21	21
15	Відстрочений податковий актив	152	152
16	Основні засоби та нематеріальні активи	1729	2103
17	Інші фінансові активи	108	161
18	Резерви під інші фінансові активи	(1)	(1)
18.1	Резерви у відсотках до активу	1	-
19	Інші активи	1284	81
23	Усього активів, у тому числі:	115084	105471
23.1	В іноземній валюті	8520	5585
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
24	Кошти банків, у тому числі:	22000	29000
24.1	В іноземній валюті	-	-
25	Кошти юридичних осіб, у тому числі:	16751	7505
25.1	В іноземній валюті	7539	3893
25.2	Кошти юридичних осіб на вимогу, у тому числі:	15956	5624
25.2.1	В іноземній валюті	7539	3893
26	Кошти фізичних осіб, у тому числі:	23490	16458
26.1	В іноземній валюті	2789	1798
26.2	Кошти фізичних осіб на вимогу, у тому числі:	1545	3284
26.2.1	В іноземній валюті	382	757
29	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	5	-
30	Відстрочені податкові зобов'язання	14	14
31	Резерви за зобов'язаннями	110	113
32	Інші фінансові зобов'язання	45	116
33	Інші зобов'язання	135	7028
36	Усього зобов'язань, у тому числі:	62550	60234
36.1	В іноземній валюті	10354	5702
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
37	Статутний капітал	48856	41856
38	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	-	-
39	Емісійні різниці	-	-
40	Резерви, капіталізовані дивіденди та інші фонди банку	3054	2575
44	Прибуток/Збиток минулих років	327	327
45	Прибуток/Збиток поточного року	297	479
46	**Усього власного капіталу**	**52534**	**45237**
47	**Усього пасивів**	**115084**	**105471**

Голова Правління *О.Є.Яківчук*
Головний бухгалтер *Н.М.Міліщук*

Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках"

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	Зміни після дати останньої річної звітності (+; -)
1	2	3	4	5
1	Гарантії, що надані	213	604	- 391
2	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	2454	3532	- 1078
3	Надана застава	4000	6000	- 2000

Голова Правління *О.Є.Яківчук*
Головний бухгалтер *Н.М.Міліщук*

Звіт про фінансові результати

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату кварталу: поточного року	На звітну дату кварталу: попереднього фінансового року
1	2	3	4
1	Чистий процентний дохід	6994	6600
1.1	Процентні доходи	10143	9770
1.2	Процентні витрати	(3149)	(3170)
2	Чистий комісійний дохід	1164	1349
2.1	Комісійні доходи	1395	1418
2.2	Комісійні витрати	(231)	(69)
6	Результат від торгівлі іноземною валютою	891	850
10	Результат від переоцінки іноземної валюти	5	(53)
11	Резерви під заборгованість за кредитами	(2671)	(2857)
15	Резерви за зобов'язаннями	3	-
16	Інші операційні доходи	29	-
17	Доходи/(Витрати) від дострокового погашення заборгованості	-	-
18	Адміністративні та інші операційні витрати	(6074)	(5735)
21	Прибуток/(Збиток) до оподаткування	341	154
22	Витрати на податок на прибуток	(44)	(110)
23	Прибуток після оподаткування	297	44
25	Чистий прибуток банку	297	44

Голова Правління *О.Є.Яківчук*
Головний бухгалтер *Н.М.Міліщук*

Примітка "Окремі показники діяльності банку"

Рядок	Найменування рядка	На звітну дату	Нормативні показники
1	2	3	4
1	Регулятивний капітал банку (тис. грн.)	52 068	51936
2	Адекватність регулятивного капіталу (%)	58,33	≥ 10
3	Співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (%)	50,43	≥ 9
4	Поточна ліквідність (%)	236,56	≥ 40
5	Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (%)	24,85	≤ 25
6	Великі кредитні ризики (%)	126,48	≤ 800
7	Максимальний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (%)	4,25	≤ 5
8	Максимальний сукупний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (%)	4,99	≤ 30
9	Рентабельність активів[3] (%)	0,45	х
10	Кредитні операції, що класифіковані як "стандартні" (тис. грн.)	66	х
10.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	0	х
11	Кредитні операції, що класифіковані як "під контролем" (тис. грн.)	53 160	х
11.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	1 663	х
12	Кредитні операції, що класифіковані як "субстандартні" (тис. грн.)	28 986	х
12.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	3 420	х
13	Кредитні операції, що класифіковані як "сумнівні" (тис. грн.)	966	х
13.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	202	х
14	Кредитні операції, що класифіковані як "безнадійні" (тис. грн.)	6 454	х
14.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	6 454	х
15	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0	х
16	Сума сплачених дивідендів за 2009 рік на одну:	0	х
16.1	Просту акцію	0	х
16.2	Привілейовану акцію	0	х

17 Перелік учасників (акціонерів)банку, які прямо та опосередковано володіють 10% і більше відсотками статутного капіталу банку:

Повне найменування	Код країни	Відсоток у статутному капіталі: Пряма участь	Відсоток у статутному капіталі: Опосередкована участь
ТОВ "Народна компанія "Енергетичні ресурси"	804	43,6061	24,9716
ТОВ "Укрінтерторг"	804	0,4773	43,6061
ЗАТ "Цемекс-Енерго"	804	0,3334	44,1258
ВАТ "Конотопський арматурний завод"	804	24,9716	0,0000
Побережний О.В.	804	4,8203	68,9111

Примітка "Рахунки довірчого управління" не заповнюється у зв'язку з відсутністю даних.

Голова Правління *О.Є.Яківчук*
Головний бухгалтер *Н.М.Міліщук*

Постановою господарського суду Київської області від 06.10.2010 р. у справі № Б11/039-10 ПП «Призма «Індо-Інвест» (код ЄДРПОУ 35998397, адреса: 08132, Київська обл., Києво-Святошинський р-н, м. Вишневе, вул. Л. Українки, 64, р/р 26001018601 в ПКФ АКБ «Інтеграл-Банк») визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру згідно з Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» та призначено ліквідатором банкрута арбітражного керуючого Авілова Сергія Вікторовича (07400, Київська обл., м. Бровари, вул. Гагаріна, 29, кв. 175, ліцензія АБ № 371748).

До уваги кредиторів ПАТ "Зембанк" (код ЄДРПОУ 19358721)

Кредитори ПАТ "Зембанк" можуть ознайомитися з переліком акцептованих вимог 26, 27, 28 жовтня 2010 року з 9:00 до 17:00 години за адресою: м. Харків, вул. Чернишевська, 4.

Подання акцептованих вимог для затвердження Національному банку України буде здійснено у строк до 10 листопада 2010 року.

Засновниками прийняті рішення про ліквідацію:

- Товариства з обмеженою відповідальністю «Авиаль-Ник» (код 36700673, м. Миколаїв, вул. Петровського, 9) 21 вересня 2010 р.;
- Товариства з обмеженою відповідальністю «Аватар-Юг» (код 36700647, м. Миколаїв, вул. Севастопольська, 22) 21 вересня 2010 р.;
- Товариства з обмеженою відповідальністю «Вейбхава» (код 36579451, м. Миколаїв, вул. Декабристів, 15/48) 21 вересня 2010 р.;
- Товариства з обмеженою відповідальністю «Вернада Плюс» (код 32612531, м. Миколаїв, пр. Героїв Сталінграду, 113-А) 20 вересня 2010р.;
- Товариства з обмеженою відповідальністю «ЛАНЕТ» (код 32282816, м. Миколаїв, вул. Шевченко, 58/19) 21 вересня 2010 р.

На всіх підприємствах призначено ліквідаційну комісію на чолі з Безабчук Аллою Володимирівною. Заяви кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення за адресою: 54056, м. Миколаїв, а/с 14.

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
оголошує тендер (конкурс) з визначення спеціалізованих організацій для реалізації арештованого державними виконавцями майна у 2011 році

До участі в тендері (конкурсі) допускаються спеціалізовані організації, що в установленому порядку зареєстровані як юридичні особи, незалежно від форми власності, які:

мають право здійснювати реалізацію майна шляхом проведення прилюдних торгів (аукціонів) і (або) операції з нерухомістю в порядку, передбаченому законодавством та право здійснювати реалізацію майна на комісійних умовах;

діяльність яких у сфері зберігання та реалізації арештованого майна передбачена установчими документами, а також що мають відповідні ліцензії, які б забезпечували найбільш повний комплекс послуг з реалізації арештованого майна;

мають досвід роботи не менше двох років у цій чи аналогічній сфері діяльності;

мають мережу створених у встановленому порядку філій у більшості областей України.

Для участі у тендері (конкурсі) претенденти мають <u>до 22 листопада 2010 року</u> подати у Департамент державної виконавчої служби документи, що містять таку інформацію:

1. **Відомості про підприємство (організацію), що виявило бажання взяти участь у тендері (конкурсі).**
1.1. Реквізити (адреса юридична та фактична, код за ЄДРПОУ, телефон, телефакс).
1.2. Склад керівництва (прізвище, ім'я, по-батькові, посади, паспортні дані, ідентифікаційний код).
1.3. Загальна частина:
форма власності та юридичний статус підприємства (організації), інформація про засновників (учасників);
назва та адреса головного підприємства, дата утворення, місце реєстрації;
спеціалізація;
чисельність працівників (по головному підприємству та кожній філії окремо);
коротка довідка про діяльність підприємства (організації);
опис технічних можливостей підприємства (організації);
дані про мережу філій.
1.4. Наявність кваліфікованих спеціалістів, у тому числі фахівців з питань реалізації нерухомості, оцінки, товарознавців тощо (по головному підприємству та кожній філії окремо);
1.5. Наявність фахівців з ведення спеціалізованого бухгалтерського обліку майна, які мають досвід роботи не менше двох років, у тому числі в системі "ІС Бухгалтерія" (по головному підприємству та кожній філії окремо);
1.6. Готовність претендента здійснювати реалізацію всього арештованого майна, як ліквідного, так і неліквідного.
1.7. Готовність спрямування частини комісійної винагороди за реалізацію майна, інформація про яке включена до Єдиної інформаційної системи на фінансування робіт із створення та супроводження Системи у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 11.02.2004 № 154 "Деякі питання організації обліку, зберігання та оцінки майна, що реалізується за рішенням органів виконавчої влади" та Положення про Єдину інформаційну систему з обліку, зберігання та оцінки майна, що реалізується за рішенням органів виконавчої влади, затвердженого наказом Фонду державного майна України від 26.03.2004 № 598, зареєстрованого в Мін'юсті України 25.05.2004 за № 651/9250.
1.8. Зобов'язання та технічні можливості розміщувати інформацію про майно, що реалізується, на відповідному веб-сайті, визначеному Міністерством юстиції, та сплачувати відповідні кошти за розміщення цієї інформації в порядку, встановленому Міністерством юстиції України.

2. **Статут та повноваження керівництва.**
2.1. Нотаріально засвідчені копії установчих документів (свідоцтво про реєстрацію, статут, установчий договір).
2.2. Прізвища осіб, уповноважених діяти від імені підприємства (організації) та які мають право підписувати документи на предмет виконання зобов'язань за результатами тендера (конкурсу).
2.3. Документи, що підтверджують право здійснювати реалізацію майна шляхом проведення прилюдних торгів (аукціонів) і (або) операції з нерухомістю в порядку, передбаченому законодавством та право здійснювати реалізацію майна на комісійних умовах.
2.4. Наявність ліцензій на реалізацію окремих видів майна у відповідності до чинного законодавства, які б забезпечували найбільший комплекс послуг з реалізації арештованого майна.
2.5. Наявність досвіду роботи не менше двох років у цій чи аналогічній сфері діяльності.
2.6. Документи, що підтверджують наявність мережі філій у більшості областей України.
2.7. Інформація щодо результатів здійснення діяльності з реалізації арештованого майна протягом поточного року та відсутності протягом даного періоду під час здійснення такої реалізації порушень вимог чинного законодавства, в тому числі відсутність заборгованості з перерахування органам державної виконавчої служби коштів, отриманих від реалізації майна боржників (подається претендентами, що здійснюють реалізацію арештованого майна протягом поточного року).

3. **Фінансове становище підприємства (організації).**
3.1. Зареєстрований і фактично сплачений статутний капітал.
3.2. Фінансова спроможність загального (власного та позичкового) капіталу.
3.3. Прибуток з діяльності протягом останніх двох років.
3.4. Завірена копія фінансового балансу за попередній рік.
3.5. Результати останньої аудиторської перевірки (нотаріально засвідчена копія аудиторського висновку).
3.6. Довідка підприємства (організації) про наявність/відсутність непогашеного кредиту.
3.7. Наявність боргових зобов'язань при здійсненні діяльності, пов'язаної з наданням аналогічних послуг.
4. **Технічний потенціал підприємства (організації) та його філій.**
4.1. Технічні можливості підприємства та кожної філії окремо із забезпечення організації зберігання та реалізації майна та виконання взятих зобов'язань, зокрема:
наявність відповідних приміщень (власних, або які перебувають у користуванні на підставі цивільно-правових договорів), які забезпечують необхідні умови для проведення прилюдних торгів (аукціонів) та комісійної торгівлі;
наявність складських приміщень та їх технічні характеристики;
наявність території для прийому і зберігання арештованих транспортних засобів;
наявність парку транспортних засобів, необхідних для транспортування арештованого майна;
можливість оперативного прийняття арештованого майна від митних та інших органів.
4.2. Досвід роботи із забезпечення організації зберігання та реалізації майна.

Документи з проведення тендера (конкурсу) подаються претендентом у двох примірниках безпосередньо секретарю тендерної (конкурсної) комісії за адресою:
Департамент державної виконавчої служби Міністерства юстиції України
м. Київ, вул. Артема 73 .
Тендер (конкурс) відбудеться о 11-00 год. <u>30 листопада 2010 року</u>
за адресою: Міністерство юстиції України
01001, м. Київ, пров. Рильський, 10 (зал для конференцій каб. 202).

ProCredit Bank
ПроКредит Банк

Квартальна фінансова звітність АТ "ПроКредит Банк" за III квартал 2010 р.

Ліцензія НБУ № 195 від 13.10.2003 р.

БАЛАНС

тис. грн.

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року
1	2	3	4
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	267200	290410
2	Торгові цінні папери	-	-
3	Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визначенням результату переоцінки у фінансових результатах	-	-
4	Кошти в інших банках, у тому числі:	7914	275672
4.1	В іноземній валюті	7914	255603
5	Резерви під знецінення коштів в інших банках	(261)	(2791)
5.1	Резерви у відсотках до активу	3.30	1.01
6	Кредити та заборгованість клієнтів, у тому числі:	2157731	2286161
6.1	Кредити та заборгованість юридичних осіб, у тому числі:	926947	808935
6.1.1	В іноземній валюті	660053	637567
6.2	Кредити та заборгованість фізичних осіб, у тому числі:	1230784	1477226
6.2.1	В іноземній валюті	861106	1116054
7	Резерви під знецінення кредитів	(255267)	(242672)
7.1	Резерви у відсотках до активу	11.83	10.61
8	Цінні папери в портфелі банку на продаж	12760	1395
9	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	(1077)	(1145)
9.1	Резерви у відсотках до активу	8.44	82.08
10	Цінні папери в портфелі банку до погашення	85070	6000
11	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	-	-
11.1	Резерви у відсотках до активу	-	-
12	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	-	-
13	Інвестиційна нерухомість	-	-
14	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	6311	6311
15	Відстрочений податковий актив	27367	24096
16	Основні засоби та нематеріальні активи	153898	158387
17	Інші фінансові активи	22206	17757
18	Резерви під інші фінансові активи	(433)	(1040)
18.1	Резерви у відсотках до активу	1.95	5.86
19	Інші активи	14549	5805
20	Резерви під інші активи	(1647)	(1135)
20.1	Резерви у відсотках до активу	11.32	19.55
21	Довгострокові активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	-	-
22	Резерви під зменшення корисності інвестицій в асоційовані й дочірні компанії, що утримуються з метою продажу	-	-
22.1	Резерви у відсотках до активу	-	-
23	**Усього активів, у тому числі:**	**2496321**	**2823211**
23.1	В іноземній валюті	1501490	2021182
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
24	Кошти банків, у тому числі:	29040	-
24.1	В іноземній валюті	-	-
25	Кошти юридичних осіб, у тому числі:	298434	224926
25.1	В іноземній валюті	72530	51687
25.2	Кошти юридичних осіб на вимогу, у тому числі:	290711	203628
25.2.1	В іноземній валюті	71285	48894
26	Кошти фізичних осіб, у тому числі:	1115495	974870
26.1	В іноземній валюті	699095	660925
26.2	Кошти фізичних осіб на вимогу, у тому числі:	450339	366995
26.2.1	В іноземній валюті	297889	266991
27	Боргові цінні папери, емітовані банком, у тому числі:	-	34039
27.1	В іноземній валюті	-	-
28	Інші залучені кошти	604474	1141199
29	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	-	-
30	Відстрочені податкові зобов'язання	-	-
31	Резерви за зобов'язаннями	1516	539
32	Інші фінансові зобов'язання	16975	10726
33	Інші зобов'язання	82098	9157
34	Субординований борг	119495	185682
35	Зобов'язання, що пов'язані з довгостроковими активами призначеними для продажу чи групами вибуття	-	-
36	**Усього зобов'язань, у тому числі:**	**2267527**	**2581138**
36.1	В іноземній валюті	1583433	2046681
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
37	Статутний капітал	227000	227000
38	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	-	-
39	Емісійні різниці	778	778
40	Резерви, капіталізовані дивіденди та інші фонди банку	-	61600
41	Резерви переоцінки необоротних активів, у тому числі:	42546	44913
41.1	Резерви переоцінки нерухомості	42546	44913
41.2	Резерви переоцінки нематеріальних активів	-	-
42	Резерви переоцінки цінних паперів	-	-
43	Резерви переоцінки за операціями хеджування	-	-
44	Прибуток/Збиток минулих років	(28251)	2368
45	Прибуток/Збиток поточного року	(13279)	(94586)
46	**Усього власного капіталу**	**228794**	**242073**
47	**Усього пасивів**	**2496321**	**2823211**

Звіт про фінансові результати

тис. грн.

Рядок	Найменування статті	На звітну дату кварталу: поточного року	На звітну дату кварталу: попереднього фінансового року
1	2	3	4
1	**Чистий процентний дохід/Чисті процентні витрати:**	**144592**	**158603**
1.1	Процентні доходи	277496	316203
1.2	Процентні витрати	(132904)	(157600)
2	**Чистий комісійний дохід/Чисті комісійні витрати:**	**36729**	**28457**
2.1	Комісійні доходи	45313	33101
2.2	Комісійні витрати	(8584)	(4644)
3	Результат від торговельних операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку	-	-
4	Результат від операцій з хеджування	-	-
5	Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю з визначенням результату переоцінки у фінансових результатах	-	-
6	Результат від торгівлі іноземною валютою	7381	23195
7	Прибуток/збиток, який виникає під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	-	-
8	Прибуток/збиток, який виникає під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	-	-
9	Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	-	-
10	Результат від переоцінки іноземної валюти	209	(1676)
11	Резерви під заборгованість за кредитами	(11540)	(100434)
12	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	-	-
13	Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	-	-
14	Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	-	-
15	Банківські резерви на покриття ризиків і втрат	(1004)	(619)
16	Інші операційні доходи	5856	7674
17	Доходи/Витрати від дострокового погашення заборгованості	-	-
18	Адміністративні та інші операційні витрати	(198773)	(203747)
19	Результат від участі в капіталі	-	-
19.1	Дохід від участі в капіталі	-	-
19.2	Втрати від участі в капіталі	-	-
20	Доход/Збиток від довгострокових активів, призначених для продажу	-	-
21	**Прибуток/збиток до оподаткування**	**(16550)**	**(88547)**
22	Витрати на податок на прибуток	3271	21027
23	**Прибуток/збиток після оподаткування**	**(13279)**	**(67520)**
24	Чистий прибуток/збиток від продажу довгострокових активів, призначених для продажу	-	-
25	**Чистий прибуток/збиток банку**	**(13279)**	**(67520)**

Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках"

тис. грн.

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	Зміни після дати останньої річної звітності (+; -)
1	2	3	4	5
1	Гарантії, що надані	20781	19540	+1241
2	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	-	-	-
3	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	54205	36519	+17686
4	Надана застава	7914	-	+7914

Примітка. "Рахунки довірчого управління" не заповнюється у зв'язку з відсутністю даних.

Примітка "Окремі показники діяльності банку"

тис. грн.

Рядок	Найменування рядка	На звітну дату	Нормативні показники
1	2	3	4
1	Регулятивний капітал банку (тис. грн.)	347188	120000
2	Адекватність регулятивного капіталу[1] (%)	14.23	Не менше 10%
3	Співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (%)	12.75	Не менше 9%
4	Поточна ліквідність[2] (%)	46.87	Не менше 40%
5	Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (%)	5.88	Не більше 25%
6	Великі кредитні ризики (%)	0.00	Не більше 8-кратного розміру РК
7	Максимальний розмір кредитів,гарантій та поручительств,наданих одному інсайдеру (%)	0.70	Не більше 5%
8	Максимальний сукупний розмір кредитів,гарантій та поручительств,наданих інсайдерам (%)	2.98	Не більше 30%
9	Рентабельність активів[3] (%)	0.00	Х
10	Норматив ризику загальної відкритої (довгої/короткої) валютної позиції банку (%)	31.29	Не більше 30%
11	Кредитні операції, що класифіковані як стандартні (тис. грн.)	1567023	Х
11.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	8853	Х
12	Кредитні операції, що класифіковані як під контролем (тис. грн.)	273716	Х
12.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	10321	Х
13	Кредитні операції, що класифіковані як субстандартні (тис. грн.)	154280	Х
13.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	34025	Х
14	Кредитні операції, що класифіковані як сумнівні (тис. грн.)	99931	Х
14.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	62343	Х
15	Кредитні операції, що класифіковані як безнадійні (тис. грн.)	115340	Х
15.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	115340	Х
16	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	(27.89)	Х
17	Сума сплачених дивідендів за 2010 рік на одну:	-	Х
17.1	Просту акцію	-	Х
17.2	Привілейовану акцію	-	Х
18	Перелік учасників (акціонерів) банку, які прямо та опосередковано володіють 10 % і більше відсотками статутного капіталу банку	1. Європейський банк Реконструкції та Розвитку (EBRD), код країни - 826, пряма участь - 15.2169%, опосередкована участь - 0.0000%. 2. ПроКредит Холдінг АГ (ProCredit Holding AG), код країни - 276, пряма участь - 45.6547%, опосередкована участь - 0.0000%. 3.Кредитна установа для Відбудови (Kreditanstalt für Wiederaufbau), код країни -276, пряма участь - 39.1284%, опосередкована участь - 45.6547%	Х

[1]Адекватність регулятивного капіталу - відображає здатність банку своєчасно і в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями, що випливають із торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру.
[2]Поточна ліквідність - спроможність банку вчасно виконувати свої поточні зобов'язання (до 31 дня) перед клієнтами.
[3]Рентабельність активів - показник ефективності використання активів.

Голова Правління *Зузанне Декер*
Головний бухгалтер *Смолінський В. В.*

Фінансова звітність ВАТ "Дойче Банк ДБУ" за 3 квартал 2010 року

**Баланс
за 3 квартал 2010 року
ВАТ "Дойче Банк ДБУ"**

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року
1	2	4	5
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	69 100	853
2	Торгові цінні папери	0	0
3	Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визначенням результату переоцінки у фінансових результатах	0	0
4	Кошти в інших банках, у тому числі:	0	54 008
4.1	В іноземній валюті	0	0
5	Резерви під знецінення коштів в інших банках	0	(540)
5.1	Резерви у відсотках до активу	0	1
6	Кредити та заборгованість клієнтів, у тому числі:	0	0
6.1	Кредити та заборгованість юридичних осіб, у тому числі:	0	0
6.1.1	В іноземній валюті	0	0
6.2	Кредити та заборгованість фізичних осіб, у тому числі:	0	0
6.2.1	В іноземній валюті	0	0
7	Резерви під знецінення кредитів	0	0
7.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
8	Цінні папери в портфелі банку на продаж	187 040	166 170
9	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	0	0
9.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
10	Цінні папери в портфелі банку до погашення	0	0
11	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	0	0
11.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
12	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	0	0
13	Інвестиційна нерухомість	0	0
14	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	0	0
15	Відстрочений податковий актив	6 007	2 080
16	Основні засоби та нематеріальні активи	1 555	1 610
17	Інші фінансові активи	60	2
18	Резерви під інші фінансові активи	(2)	0
18.1	Резерви у відсотках до активу	4	0
19	Інші активи	474	439
20	Резерви під інші активи	(180)	(31)
20.1	Резерви у відсотках до активу	38	7
21	Довгострокові активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	0	0
22	Резерви під зменшення корисності інвестицій в асоційовані й дочірні компанії, що утримуються з метою продажу	0	0
22.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
23	**Усього активів, у тому числі:**	**264 054**	**224 591**
23.1	В іноземній валюті	37 985	431
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
24	Кошти банків, у тому числі:	0	0
24.1	В іноземній валюті	0	0
25	Кошти юридичних осіб, у тому числі:	47 976	1 256
25.1	В іноземній валюті	37 890	434
25.2	Кошти юридичних осіб на вимогу, у тому числі:	47 976	1 256
25.2.1	В іноземній валюті	37 890	434
26	Кошти фізичних осіб, у тому числі:	0	0
26.1	В іноземній валюті	0	0
26.2	Кошти фізичних осіб на вимогу, у тому числі:	0	0
26.2.1	В іноземній валюті	0	0
27	Боргові цінні папери, емітовані банком, у тому числі:	0	0
27.1	В іноземній валюті	0	0
28	Інші залучені кошти	0	0
29	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	0
30	Відстрочені податкові зобов'язання	0	0
31	Резерви за зобов'язаннями	5 932	1 215
32	Інші фінансові зобов'язання	97	0
33	Інші зобов'язання	5 400	7
34	Субординований борг	0	0
35	Зобов'язання, що пов'язані з довгостроковими активами, призначеними для продажу, чи групами вибуття	0	0
36	**Усього зобов'язань, у тому числі:**	**59 405**	**2 478**
36.1	В іноземній валюті	49 212	1 649
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
37	Статутний капітал	228 666	228 666
38	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	0	0
39	Емісійні різниці	0	0
40	Резерви, капіталізовані дивіденди та інші фонди банку	0	0
41	Резерви переоцінки необоротних активів, у тому числі:	0	0
41.1	Резерви переоцінки нерухомості	0	0
41.2	Резерви переоцінки нематеріальних активів	0	0
42	Резерви переоцінки цінних паперів	0	0
43	Резерви переоцінки за операціями хеджування	0	0
44	Прибуток/Збиток минулих років	(6 553)	0
45	Прибуток/Збиток поточного року	(17 464)	(6 553)
46	**Усього власного капіталу**	**204 649**	**222 113**
47	**Усього пасивів**	**264 054**	**224 591**

Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках" за 3 квартал 2010 року ВАТ "Дойче Банк ДБУ"

(тис.грн)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	Зміни після дати останньої річної звітності (+;-)
1	2	3	4	5
1	Гарантії, що надані	34 886	6 076	+ 28 809
2	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0	0
3	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	294 432	0	+ 294 432
4	Надана застава	0	0	0

**Звіт про фінансові результати
за 3 квартал 2010 року
ВАТ "Дойче Банк ДБУ"**

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату кварталу: поточного року	попереднього фінансового року
1	2	3	4
1	Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	5 918	0
1.1	Процентні доходи	5 920	0
1.2	Процентні витрати	(2)	0
2	Чистий комісійний дохід/(Чисті комісійні витрати)	474	0
2.1	Комісійні доходи	596	0
2.2	Комісійні витрати	(122)	0
3	Результат від торгових операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку	0	0
4	Результат від операцій з хеджування	0	0
5	Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	0	0
6	Результат від торгівлі іноземною валютою	72	0
7	Прибуток/(Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	0	0
8	Прибуток/(Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	0	0
9	Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	0	0
10	Результат від переоцінки іноземної валюти	(218)	0
11	Резерви під заборгованість за кредитами	538	0
12	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	0	0
13	Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	0	0
14	Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	0	0
15	Резерви за зобов'язаннями	(4 717)	0
16	Інші операційні доходи	5	0
17	Доходи/(Витрати) від дострокового погашення заборгованості	0	0
18	Адміністративні та інші операційні витрати	(23 463)	0
19	Результат від участі в капіталі	0	0
19.1	Дохід від участі в капіталі	0	0
19.2	Втрати від участі в капіталі	0	0
20	Дохід/(Збиток) від довгострокових активів, призначених для продажу	0	0
21	Прибуток/(Збиток) до оподаткування	(21 391)	0
22	Витрати на податок на прибуток	3 927	0
23	Прибуток/(Збиток) після оподаткування	(17 464)	0
24	Чистий прибуток/(збиток) від продажу довгострокових активів, призначених для продажу	0	0
25	Чистий прибуток/(збиток) банку	(17 464)	0

**Примітка "Окремі показники діяльності банку"
за 3 квартал 2010 року
ВАТ "Дойче Банк ДБУ"**

Рядок	Найменування рядка	На звітну дату	Нормативні показники
1	2	3	4
1	Регулятивний капітал банку (тис. грн.)	200 546	120000
2	Адекватність регулятивного капіталу (%)	388.3	не менше 12%
3	Співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (%)	77.1	не менше 9%
4	Поточна ліквідність (%)	533.55	не менше 40%
5	Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (%)	13.39	не більше 25%
6	Великі кредитні ризики (%)	13.39	не більше 800%
7	Максимальний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (%)	0	не більше 5%
8	Максимальний сукупний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (%)	0	не більше 30%
9	Рентабельність активів (%)	0	x
10	Кредитні операції, що класифіковані як "стандартні" (тис. грн.)	0	x
10.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	0	x
11	Кредитні операції, що класифіковані як "під контролем" (тис. грн.)	8038	x
11.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	563	x
12	Кредитні операції, що класифіковані як "субстандартні" (тис. грн.)	26848	x
12.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	5370	x
13	Кредитні операції, що класифіковані як "сумнівні" (тис. грн.)	0	x
13.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	0	x
14	Кредитні операції, що класифіковані як "безнадійні" (тис. грн.)	0	x
14.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	0	x
15	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	(0,08)	x
16	Сума сплачених дивідендів за 2009 рік на одну:	0	x
16.1	Просту акцію	0	x
16.2	Привілейовану акцію	0	x
17	Перелік учасників (акціонерів) банку, які прямо та опосередковано володіють 10 і більше відсотками статутного капіталу банку	Дойче Банк АГ код країни 276 пряма участь 100% опосередкована участь 0%	x

Голова Правління **Сєрьогін К.В.**
Головний бухгалтер **Рибенко О.В.**

Фінансова звітність АТ "БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА" (м. Харків) за 3 квартал 2010 р.

м.Харків, пр.Леніна, 36
тел.(057)702-62-61
факс(057)758-60-46
E-Mail:bank@goldengate.kharkov.ua
www.goldengate.kharkov.ua

**Баланс
АТ "БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА"
за 3 квартал 2010 р.**

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року
1	2	3	4
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	164464	99343
2	Торгові цінні папери	0	0
3	Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визначенням результату переоцінки у фінансових результатах	0	0
4	Кошти в інших банках, у тому числі:	553	1657
4.1	В іноземній валюті	553	1657
5	Резерви під знецінення коштів в інших банках	(11)	(33)
5.1	Резерви у відсотках до активу	2	2
6	Кредити та заборгованість клієнтів, у тому числі :	975755	859708
6.1	Кредити та заборгованість юридичних осіб, у тому числі :	459932	365974
6.1.1	В іноземній валюті	147282	129720
6.2	Кредити та заборгованість фізичних осіб, у тому числі :	515823	493734
6.2.1	В іноземній валюті	182299	205380
7	Резерви під знецінення кредитів	(102802)	(68625)
7.1	Резерви у відсотках до активу	11	8
8	Цінні папери в портфелі банку на продаж	0	0
9	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	0	0
9.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
10	Цінні папери в портфелі банку до погашення	0	0
11	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	0	0
11.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
12	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	0	0
13	Інвестиційна нерухомість	666	666
14	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	194	644
15	Відстрочений податковий актив	0	73
16	Основні засоби та нематеріальні активи	47393	45634
17	Інші фінансові активи	8026	8203
18	Резерви під інші фінансові активи	(3604)	(2244)
18.1	Резерви у відсотках до активу	45	27
19	Інші активи	1884	1142
20	Резерви під інші активи	(6)	(10)
20.1	Резерви у відсотках до активу	0	1
21	Довгострокові активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	0	0
22	Резерви від зменшення корисності інвестицій в асоційовані й дочірні компанії, що утримуються з метою продажу	0	0
22.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
23	**Усього активів, у тому числі :**	**1092512**	**946158**
23.1	В іноземній валюті	310722	360834
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
24	Кошти банків, у тому числі :	35974	77564
24.1	В іноземній валюті	0	0
25	Кошти юридичних осіб, у тому числі :	352053	216365
25.1	В іноземній валюті	21435	10412
25.2	Кошти юридичних осіб на вимогу, у тому числі:	202597	99853
25.2.1	В іноземній валюті	3320	3542
26	Кошти фізичних осіб, у тому числі:	563553	509085
26.1	В іноземній валюті	320217	368094
26.2	Кошти фізичних осіб на вимогу, у тому числі :	45861	34847
26.2.1	В іноземній валюті	14942	8658
27	Боргові цінні папери, емітовані банком, у тому числі :	0	0
27.1	В іноземній валюті	0	0
28	Інші залучені кошти	0	0
29	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	0
30	Відстрочені податкові зобов'язання	4113	3522
31	Резерви за зобов'язаннями	72	139
32	Інші фінансові зобов'язання	4137	3630
33	Інші зобов'язання	1414	632
34	Субординований борг	40162	20804
35	Зобов'язання, що пов'язані з довгостроковими активами, призначеними для продажу, чи групами вибуття	0	0
36	Усього зобов'язань, у тому числі:	1001478	831741
36.1	В іноземній валюті	343717	378594
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
37	Статутний капітал	119480	119480
38	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	0	0
39	Емісійні різниці	0	0
40	Резерви, капіталізовані дивіденди та інші фонди банку	2351	2351
41	Резерви переоцінки необоротних активів, у тому числі:	10565	10565
41.1	Резерви переоцінки нерухомості	10564	10564
41.2	Резерви переоцінки нематеріальних активів	0	0
42	Резерви переоцінки цінних паперів	0	0
43	Резерви переоцінки за операціями хеджування	0	0
44	Прибуток/Збиток минулих років	(17979)	573
45	Прибуток/Збиток поточного року	(23383)	(18552)
46	**Усього власного капіталу**	**91034**	**114417**
47	**Усього пасивів**	**1092512**	**946158**

В.О. Голови Правління **Штагер В.І..**
Головний бухгалтер **Лабжанія І.М.**

**Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках"
АТ "БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА"
за 3 квартал 2010 року**

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	Зміни після дати останньої річної звітності (+;-)
1	2	3	4	5
1	Гарантії, що надані	9793	6941	2852
2	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0	0
3	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	127220	86893	40327
4	Надана застава	74723	138087	(63364)

В.О. Голови Правління **Штагер В.І..**
Головний бухгалтер **Лабжанія І.М.**

Примітка "Рахунки довірчого управління" не заповнюється у зв'язку із відсутністю даних.

**Звіт про фінансові результати
АТ "БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА"
за 3 квартал 2010 р.**

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату кварталу: поточного року	попереднього фінансового року
1	2	3	4
1	Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	17966	16849
1.1	Процентні доходи	107162	111029
1.2	Процентні витрати	(89196)	(94180)
2	Чистий комісійний дохід/(Чисті комісійні витрати)	17369	15956
2.1	Комісійні доходи	19756	17423
2.2	Комісійні витрати	(2387)	(1467)
3	Результат від торгових операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку	0	849
4	Результат від операцій з хеджування	0	0
5	Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	0	0
6	Результат від торгівлі іноземною валютою	3781	7127
7	Прибуток (Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових ативів за процентною ставкою вищою, або нижчою, ніж ринкова	0	0
8	Прибуток (Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою вищою, або нижчою, ніж ринкова	3	5
9	Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	0	0
10	Результат від переоцінки іноземної валюти	(903)	1114
11	Резерви під заборгованість за кредитами	(34160)	(15964)
12	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	0	0
13	Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	0	0
14	Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	0	0
15	Резерви за зобов'язаннями	67	0
16	Інші операційні доходи	3396	1424
17	Доходи/(Витрати) від дострокового погашення заборгованості	0	0
18	Адміністративні та інші операційні витрати	(30205)	(30624)
19	Результат від участі в капіталі	0	0
19.1	Дохід від участі в капіталі	0	0
19.2	Втрати від участі в капіталі	0	0
20	Дохід/(збиток) від довгострокових активів, призначених для продажу	0	0
21	Прибуток/(Збиток) до оподаткування	(22686)	(3264)
22	Витрати на податок на прибуток	(697)	(146)
23	Прибуток/(Збиток) після оподаткування	(23383)	(3410)
24	Чистий прибуток/(збиток) від продажу довгострокових активів, призначених для продажу	0	0
25	Чистий прибуток/(збиток) банку	(23383)	(3410)

В.О. Голови Правління **Штагер В.І..**
Головний бухгалтер **Лабжанія І.М.**

**Примітка "Окремі показники діяльності банку"
АТ "БАНК ЗОЛОТІ ВОРОТА"
за 3 квартал 2010 року**

Рядок	Найменування рядка	На звітну дату	Нормативні показники
1	2	3	4
1	Регулятивний капітал банку (тис. грн.)	120072	Не менше 120000
2	Адекватність регулятивного капіталу (%)	15,94	Не менше 10
3	Співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (%)	10,65	Не менше 9
4	Поточна ліквідність (%)	91,50	Не менше 40
5	Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (%)	14,99	Не більше 15
6	Великі кредитні ризики (%)	295,86	Не більше 800
7	Максимальний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (%)	0,19	Не більше 2
8	Максимальний сукупний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (%)	0,58	Не більше 10*
9	Рентабельність активів (%)	(3,16)	x
10	Кредитні операції, що класифіковані як "стандартні" (тис.грн.)	121906	x
10.1	Сформований резерв за такими операціями (тис.грн.)	606	x
11	Кредитні операції, що класифіковані як "під контролем" (тис.грн.)	541775	x
11.1	Сформований резерв за такими операціями (тис.грн.)	6878	x
12	Кредитні операції, що класифіковані як "субстандартні" (тис.грн.)	317968	x
12.1	Сформований резерв за такими операціями (тис.грн.)	5200	x
13	Кредитні операції, що класифіковані як "сумнівні" (тис.грн.)	50164	x
13.1	Сформований резерв за такими операціями (тис.грн.)	12228	x
14	Кредитні операції, що класифіковані як "безнадійні" (тис.грн.)	3319	x
14.1	Сформований резерв за такими операціями (тис.грн.)	3323	x
15	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0	x
16	Сума сплачених дивідендів за 2009 рік на одну:	0	x
16.1	Просту акцію	0	x
16.2	Привілейовану акцію	0	x
17	Перелік учасників (акціонерів) банку, які прямо та опосередковано володіють 10% і більше відсотками статутного капіталу банку	1.Кузнєцов Яків Михайлович, Україна, код країни 804, пряма участь 27,1916%, опосередкована участь 0,1983 %. 2.Соломанін Григорій Анатолійович, Україна, код країни 804, пряма участь 10,0695%, опосередкована участь 11,5086%. 3.Вишневський Вадим, Німеччина, код країни 276, пряма участь 14,0803%, опосередкована участь 0,1836%. 4.Відкрите акціонерне товариство "Фінантек", Україна, код країни 804, пряма участь 11,5086%, опосередкована участь 0,0000%. 5.Черняк Євген Зельманович, Україна, код країни 804, пряма участь 10,4293%, опосередкована участь 0,0000%. 6. Добкін Марк Мойсейович, Україна, код країни 804, пряма участь 0,0000%, опосередкована участь 19,9066%.	x

** Банк не має права збільшувати обсяг операцій з інсайдерами Банку згідно абзаца 12 п. 1.3 гл. 1 розд. VIII Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 р. № 368.*

В.О. Голови Правління **Штагер В.І..**
Головний бухгалтер **Лабжанія І.М.**

Фінансова звітність ПАТ "АВАНТ-БАНК" за III квартал 2010 року

Україна, 03110, м. Київ, вул. І. Клименка, 23

**Баланс
за III квартал 2010 року
Публічне акціонерне товариство "АВАНТ-БАНК"**

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року
1	2	3	4
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	29 513	5 242
2	Торгові цінні папери	-	-
3	Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визначенням результату переоцінки у фінансових результатах	-	-
4	Кошти в інших банках, у тому числі:	12 225	9 806
4.1	В іноземній валюті	-	-
5	Резерви під знецінення коштів в інших банках	(2 445)	(1 960)
5.1	Резерви у відсотках до активу	20	20
6	Кредити та заборгованість клієнтів, у тому числі:	90 257	80 720
6.1	Кредити та заборгованість юридичних осіб, у тому числі:	7 299	720
6.1.1	В іноземній валюті	2 406	-
6.2	Кредити та заборгованість фізичних осіб, у тому числі:	82 958	80 000
6.2.1	В іноземній валюті	-	-
7	Резерви під знецінення кредитів	(2 815)	(1 633)
7.1	Резерви у відсотках до активу	3	2
8	Цінні папери в портфелі банку на продаж	-	-
9	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	-	-
9.1	Резерви у відсотках до активу	-	-
10	Цінні папери в портфелі банку до погашення	-	-
11	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	-	-
11.1	Резерви у відсотках до активу	-	-
12	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	-	-
13	Інвестиційна нерухомість	-	-
14	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	-	-
15	Відстрочений податковий актив	-	-
16	Основні засоби та нематеріальні активи	2 646	2 945
17	Інші фінансові активи	8	-
18	Резерви під інші фінансові активи	0	-
18.1	Резерви у відсотках до активу	3	-
19	Інші активи	23	18
20	Резерви під інші активи	0	-
20.1	Резерви у відсотках до активу	-	-
21	Довгострокові активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	-	-
22	Резерви під зменшення корисності інвестицій в асоційовані й дочірні компанії, що утримуються з метою продажу	-	-
22.1	Резерви у відсотках до активу	-	-
23	Усього активів, у тому числі:	129 412	95 138
23.1	В іноземній валюті	14 678	765
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
24	Кошти банків, у тому числі:	26 500	8 003
24.1	В іноземній валюті	-	-
25	Кошти юридичних осіб, у тому числі:	19 356	6 047
25.1	В іноземній валюті	12 079	-
25.2	Кошти юридичних осіб на вимогу, у тому числі:	14 670	6 047
25.2.1	В іноземній валюті	12 079	-
26	Кошти фізичних осіб, у тому числі:	2 717	771
26.1	В іноземній валюті	2 404	-
26.2	Кошти фізичних осіб на вимогу, у тому числі:	24	21
26.2.1	В іноземній валюті	-	-
27	Боргові цінні папери, емітовані банком, у тому числі:	-	-
27.1	В іноземній валюті	-	-
28	Інші залучені кошти	-	-
29	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	41	28
30	Відстрочені податкові зобов'язання	-	28
31	Резерви за зобов'язаннями	16	-
32	Інші фінансові зобов'язання	7	6
33	Інші зобов'язання	16	26
34	Субординований борг	-	-
35	Зобов'язання, що пов'язані з довгостроковими активами, призначеними для продажу, чи групами вибуття	-	-
36	Усього зобов'язань, у тому числі:	48 653	14 909
36.1	В іноземній валюті	14 483	-
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
37	Статутний капітал	80 000	80 000
38	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	-	-
39	Емісійні різниці	-	-
40	Резерви, капіталізовані дивіденди та інші фонди банку	229	-
41	Резерви переоцінки необоротних активів, у тому числі:	-	-
41.1	Резерви переоцінки нерухомості	-	-
41.2	Резерви переоцінки нематеріальних активів	-	-
42	Резерви переоцінки цінних паперів	-	-
43	Резерви переоцінки за операціями хеджування	-	-
44	Прибуток/Збиток минулих років	0	-
45	Прибуток/Збиток поточного року	530	229
46	**Усього власного капіталу**	**80 759**	**80 229**
47	**Усього пасивів**	**129 412**	**95 138**

**Звіт про фінансові результати
за III квартал 2010 року
Публічне акціонерне товариство "АВАНТ-БАНК"
Україна, 03110, м. Київ, вул. І. Клименка, 23**

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату кварталу: поточного року	попереднього фінансового року
1	2	3	4
1	Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	8 890	6 394
1.1	Процентні доходи	9 505	6 395
1.2	Процентні витрати	(615)	(1)
2	Чистий комісійний дохід/(Чисті комісійні витрати)	342	7
2.1	Комісійні доходи	353	9
2.2	Комісійні витрати	(11)	(2)
3	Результат від торгових операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку	-	-
4	Результат від операцій з хеджування	-	-
5	Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	-	-
6	Результат від торгівлі іноземною валютою	38	18
7	Прибуток/(Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	-	-
8	Прибуток/(Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	-	-
9	Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	-	-
10	Результат від переоцінки іноземної валюти	(41)	-
11	Резерви під заборгованість за кредитами	(1 668)	(2 729)
12	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	-	-
13	Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	-	-
14	Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	-	-
15	Банківські резерви на покриття ризиків і втрат	(16)	-
16	Інші операційні доходи	13	-
17	Доходи/(Витрати) від дострокового погашення заборгованості	-	-
18	Адміністративні та інші операційні витрати	(6 916)	(3 546)
19	Результат від участі в капіталі	-	-
19.1	Дохід від участі в капіталі	-	-
19.2	Втрати від участі в капіталі	-	-
20	Дохід/(Збиток) від довгострокових активів, призначених для продажу	-	-
21	Прибуток/(Збиток) до оподаткування	642	144
22	Витрати на податок на прибуток	(112)	(20)
23	Прибуток/(Збиток) після оподаткування	530	124
24	Чистий прибуток/(збиток) від продажу довгострокових активів, призначених для продажу	-	-
25	**Чистий прибуток/(збиток) банку**	**530**	**124**

**Примітка "Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках"
за III квартал 2010 року
Публічне акціонерне товариство "АВАНТ-БАНК"**

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	Зміни після дати останньої річної звітності (+;-)
1	2	3	4	5
1	Гарантії, що надані	172	35	137
2	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	-	-	-
3	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	2 000	2 000	-
4	Надана застава	-	-	-

**Примітка "Окремі показники діяльності банку"
за III квартал 2010 року
Публічне акціонерне товариство "АВАНТ-БАНК"**

Рядок	Найменування рядка	На звітну дату	Нормативні показники
1	2	3	4
1	Регулятивний капітал банку (тис.грн.)	80 715	120 000
2	Адекватність регулятивного капіталу (%)	75,82	Не < 10%
3	Співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (%)	59,95	Не < 9%
4	Поточна ліквідність (%)	102,71	Не < 40%
5	Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (%)	19,20	Не > 25%
6	Великі кредитні ризики (%)	72,97	Не > 800%
7	Максимальний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (%)	4,75	Не > 5%
8	Максимальний сукупний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (%)	7,25	Не > 30%
9	Рентабельність активів (%)	0,68	x
10	Кредитні операції, що класифіковані як "стандартні" (тис.грн.)	19 400	x
10.1	Сформований резерв за такими операціями (тис.грн.)	-	x
11	Кредитні операції, що класифіковані як "під контролем" (тис.грн.)	2 974	x
11.1	Сформований резерв за такими операціями (тис.грн.)	1	x
12	Кредитні операції, що класифіковані як "субстандартні" (тис.грн.)	73 397	x
12.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	3 543	x
13	Кредитні операції, що класифіковані як "сумнівні" (тис.грн.)	7 800	x
13.1	Сформований резерв за такими операціями (тис.грн.)	1 732	x
14	Кредитні операції, що класифіковані як "безнадійні" (тис.грн.)	-	x
14.1	Сформований резерв за такими операціями (тис.грн.)	-	x
15	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	6,62	x
16	Сума сплачених дивідендів за 2009 рік на одну:	-	x
16.1	Просту акцію	-	x
16.2	Привілейовану акцію	-	x
17	Перелік учасників (акціонерів) банку, які прямо та опосередковано володіють 10 і більше відсотками статутного капіталу банку	ТОВ "ЛОРЕНС ГРУП", Україна, 100%	x

Примітка "Рахунки довірчого управління" за III квартал 2010 року не надається, оскільки Банком не проводились операції з управління власністю та виконання інших послуг в інтересах та за дорученням клієнтів на правах довіреної особи.

Голова Правління **Качуровський Вадим Павлович**
Головний бухгалтер **Вічева Наталія Олександрівна**

Син прокурора збив трьох жінок

Трагедія сталася на Набережній Перемоги у Дніпропетровську. Водій джипу «Тойота-Прадо» збив трьох людей і втік з місця ДТП. Дві жінки, 1962 та 1967 років народження, загинули на місці, третя, сорока п'яти років, померла у лікарні.

Вони чекали на зелений сигнал світлофора на пішохідному переході посеред проїжджої частини. Розмітки тут не було через ремонтні роботи, проте знак пішохідного переходу є. Жертви аварії, за словами очевидців, лежали на відстані понад ста метрів одна від одної.

Покинуту автівку правоохоронці знайшли за півгодини у дворах. Цього самого дня затримали й підозрюваного у скоєнні наїзду. Як повідомили у прес-службі ГУМВС України в області, за фактом ДТП порушено карну справу за ч.3 ст.286 КК України, що передбачає позбавлення волі на строк від 7 до 12 років.

У прокуратурі області підтвердили: за кермом був син прокурора одного із районів міста. «Підозрюваного затримали згідно зі ст.115 КПК України. Нині він перебуває у слідчому ізоляторі. Протягом трьох днів суд обере йому запобіжний захід», — уточнила керівник прес-служби прокуратури області Світлана Чорна.

Тетяна КОЛЯДИНСЬКА.

Дніпропетровськ.

Рятувальники винесли 17 балонів

Прилуцькі рятувальники виявили мужність під час ліквідації пожежі в приміщенні, в якому зберігався 21 газовий балон. Чотири з них вибухнуло і полум'я перекинулося на покрівлю будинку, що стояв поряд. На щастя, при цьому не постраждав 57-річний господар, який увімкненням світла запалив газоповітряну суміш від погано закрученого балона. Незважаючи на загрозу вибуху, пожежники винесли 17 розігрітих газових балонів у безпечне місце. Підрозділи МНС Прилук, ліквідувавши пожежу, врятували від згорання дві оселі та господарчі будівлі, **повідомляє наш чернігівський власкор Сергій ПАВЛЕНКО.**

Хмельницький — краще місто

Такими стали підсумки рейтингового дослідження «ТОП-100. Кращі міста й регіони України». Хмельницький посів перше місце у соціально-економічному розвитку серед II групи міст, куди входять населені пункти з населенням від 100 до 500 тисяч. До уваги взяли понад три десятки статистичних показників економічного й соціального характеру сімдесяти найбільших міст. До уваги бралися дані розвитку міст і регіонів і в періоди активного економічного зростання економіки в 2005—2008 роках, і у час економічного спаду 2008—2009 років.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

Співробітництво у військовій сфері з Євросоюзом

Вчора начальник Генштабу — Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Григорій Педченко зустрівся із військовою делегацією ЄС на чолі з головою військового комітету Європейського Союзу генералом Хаканом Сиреном. Обговорювали ключові аспекти і перспективи взаємодії у рамках спільної політики безпеки та оборони. Під час офіційного діалогу йшлося також про інтеграцію України в Європу у сфері економіки, культури, військового співробітництва з метою набуття нашої держави членства в ЄС. Зокрема, начальник Генштабу ЗС України відзначив, що вже залучено наш санітарний літак аеромедичної евакуації АН-26 «Віта» до складу багатонаціональної тактичної групи ЄС «Балтійська».

На знімку: під час офіційної зустрічі.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

СПОРТ

Лише результати

Футбол. Ліга чемпіонів. Груповий раунд. 3-й тур. 20 жовтня.

Група А. «Інтер» (Італія) — «Тоттенгем» (Англія). 4:3. «Твенте» (Нідерланди) — «Вердер» (Німеччина). 1:1. «Інтер» — 7 очок, «Тоттенгем» — 4, «Твенте», «Вердер» — по 2.

Група В. «Шальке-04» (Німеччина) — «Хапоель» (Ізраїль, Тель-Авів). 3:1. «Ліон» (Франція) — «Бенфіка» (Португалія). 2:0. «Ліон» — 9, «Шальке-04» — 6, «Бенфіка» — 3, «Хапоель» — 0.

Група С. «Рейнджерс» (Шотландія) — «Валенсія» (Іспанія). 1:1. «Манчестер Юнайтед» (Англія) — «Бурсаспор» (Туреччина). 1:0. «Манчестер Юнайтед» — 7, «Рейнджерс» — 5, «Валенсія» — 4, «Бурсаспор» — 0.

Група D. «Панатінаїкос» (Греція) — «Рубін» (Росія). 0:0. «Барселона» (Іспанія) — «Копенгаген» (Данія). 2:0. «Барселона» — 7, «Копенгаген» — 6, «Рубін» — 2, «Панатінаїкос» — 1.

Як їздитимемо?

Залізниця запевняє: швидко, зручно й безпечно!

НА ЗДОБУТТЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРЕМІЇ УКРАЇНИ В ГАЛУЗІ НАУКИ І ТЕХНІКИ

Те, що для японців, французів і німців уже буденність — експреси зі швидкістю в 300 км/год і вище — українським пасажирам ще здається фантастикою. Проте в Україні вже створена й реалізується національна модель розвитку швидкісного руху на залізницях, а економічний ефект від модернізації старих і будівництва нових ліній з одночасним збільшенням їх пропускної спроможності становить сумарно понад 3 млрд. гривень.

Не було б щастя...

За обсягами перевізної роботи Україна посідає друге місце в Європі (після Росії), в 2,8 разу випереджаючи у вантажних перевезеннях Німеччину й в 4,3 разу — Францію. Середня вантажонапруженість на наших залізницях (інтенсивність руху) більша, ніж в європейських країнах в 3—3,5 разу, а на головних напрямках руху — більш як у 4—5 разів.

Але на сьогодні це не так досягнення, як проблема вітчизняного залізничного транспорту. Річ у тім, що тими самими рейками у нас курсують і пасажирські експреси, і вантажні потяги.

Змішаний рух — спадщина мережі залізниць ще радянського проектування. До певного часу це було на руку самій «Укрзалізниці», оскільки давало змогу отримувати прибутково, обслуговуючи практично весь народногосподарський комплекс. Однак при змішаному русі великих швидкостей не можна розвити, що й довів досвід впровадження швидкісного руху в Росії й експлуатації наших модернізованих шляхів у напрямках Київ—Харків і Київ—Дніпропетровськ, де вже курсують прискорені пасажирські потяги денного типу. І там, і там гальмом для впровадження постійного швидкісного руху стали прохідні тут же вантажні потяги (до слова, у Росії впровадження швидкісного руху на лінії Москва — С-Петербург затягнулося на 30 років, почавшись з середини 1970-х років).

Ситуацією одразу скористався автотранспорт, перебравши на себе вантажі, які потребують швидкої доставки. Але для вітчизняної економіки така конкуренція перевізників — прямі збитки. Непорівнянні витрати палива на маршрутах автофургонів і потягів на електротязі, а екологія й розбиті автотраси, особливо в промислових регіонах, однозначно вказують на необхідність розвитку саме залізничного швидкісного руху, здатного здійснювати масові пасажирські й вантажні перевезення на далекі відстані, що особливо важливо для економіки.

Винятково український продукт

Ще в середині 90-х років «Укрзалізниця» поставила перед своїми профільними інститутами завдання: прорахувати можливості поділу на українських залізницях вантажного й пасажирського рухів і на основі розділених маршрутів — облаштованості необхідної модернізованої інфраструктури з виробництвом для цього спеціального устаткування.

Причому, особливо наголошувалось, щоб механізми й технології, які замінять ручну працю на залізниці, були б вітчизняного виробництва. Так фактично стартував новий напрямок вітчизняного машинобудування — залізничне.

На сьогодні у центрах механізації українських залізниць, нарівні із кращими зразками закордонної техніки для ремонту й модернізації колії під нові швидкості, уже впроваджено 42 нові колієремонтні та 21 рейкозварювальна машини нового покоління, виготовлені на ВАТ «Каховський завод електрозварювального обладнання».

Ретельна діагностика роботи рейкових колій та інших елементів залізничної інфраструктури на предмет поведінки під час підвищених швидкостей та інтенсивності руху лягли в основу створення **вдосконалених конструкцій і технологій верхньої будови колії:** суцільнозварних рейкових плітей і безстикових стрілочних переводів (так званий «оксамитовий шлях»), нових пружних рейкових скріплень для залізобетонних шпал, нових технологій ремонтів колії.

У підсумку це забезпечило підвищення швидкості руху пасажирських потягів на головних напрямках (понад 5 тис. км модернізованого шляху) до 140—160 км/год. проти раніше встановлених 120 км/год.

Серед новацій, освоєних при цьому виробництвом, особливо виділяються розробки Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона. Одержання рівноміцних зварних з'єднань — завдання, яке до останнього часу не було вирішене в жодній з країн. Українська технологія контактного зварювання пульсуючим оплавленням (одночасно виконується натяг рейкової пліті, що рятує її від впливу температур) запатентована в США, Китаї, Росії, Великій Британії, а серія рейкозварювальних машин — навісних, стаціонарних, рейкових, які слідом за цим випустив Каховський завод електрозварювального обладнання, становить понад 80 відсотків світового парку такої техніки.

Характерно, що всі технічні нововведення — а це суцільнозварні стрілочні переводи з безперервною поверхнею кочення (виготовляє ВАТ «Дніпропетровський стрілочний завод»), залізничні хрестовини із привареними рейковими кінцями (новітня спільна розробка Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона й Дніпропетровського стрілочного заводу), безпідкладочні пружні скріплення розробки Львівського ТзОВ «Корпорація колійні ремонтні технології», які прийшли на зміну неекономічним клемно-болтовим скріпленням і багато чого іншого — впроваджувалися дуже швидко, практично протягом останніх 10 років. Сприяла цьому скоординована робота «Укрзалізниці», галузевих промислових підприємств і провідних учених галузевої науки.

Узагальнений результат діяльності фахівців залізничної галузі, промислових і наукових центрів під назвою «**Будівництво та реконструкція залізничної мережі України для збільшення пропускної спроможності та запровадження швидкісного руху поїздів**» висунуто на здобуття Державної премії України в галузі науки й техніки. Робота спрямована на модернізацію залізничної інфраструктури, організацію й впровадження в Україні швидкісного залізничного руху 160—200 км/год.

Авторський колектив представляють: *Михайло Костюк, генеральний директор «Укрзалізниці», Володимир Козак, голова Комітету з питань транспорту і зв'язку Верховної Ради України, Едуард Даніленко, професор кафедри «Реконструкція та експлуатація залізниць і споруд» Державного економіко-технологічного університету транспорту, Ярослав Микитин, Герой України, генеральний директор ВАТ «Каховський завод електрозварювального обладнання», Сергій Тараненко, генеральний директор ВАТ «Дніпропетровський стрілочний завод», Ярослав Дубневич, президент ТзОВ «Корпорація колійні ремонтні технології», Юрій Швець, завідувач групи Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона НАН України, Олександр Мазур, директор ТОВ «Технопарк ІЕЗ імені Є. О. Патона», Василь Яковлєв, головний інженер Головного управління колійного господарства «Укрзалізниці», Віталій Алейник, начальник Головного управління перевезень «Укрзалізниці».*

Без альтернативи

Маючи такий науково-практичний арсенал, «Укрзалізниця» розпочала вже створення нового транспортного коридору пасажирського призначення Львів — Київ — Харків і далі до Донецька, Дніпропетровська з розгалуженнями в південному напрямку.

Цей хід планується максимально звільнити від вантажопотоків, створивши такі вимоги й характеристики інфраструктури, які забезпечать на всій довжині швидкість 160 км/год і вище. «Але при розміщенні залізничного полотна в межах міст і сіл на пряме збільшення швидкості ми не підемо, тому що у безпеки руху немає альтернативи. Навіть за повної технічної готовності колії, за наявності відповідного рухомого складу необхідно подбати про масове огородження залізничної інфраструктури від населених пунктів, про систему дворівневих переїздів та інші протиаварійні заходи. Не можна, щоб станцію, де відбувається маневрова робота з вантажними потягами, прошивав швидкісний поїзд. Отже, шукатимемо технологічну сумісність цих проектів», — зазначає генеральний директор «Укрзалізниці» Михайло Костюк.

Водночас всі учасники цієї роботи єдині в думці: є нові вимоги часу, нові технології та рішення й немає нічого вигіднішого для України як транзитної держави, ніж високорозвинена транспортна система, яку треба вдосконалювати.

Людмила МЕНЖУЛІНА.

Фотоетюд Андрія НЕСТЕРЕНКА.

НОВИНИ

№ 198 (4948) П'ЯТНИЦЯ, 22 ЖОВТНЯ 2010

Сьогодні в Україні мінлива хмарність, переважно без опадів. Вітер південно-східний, північно-західний, 5—12 м/с, місцями пориви до 15—20 м/с. Температура вночі від 3 градусів тепла до 1 морозу, у Карпатах до 2—5 морозу, на півдні 0—7 тепла. Вдень до 4—9 градусів тепла, у південних областях 9—12.

ЦЬОГО ДНЯ, 22 ЖОВТНЯ

1835. Загинув Устим Кармалюк (Кармелюк), український народний герой, керівник боротьби селян Поділля проти кріпацтва. **1870.** Народився Іван Бунін, російський письменник, Нобелівський лауреат. **1885.** У Києві відкрито нові чотири корпуси (на 100 ліжок) єврейської лікарні. Обслуговувала також пацієнтів інших національностей. **1935.** Народився поет і громадський діяч Борис Олійник. **1975.** Радянські міжпланетні станції «Венера-9» та «Венера-10» уперше в історії передали на Землю зображення Венери та дослідили її атмосферу. **1977.** У столиці України встановлено монумент на честь Жовтневої революції на одноменній площі (нині — майдан Незалежності).

У НОМЕР

МИКОЛАЇВ

Турбобудівники продають утроє більше

Державний науково-виробничий комплекс газотурбобудування «Зоря»-«Машпроект» утричі збільшив обсяги реалізації продукції порівняно з 2007 роком. 12-тисячне підприємство працює у три зміни, на 48 відсотків збільшилася зарплата. Торік у бюджети всіх рівнів перераховано 528 мільйонів гривень.

Цьогоріч в основне виробництво вже інвестовано 240 мільйонів гривень. Нове обладнання дало змогу підприємству збільшити продуктивність праці на кілька порядків. Але на повну модернізацію потрібні солідні інвестиції. За словами генерального директора НВКГ Андрія Хоменка, нині підприємство відновило ділове співробітництво з Російською Федерацією. Хоча північні сусіди за ліцензією компанії «Дженерал Електрик» побудували власне виробництво, заміни миколаївському турбогенератору потужністю 25 мегаватів, що його постачали для російських газотранспортних мереж, вони не знайшли. Тим часом на НВКГ готують до випуску новий турбогенератор потужністю 45—60 мегаватів.

Галина ПОРФИР'ЄВА.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

«Лосятинське молочне джерело» повнішатиме

У Лосятині Кременецького району стартував проект «Допомога селянським родинам у поліпшенні тваринництва та картоплярства». Міжнародна благодійна фундація «Хайфер проджект інтернешнл» співпрацюватиме з обслуговуючим кооперативом «Лосятинське молочне джерело». Проект охоплюватиме майже 700 селянських родин із Борщівки, Крутнева, Лідихова, Лопушного, Лосятина, Раславки і Старого Таража. Впродовж семи років фундація надасть їм допомогу майже на 150 тисяч доларів. Переважно вона полягатиме у забезпеченні господарств, що об'єдналися у кооператив, високопродуктивною худобою та обладнанням. Це не єдиний проект, який здійснюватиметься на Тернопільщині з ініціативи голови ОДА Михайла Цимбалюка і за підтримки міжнародної фундації. Загальна їх вартість — понад 237 тисяч доларів.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Відкрито відділення хроніодіалізу

У Рогатинській центральній районній лікарні відкрито відділення хроніодіалізу. Тут є дві штучні нирки вартістю 40 тисяч доларів кожна, а будуть ще три. Всього у районі — десять хворих, які без такого лікування, як кажуть медики, не мають майбутнього. У області їх нараховується 240. Тож голова ОДА Михайло Вишиванюк наголосив, що такі відділення повинні бути створені у всіх районах. Нині на Прикарпатті працюють 5 центрів хроніодіалізу. Незабаром будуть відкриті ще два — у Косівському районі та Івано-Франківську.

Дарина НАЗАРЧУК.

Податковий кодекс знову «обмітингували»

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

— Ми вимагаємо зняти Податковий кодекс із голосування, долучити спеціалістів до його розробки, винести проект на громадське слухання і тільки потім передати новий документ на розгляд Верховної Ради, — каже Микола Лепьошкін, голова асоціації підприємців ринків Миргорода. Нарікань на Податковий кодекс у нього багато. — Нульову ставку єдиного податку хочуть запровадити для фізичних осіб, чий дохід становить до 300 тисяч гривень на рік. Ми ж стоїмо на тому, щоб його збільшили хоча б до мільйона гривень.

Ще одне болюче питання для малих та середніх підприємців — норма про встановлення касових апаратів. Останні, мовляв, потрібні тільки для того, щоб штрафувати людей. «Штрафи не підуть у фонд держави, а ляжуть хабарами в кишенях чиновників, — запевняє пан Лепьошкін і припускає: — Складається враження, що великий бізнес просто «замовив» Президенту малих та середніх підприємців». Отож, запевняють підприємці, прийняття Податкового кодексу в останній редакції додаткових доходів державі не принесе. Натомість зробить безробітними п'ятимільйонний загал.

А от Прем'єр-міністр країни іншої думки. За його словами, Податковий кодекс не містить норм, через які така значна кількість людей втратить роботу. І насправді він спрямований на те, щоб у країні були низькі податки, але щоб їх платили всі, — переконує Микола Азаров.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Та й голова комітету Верховної Ради з питань податкової і митної політики Віталій Хомутинник запевняє: коментарі підприємців до уваги беруться. Просто останні, мовляв, не ознайомлені з «напрацюваннями, які вже зроблено до проекту Податкового кодексу». До речі, трохи раніше він заявив, що не виключає розгляду проекту Податкового кодексу у третьому читанні. Мовляв, якщо до 4 листопада не вдасться знайти порозуміння із громадськістю у всіх спірних питаннях, то голосування за прийняття документа в цілому можуть винести на 18 листопада.

Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.

Інші фото з цієї події шукайте в фотомагазині на сайті www.golos.com.ua.

Виявили 33 гектари «нічийного» соняшника

У Петрівському районі на території Богданівської сільської ради під час проведення заходів під умовною назвою «Врожай» співробітники податкової міліції Олександрійської ОДПІ спільно з колегами з району виявили соняшникові плантації загальною площею майже 33 гектари.

Цікаво, що готовий до збирання врожай виявився... нічийним. За документами, це цілинна земля, тут взагалі не мало бути нічого посіяно. А це означає, що потай розорані ділянки не внесені, як належить, до реєстру посівних площ, за користування якими необхідно сплачувати передбачені законодавством податки, так само, як і з вирощеної на цих землях сільгосппродукції.

Працівники податкової міліції все-таки не втрачають надію знайти таємного господаря соняшникового поля, хоча всі місцеві сільгоспвиробники дружно відхрещуються: «Це не моє».

Зараз «нічийний» соняшник описаний і взятий на облік з метою подальшої реалізації. За оцінкою вартість безгосподарного збіжжя становить близько 50 тисяч гривень.

Ольга ПИЛИПЕНКО.

Кіровоградська область.

Радіаційний фон жінки перевищував норму

У пункті пропуску «Ізварине», при перетинанні групою громадян державного кордону України, спрацювала система радіаційного контролю «Янтар». Під час пошуку джерела радіації виявилося, що потужність еквівалентної дози на поверхні шкіри однієї з жінок становить 2400—2415 мкР/год. Це в 175 разів більше показника природного радіаційного фону (14 мкР/година). Вона пояснила це обстеженням у Луганській онкологічній обласній лікарні. Медики підтвердили, що громадянка справді в цей день проходила курс радіоізотопного обстеження й загрози для оточуючих не становить.

Алла АНТІПОВА.

Луганська область.

До зими майже готові

На Запоріжжі готові до зими 80 відсотків доріг. На решту чекають грошей із Києва. Про це йшлося на нараді в Запорізькій облдержадміністрації, присвяченій закупівлі паливно-мастильних матеріалів, відсіву й солі для боротьби з ожеледицею і заметами на дорогах регіону. Чиновники рапортували про досягнення. Як з'ясувалося, на 100 відсотків готові до зими дороги Токмака, якими, за словами місцевих автомобілістів, у будь-яку пору року краще мандрувати на всюдиході. Гірші дороги в області є хіба що в Молочанську того ж Токмацького району.

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

Запоріжжя.

Теплохід розділить долю Кобзаря?

Фото автора.

СТОП-КАДР

Теплохід «Т. Г. Шевченко» змінює прописку. У Херсонську гавань флагман українського пасажирського флоту акціонерної судноплавної компанії «Укррічфлот» заходив не раз, і не десять... Городяни завжди приходили на пристань, щоб з берега помилуватися чотирипалубним красенем. Тепер члени екіпажу теплохода (загалом близько 100 осіб) фотографуються на його тлі на пам'ять і звикають до думки, що скоро втратять роботу. На їхніх обличчях — невиданий смуток:

— Незабаром доведеться прощатися...

— Образливо те, що прощаємося із судном, яке ще не скоро спишуть...

Уже завтра красень-теплохід опиниться там, де відбував заслання поет, чиє ім'я золотими слов'янськими та англійськими літерами світиться на його борту. Попереду — Каспійське море.

Завтра «Т. Г. Шевченко» кине якір біля каспійського берега і з гордого флагмана перетвориться на плавучий готель для тамтешніх нафтовиків. Теплохід купили росіяни, і доля судна — в їхніх руках.

Компетентне джерело у ДП «Херсонський річковий порт» АСК «Укррічфлот» доповнило цю інформацію ще одним штрихом:

— Разом із «Шевченком» на продаж ішов і «Маршал Кошовий». Але маршалу пощастило більше...

Василь ПІДДУБНЯК.

Редактор номера Сергій ДЕМСЬКИЙ.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО,** Анатолій **ГОРЛОВ,** Сергій **ДЕМСЬКИЙ,** Віталій **ЖЕЖЕРА,** Іван **ІЛЛЯШ,** Світлана **ПИСАРЕНКО,** Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2010 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. та 6,00 грн., для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15

Зам. 18156

Макет, верстка — редакція газети «Голос України».

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

